

87762

MOLNÁR FERENC

A VÖRÖS MALOM

SZÍNJÁTÉK

KÉT RÉSZBEN, 26 KÉPBEN

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

KIADÁSA

A VÖRÖS MALOM

SZÍNJÁTÉK

KÉT RÉSZBEN, 26 KÉPBEN

ÍRTA

MOLNÁR FERENC

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

KIADÁSA

iiy 2 gr / 15

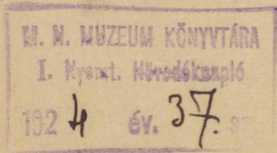

87762

*Előadási, fordítási és minden egyéb jog
fenntartva.*

*

Copyright 1923 by Hans Bartsch, New-York.

Franklin-Társulat nyomdája.

SZEMÉLYEK

EMBEREK:

JÁNOS.....	<i>Somlay</i>
ILONKA, a felesége	<i>Pécsi B.</i>
TANÍTÓ	<i>Kertész</i>
ETEL, a felesége	<i>Komlóssy I.</i>
KÖLTŐ	<i>Dávid</i>
PALMYRA.....	<i>Hegyri R.</i>
POSTATISZT	<i>Gárdonyi</i>
ÖREG SZOLGA	<i>Réthey</i>
KÉPVISELŐ	<i>Hatvani K.</i>
MARCSA.....	<i>Nép E.</i>

BÁBUK:

MIMA	<i>Darvas Lili</i>
ALFONZ	<i>Tarnay</i>
CLARIBELLA	<i>Horváthy E.</i>
A FÉRJ	<i>Ihász A.</i>
CROUPIER	<i>Vándor</i>
BIRÓ	<i>Hatvani E.</i>

SZEMÉLYEK.

FRANCIA NŐ	<i>Kászonyi G.</i>
PORTÁS	<i>Lubinszky</i>
ÖREG KÁRTYÁS	<i>Szarvasi</i>
FIATAL KÁRTYÁS	<i>Belay</i>
SZOBALÁNY	<i>Orosz V.</i>
LEVÉLHORDÓ	<i>Németh</i>
GROOM	<i>Hajós</i>
PINCÉR	<i>Takács</i>
MAITRE D'HOTEL	<i>Antalfy</i>
FRÄULEIN	<i>Bera P.</i>

Kártyások, málahordók, pincérek,
parasztok.

ÖRDÖGÖK:

A REX INFERNUS	<i>Tiszay</i>
ADJUTÁNSA	<i>Pártos</i>
MAGISTER	<i>Gellért</i>
MALACODA	<i>Toronyi</i>
RUBICANTE	<i>Körmendy</i>
DRAGHIGNAZZO	<i>Ábel</i>
ALICHINO	<i>Dinda</i>
CALCABRINA	<i>Gyurkovits</i>
SCARMIGLIONE	<i>Kovács</i>

SZEMÉLYEK.

CAGNAZZO	<i>Kollár</i>
BARBARICCIA	<i>Gerő</i>
LIBICOCCO	<i>Kiss</i>
CIRIATTO	<i>Garas</i>
GRAFFIACANE	<i>ifj. Hatvani</i>
FARFARELLO	<i>Korponai</i>

Árk-ördögök, zászlótartók, ördögfiókák.

Történik a pokol mélységes fenekén.

*Először adták a budapesti Magyar Színház-
ban 1923 október 9-ikén.*

ELSŐ RÉSZ.

A pokolban. A szín háttere: síma fekete függöny. Vörvörös szőnyeg a földön. Ugyanilyen szőnyeggel bevont lépcső vezet le a színpad egész szélességében a zenekarba. A zenekarban karosszékek, szemben a színpaddal.

A színpadon oldalt földgömb, állványon.

Kis ideig üres a színpad.

MALACODA ÖRDÖG *nagy amerikai pápaszemmel, vörös zubbonyban, balról besiet, a középig jön. Drótnélküli telefonkészüléket hoz, ezt szájához és füléhez illeszti. Halló! Igen. — Itt a pokol mélységes feneke. Igen, kérem. A Magister kísérleti telepe beszél. Én vagyok, Malacoda adjunktus. Tudomásul veszem és a Magisternek azonnal jelenteni fogom. Értettem, kérem. Igen. Őfelsége, az udvar és a magas kormány elindult és néhány perc múlva program szerint ideérkezik. Köszönöm.*

Balról besiet a Magister. Mérnök, megtaláló a pokolban. Talpig vörösben. Frakkja,

nadrágja, harisnyája, cipője vörös, csak inge, nyakkendője és mellénye fehér.

MAGISTER. Nos, Malacoda?

MALACODA. Ebben a pillanatban jelentik telefonon, mester, hogy az udvar elindult. Néhány perc múlva itt lesz Ófelsége és a kormány.

MAGISTER. Köszönöm, Malacoda. Csodálkozva nézel rám. *Fanyarul mosolyog.* Igazad van. Szégyen, de izgatott vagyok. Kérlek, ezen a nagy napon állj fokozottabb mértékben rendelkezésemre.

MALACODA. Hű szolgád és bámulód, uram, félmillió év óta. Jóban, rosszban. Ideges vagy.

MAGISTER. A hiúság teszi. Nem csoda. Még itt a pokolban is fázom ettől a naptól. Malacoda! Ma megindul, először indul meg a gép, a nagy találmány, amelyen félmillió év óta dolgozunk. Elgondolni, hogy annyi munka, annyi kínlódás után, végre kész és publikum elé kerül! Elgondolni, hogy ott áll, lent a nagy gépteremben, befűtve, minden por-

cikájában munkára készen és hogy ma végre megmutathatja, mit tud. Az én találmányom, pokoléletem nagy műve, a vörös malom, a Corruptor Magnus, a Psychocorruptor Infernalis, a pokoli gondolat és az ördögi ötlet legszebb mechanikai csodája!

MALACODA. A te lángeszed dicsősége, mester! Te vagy a pokol Marconija!

MAGISTER. Kevés!

MALACODA. A pokoli Edison!

MAGISTER. Még ez is kevés!

MALACODA. Te vagy a poklok Leonardo da Vincije!

MAGISTER. Ez már beszéd! Ah, Malacoda, csakhogy ma végre odajuthattunk, hogy levethetem a munkászubbonyt és felölthettem az ünnepi ruhát felséges uralkodóm tiszteletére, aki eljön az ő kíséretével, megtekinteni a találmányomat. Ah... Malacoda! De hagyjuk most a lírát. Nem kell érzékenység. Hidegvér, ezer szem, nyugodt kéz. Milyen az új frakkom?

MALACODA. Kifogástalan.

MAGISTER. Mert erre is sokat adok. Nem vagyok elhanyagolt szobatudós. A zseni legyen szép, kívülről is. *Zsebkendő't tart az orra alá.* A parfümöm?

MALACODA. Bódító.

MAGISTER. Szintétikus. Magam kevertem. Sokkal intenzívebb, mint az igazi záptojás. Kénhidrogén és ammoniák. Csodabüdös. *Kéjjel szagolja.*

MALACODA. Elragadóan büdös.

MAGISTER. Köszönöm ezt a kis hizelgést is, Malacoda. Jól esik. *Kezet szorít vele.* De most munkára. Az utolsó ellenőrzés. Az utolsó utasítások. *Tapsol.* Scarmiglione! Alichino! Calcabrina! Cagnazzo! Barbariccia! Libicocco! Draghignazzo! Ciriatto! Graffiacane! Farfarello! Rubicante!

A megnevezett munkás-ördögök nevükre egyenként beszaladnak. Mindeniknél valami gépész-szerszám van. Jobbról-balról jövet köréje kuporodnak. Barbariccia lemegy a zenekarba.

MAGISTER. Már jelezték az udvar érkezését. A bemutatás nagy napja elkövetkezett. Ti hű munkatársaim voltatok a gép megépítésében. Ma mutassátok meg, hogy igazán a tűz gyermekei vagytok, és méltók vagytok a nevekre, amiket a nagy Dante adott nektek. Legyetek függek, ügyesek, gyorsak és okosak a kezelésben.

A MUNKÁSOK. Igen, mester.

MAGISTER. Rendben van minden?

A MUNKÁSOK. Igen, mester.

MAGISTER. Emeltyű, szellentyű, bilentyű, forgattyú, tolattyú, lengettyű, dugattyú, lövettyű?

A MUNKÁSOK. Rendben van, mester.

MAGISTER. Kelepek, telepek, szelepek?

A MUNKÁSOK. Igen, mester.

MAGISTER. Alapok, kalapok, falapok?

A MUNKÁSOK. Igen, mester.

MAGISTER. Minden legkisebb részecske jól simul, nyomul, mozdul, tolul, fordul?

A MUNKÁSOK. Simul, nyomul mozdul, tolul, fordul.

MAGISTER. Hát akkor . . .

A nézőtérre belép egy ördög, a pokol királyának adjutánsa.

MAGISTER. Nos? Mi az?

ADJUTÁNS *harsányan kiáltva.* Vexilla prodeunt Regis Inferni!

MAGISTER. Ah! Máris? *A szívére teszi a kezét. A munkások felugrálnak.*

BARBARICCIA *a zenekarból.* Vexilla prodeunt Regis Inferni!

MAGISTER. Vexilla prodeunt! Őfelsége zászlói közelednek! Itt a nagy pillanat! Gyorsan! Cagnazzo, Barbariccia! A reflektorokhoz! Malacoda, szólj a zenekarnak! Scarmiglione, a dinamohoz! Alichino, a lendkerékhez! Calcabrina, a kazánokhoz! Libicocco, a centrifugához! Draghignazzo, a manométerhez! Ciriatto, az olajozókhoz! Graffiacane, a hanglemezekhez! Farfarello, az áttételekhez! Rubicante, fel a gépmesteri hídra!

Ahogy mondta, mind elrohantak, jobbra-balra. Most egyedül marad. Egy-két lépcsőt lejön a zenekarba. A színpalack mögött meg-

szólal az Ördöghimnusz. A nézőtéren át bevonul Sátán, a pokol királya, udvarával. Elöl jön az adjutáns, aki az imént kiáltott. Utána a két zászlótartó a két feketevörös zászlóval. Utánuk egyedül a Sátán, talpig vörösben, hatalmas szarvakkal, koronával a fején. A Sátán után a hét árkk-ördög, kis koronával a fejükön, kétágú villával a kezükben. Lassan vonulnak előre. A két zászlótartó a zenekaron át a lépcsőzetre megy és jobbról-balról feláll. A zene elhallgat.

MAGISTER. Hódolattal üdvözlöm ő pokoli felségét, hatalmas uramat, aki megtisztelte szerény munkám hajlékát.

ADJUTÁNS. Őfelsége szívesen jött a nagy-hírű találmányt megtekinteni. Reméli, hogy nemcsak az ő meglegedését, de az egész pokolfajzat dicsőségét fogja kivívni a mester találmánya. Őfelsége azt kívánja, hogy minden felesleges ceremónia mellőzésével azonnal térjünk a dologra.

MAGISTER. A felség óhaja parancs. Méltóztassanak helyet foglalni. Az udvar bevonul a zenekarba és helyet foglal a karos-

székeken. A két zászlótartó lemegy a lépcsőn és jobbról-balról a földre kuporodik.

MAGISTER *felszalad a színpad közepére.* Úgy hát... Felséges uram, magas kormány, engedelmeikkel röviden ismertetni fogom találmányom lényegét. Én egy emberrontó gépet csináltam. Műszaki neve: Psychocorruptor. Psyché: az lélek. Corruptere: annyit tesz mint: elrontani. Tehát: «Psychocorruptor» azt jelenti, hogy lélek-elrontó. Az én gépem igazi büszke ördögi gondolat. Beledobsz egy ártatlan, tiszta, becsületes embert és egy óra múlva másik végén kijön egy kész gazember. Ez az egész. Hogy mi volt vele a célom? Semmi. Szeszélyből csináltam, mint Edison a grammofont. Ötletből, viccből, nyugtalanságból, gonoszszágból, zseniből! Ördögi feladat: rontani. A jóból rosszat csinálni. És ezt produkálja ez a hatalmas malomgép, amely itt lent türelmetlenkedik a lábunk alatt a nagy gépteremben. A jó emberből rosszat csinál. Ahogy beledobod a jó embert, sorra őrli meg az illuzióit,

koptatja a hitét, szaggatja a tisztességét, megtöri a szeretetét, bepiszkolja a szerelmét, megkeményíti a szívét, elveszi a becsületét, — megőrli, mint a malom, mindazt, ami benne nemes, ami isteni!

AZ UDVAR. Bravó!

MAGISTER *meghajol.* Fenn a földön vannak már régóta ilyen emberrontó intézmények. A nagyvárosok. Az ártatlan vidéki jófiú felmegy Párizsba és húsz év alatt Párizs elrontja. De ez húsz év. Az én gépem ezt egy óra alatt végzi el. Rohamosan vágat át az ember a malom rekeszein, lélekzethez se jut, s a gép elvégzi hatvan perc alatt azt, amihez egy romlott nagyvárosnak évtizedekre van szüksége. Félmillió évig dolgoztam, felséges uram, ezen a gépen! Néha már-már kedvemet vesztettem, de akkor eszembe jutott, hogy milyen istentelen gazságot csinálok, — és ebből újra meg újra erőt merítettem. Ma végre itt áll készen a bemutatásra, az első kísérletre. Felhasználtam hozzá mindazt, amit az emberi kutatás a mai napig

kitalált. Teremteni mi nem tudunk, felség.
De amit más teremtett, azt rosszra felhasználni a lángész szikrázásával, — ez a mi dicsőségünk.

AZ UDVAR. Bravó!

MAGISTER. Nincs az az anyag, nincs az az erő, nincs az a gépészi kombináció, ami ebben a malomban benne nem volna. Holt és élő anyag keveredik benne egy csodaszörnyeteggé, melynek külseje érc, de belseje izzik, nyüzsg, a mindentől ami benne van.

ADJUTÁNS. Ófelsége azt kérdi, hogy mégis, milyen anyagokból és milyen szerkezetekből van összetéve a malom.

MAGISTER. Van ebben minden, felséges uram, de itt nem üres szó az, hogy «minden», de minden, minden van ebben a gépben.

Ha felségteknek van türelme hozzá
Picinyke részét elmondhatom annak,
Mi benne ég, forr, mozdul, fordul,
Simul, hajlik, lendül, visít, csikordul!
Van benne vas, nikkél, réz, ezüst, bádóg,

Gleccserjég, grammofonlemezen átok,
Kutyagyomorsav, drótkötél, kő, festék,
Festett képek, szép reggelek és esték.
Van benne durhigany, szén, selyem, fa,
tolattyú,
Lánc, kapocs, anyatej, élő hattyú,
Platina, vér, higanygőz, tövis, éther,
Fogideg, esővíz, jódezüst, mikrométer,
Napfény, holdfény, sróf, kéksav, csepű,
gyanta,
Ópium, brokát, cukor, zenebanda,
Kvarcfény, orgonasíp, mész, gőz, gáz,
posztó,
Glicerín, cérna, kard, áramelosztó,
Keresztfejvezetéktartó, planéta,
Gummi, női haj, csalán, spirochéta,
Rubintengelyág, békateknő, újbor,
Csikóbőr, pajzsmirigy, csigabibor,
Szakállszőr, porcellán, szíjj, rózsa bimbók,
Májmetely, kénsav, mákony, pisztoly,
csimbók,
Alizarin, bőr, rozsdá, drót, sár, túró,
Tartalékkapocság, bróm, gyémántfúró,
Szög, nyirok, ólomszuperoxid, kókusz,

Simul, hajlik, lendül, visít, csikordul,
S beszél!... Mert végül... Van benne...

Ah bocsánat

Az izgalomért, mely urrá lett most
rajtam,

De felnyerít az ördögvér a szívben,
És lobbot vet az ősi tűz vad lelke,
Mert még valami van benne, felségtek,
Anélkül hitvány földi eszme lenne...
Felséges uram... ember van benne!

*Izgatottan, fáradtan ül le a lépcsőre, ott
vizionáriusan, tranceban, halkán mondja:*

MAGISTER. Preparált emberek vannak
benne, felséges uram. Rab lelkek és testek,
amiket a földön fogdostam össze. Itt a
nagy műtőteremben sok ezeréves életre
preparáltuk őket. Vágtuk a testüket, hip-
notizáltuk a lelküket... szereket kaptak...
elevenen vannak bebalzsamozva... élő
bábuk... némelyiknek három szíve van...
és nincs veséje. A másiknak kiszedtük az
idegeit. Az agyvelejükön lékek vannak.
Az egyiknek nincs becsületérzése. A má-
siknak háromszoros adag érzékisége van.

Az egyik csak felejt. A másik csak emlékezik. A harmadik csak hazudik. Élnek és mégis bele vannak komponálva a gépbe. Sugarak és áramok igazgatják őket. Lemezek beszélgetik őket. Könnyecsatornák ríkatják őket Csiklandós sugarak nevetetik őket. Erős áramok forralják őket. A szerelmük égő hipnózis... a gonoszságuk alkohol... a közömbösségük kokain... a rajongásuk hasis... Rettenetes dolgot csináltam a rabjaimmal... de most felségesen játszanak benn a gépben... úgy illeszkednek bele, mint a kerekek, szijjak csavarok, dugattyúk... összejátszanak a géprészekkel, a sugarakkal, az áramokkal... *Hirtelen felkiáltva.* Óhajtod látni a babáimat, felség?

ADJUTÁNS. Őfelsége a legnagyobb érdeklődéssel kéri az ily módon preparált emberbábúk bemutatását.

MAGISTER *felszalad a lépcsőn.* Rubicante!

RUBICANTE (*beszalad, megáll.*)

MAGISTER: A babákat!

RUBICANTE. Igenis, Magister. *Leszalad a*

lépcsőn, a zenekarban csapóajtót nyit fel, a mélységben eltűnik. Hallatszik, amint mondja: A magister a babákat kéri!

MAGISTER. A babák jégen vannak. Emberi szervezetük nem bírná ki a mi klímánkat.

A babák menete megjelenik a csapóajtóban, felmegy a lépcsőn. Az ördögök körülveszik, terelik őket. A babák: a második felvonás összes szereplői, Mima kivételével. Mind abban a ruhában vannak, amelyben szerepelni fognak. Lassan vonulnak fel, szomorú, élő-halott, néma menet, lehunytszemű, hipnotizált rabok. Fenn a színpadon megállnak.

MAGISTER *gyönyörködve és büszkén mutat rájuk.* A malomköveim, felség! Most némák és bágyadtak. Olyanok, mint a halottak. De ha az áramvezető sugár éri őket, életet kapnak. Rubicante! A viola sugarat!

Viola sugár suhan végig a csoporton. A babák lassan élednek, mozdulnak, előbb igen halkán, majd fokozatosan hangosabban

beszélnek. Valamennyi egyszerre kezdi mondani a szerepét, amit a második felvonásban mondani fog. Csevegés, sírás, nevetés, kiáltozás, össze-vissza, mozgással.

MAGISTER *vezényelve.* Vissza a sugarat!

A sugár lesuhan róluk. A lárma elhalkul, majd egészen elhallgat. Megint a néma, mozdulatlan, halott csoport.

MAGISTER. Vigyétek őket le a géptermbe!

Az ördögök kiterelik a csoportot jobbra.

MAGISTER *Rubicantehoz, aki nem ment ki.*
Most hozzátok Mimát!

Rubicante lerohan a lépcsőn a mélységbe.

MAGISTER. Most, felséges uram, most jön a fő-baba! A nő! A nő, aki ront. A szép. A gonosz. A nő.

Rubicante és az iménti ördögök a mélységből felkísérik a lépcsőn Mimát. Mima fehér ruhában, sápadtan, lassan megy fel a lépcsőn, mint ahogy a többi baba ment. Fenn a színpad közepén megáll. Az ördögök tisztelettel, lábujjhegyen elhúzódnak tőle, a színpad sarkában a földre kuporodnak.

MAGISTER. Nézd felséges uram, milyen tökéletes! Lángok lobognak a bensőmben, ha nézem. Évezredek kellettek, amíg kitenyésztettem az emberek közt. Egy babyloni leányon kezdtem. Túlságosan vérengző volt. Akkor a lyoni szűz mártirok véréből kevertem rokont egy generációjához. Aztán Messalina-vért kapott. Mikor nem volt elég kegyetlen és elszánt, egy Borgia-rokонт kevertem a családjához. Van benne egy Bonaparte-rokon vére. Van benne Petrarca-vér, hogy lágy és költői legyen. Beethoven-vér. És minden nagy komédiás véréből egy csöpp, a régi görög színészektől egészen Duseig! Mikor megvolt, megszületett, felnőtt, elkárhozott, elrabolta és a műtőterembe vittem, felség. Az ereiben megkettőztem a vérmennyiséget. Az idegeihez még egy idegrendszert szőttem a testébe. Most két ideghálózat reszket benne. A szívéhez még egy szívet ültettem. Most két szíve van.

ADJUTÁNS. Hogy hívják?

MAGISTER. Mindegy. Neve nincs. Én

Mimának hívom, mert az latinul komédiás-asszonyt jelent.

ADJUTÁNS. Mit tud?

MAGISTER. Mindent tud. Ha én a sugárral igazgatom. Ő az én nagy rontógépemnek a szíve közepe. Felség, óhajtasz min-tát látni abból, amit tud?

ADJUTÁNS. Őfelsége kívánja.

MAGISTER *a színpad bal szélére megy, az ott elhelyezett kis villanyos kapcsolótáblán megmozdít egy konnektort. Méltóztassanak figyelni. Rábocsátom az áramvezető sugarat. Fel fog éledni. Mozdulataira éles fénysugár éri Mima arcát.*

MIMA *lassan megmozdul, kinyitja a szemét, elmosolyodik, fellelékzik, jobbról-balról a két szívére teszi a kezét.*

MAGISTER. Méltóztassanak figyelni. Bemutatom, hogy hogy tud szeretni. *A konnektorhoz nyúl. A sugár megrezzen Mima arcán.*

MIMA *nagy, forró szenvedéllyel. Szeretlek minden idegemmel, te szép, erős, forró legény, törj magad alá, csókold sebesre a*

számat, imádlak mint az Istent, meghalok érted, meghalok érted . . .

MAGISTER. *A konnektorhoz nyúl. Méltóztassanak figyelni. Most gyűlölni fog. A sugár rezzen.*

MIMA *szenvedéllyel.* Gyűlöllek minden idegessel, te rút, gyöngé, hideg szörnyeteg, menj tőlem, utálok a szádat, gyűlöllek mint az ellenséget, pusztulj el, pusztulj el! *Elhallgat, kis szünet.*

MAGISTER. Most egy kis mutatvány. Gyűlölet és szerelem gyors váltakozása. *A konnektorhoz nyúl, a sugár rezzen.*

MIMA. Szeretlek. Gyűlöllek. Szeretlek. Gyűlöllek. Szeretlek. Gyűlöllek. Szeretlek.

MAGISTER. Közömbösség! *A konnektorhoz nyúl, a sugár rezzen.*

MIMA *megvetően.* Tőlem jöhet, mehet, mondhat, amit akar, bánom is én, még ha főbe is lövi magát, semmi közöm magához.

MAGISTER. Most hazudni fog! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA *szenvedéllyel.* Gyereket akarok, gyereket, tőled gyereket, anya akarok

lenni, a te édes, szép gyereked anyja akarok lenni, — *forrón felkiáltva*. Gyereket akarok tőled!

MAGISTER. Most az ellenkezőjét! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA. Nem akarok gyereket, csak gyereket ne, így se tudunk megélni és nem akarok szülni, elrontja a termetemet. Jolán is attól olyan széles, megölöm magam, ha másállapotba jutok!

MAGISTER. Más példa. *Rezzenti a sugarat,*

MIMA. Utálok az ékszert, nem kell, sose viseltem ékszert! *Rezzen a sugár.* Vedd meg édes, azt a gyöngyöt a Seligmannál, nem tudok aludni, meghalok, ha meg nem kapom, imádom a szép ékszert, azért vagyok asszony.

MAGISTER. Más! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA. Kikérem magamnak, az urám nem nyúlt hozzám egy év óta! *Rezzen a sugár.* Oh, édes, édes, esküszöm, tegnap éjjel az uram karjaiban is rád gondoltam!

MAGISTER. Házasság! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA. Nem leszek a feleséged soha!

Meg akarom mutatni, hogy nem azért adtam oda magamat, hogy elvégy, nem leszek a feleséged soha! *Rezzen a sugár.* Ha egy hónapon belül el nem veszel, megcsallak, elhagylak, te gyáva, szégyeld magad, bujkáló szeretődnek jó vagyok, de a nevedet, azt nem adod nekem!

MAGISTER. Esküdni fog! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA. *Igen gyorsan.* Esküszöm anyám életére, hogy fehér, apám életére, hogy fekete, esküszöm szüleim életére, hogy se nem fehér, se nem fekete. Esküszöm boldogult anyám sírjára, hogy itt állok, boldogult apám sírjára, hogy nem állok itt, esküszöm szüleim sírjára, hogy állok is itt és nem is állok itt. Úgy gyógyuljon meg a beteg nővérem, hogy ez, *ruháját mutatja,* egymillióba került, úgy legyen szerencsém az életben, hogy nem került egy millióba. Esküszöm mindenre, ami szent, hogy nem csókolóztam, esküszöm mindenre, ami szent, hogy csókolóztam. Úgy legyek valaha boldog, hogy ez igazi selyem... *ru-*

háját megemelve a harisnyáját mutatja . . .

Úgy légy te valaha boldog, hogy műselyem. Esküszöm, hogy ma hétfő van, esküszöm, hogy ma kedd van, esküszöm, hogy ma szerda van, esküszöm, hogy ma csütörtök van . . .

MAGISTER: Satöbbi, péntek, szombat, vasárnap. És?

MIMA: És esküszöm, hogy megesküdtem, hogy soha nem esküszöm. *A sugárrezzen.*

MAGISTER. Tud még ezerszer ennyit, de rövid az idő. Még csak néhány apróság. *Rezzen a sugár.* Egy igen nehéz helyzetben gyorsan feltalálja magát és meg is oldja a helyzetet.

MIMA *igen gyorsan.* Nem igaz, nem igaz, nem igaz, szégyeld magad, hogy betörted az ajtót, mit jelent az, hogy itt vagyok az Ödönnél? Azért jöttem ide, mert beteg szegény, látod, azért fekszik az ágyban és én nem feküdtem mellette, csak ültem az ágya szélén és borogattam és azért vettem le a ruhámat, hogy be ne vizezzem a borogatással és azért vettem le a füzőmet,

mert szorított, és hogy' borogassak fűzőben, ki borogat fűzőben, mikor nem lehet borogatni fűzőben... de minek is beszélek annyit, pfuj, hiszen te örült vagy, ez az egész gyanúsítás jellemzi a te aljas gondolkozásodat és piszkos fantáziádat, ölj meg, ha akarsz, de hogy lásd, mennyire szeretlek, nem bánom, haljunk meg együtt, hol a revolver, várj, várj, nem, ne te ölj meg engem, majd előbb én öllek meg téged és aztán magamat!

MAGISTER. Most még csak köszönni fog, szép skálában lefelé, rang szerint. *Rezzenti a sugarat.*

MIMA. Lábaihoz borulok, felséges uram. — Hódolattal üdvözlöm, fenség. — Van szerencsém, kegyelmes uram. — Jónapot, méltóságos uram. — Jónapot, tanácsos úr. — Jónapot, Frédi. — Jónapot, Pista, na, egészségesek a lovak? — *nagyon megvetően.* Jónapot, Kaufmann úr.

MAGISTER. Nevet! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA *hiszterikus jókedvvel, túlzóan felkacag, hosszan, nagyon.*

MAGISTER. Sír! *Rezzenti a sugarat.*

MIMA *tragikusan felzokog és lassan csöndes sírásba halkul, majd lihegve elhallgat. A sugár lerezzen róla.*

MAGISTER *előlép, büszkén mosolyog. Voilà! Meghajol.*

AZ UDVAR. Bravo! Bravo! *Tapsolnak.*

MAGISTER. Vigyétek a gépterembe, óvatosan, vigyázzatok rá, mint a szemetek fényére. Hatvanezer ampères sugár mind a két szívére!

Rubicante jobbra előremegy, utána az ördögök tisztelettel kísérik, vezetik Mimát jobbra. Kimennek. Aztán az ördögök visszajönnek Rubicanteval együtt, két csoportba oszolva, jobbról-balról lekuporodnak a színpad széleire.

MAGISTER. Most tehát, felség, az én élő bábuim a helyükön vannak, a gép munkára készen áll. Most már csak valami földi ember kell hozzá, akin bemutathassa, hogy mit tud. Erre nézve bátor leszek indítványt tenni. Méltóztattak látni tudományomat, amellyel földi embereket így preparáltam. Ha most én hozok ide egy

jó embert, hogy bedobjuk a gépbe és elrontsuk, joggal hihetik, hogy csalás van a dologban, hogy ez a jó ember, akit bedobok, szintén valami ilyen preparált bábú. Ezért azt indítványozom, méltóztassanak maguk, méltóztassék maga öfelsége a földi életből kiválasztani azt az embert, akin a malom tudományát bemutatassuk.

ADJUTÁNS. Őfelsége kíváncsi, hogy mi ennek a módja.

MAGISTER *a földgömbhöz megy és réznyelű nagyítólencsét, igen nagy lupét vesz elő.* Nagyon egyszerű. Nagyítólencsénkkel rávilágítunk a földi élet egy-egy picinyke pontjára. Szétnézünk a világban, a derék emberek közt és kiválasztjuk azt, aki a legromlatlanabb, legtisztább, legbecsületesebb, a legjámborabb. Azt lehozzuk ide és beledobjuk a malom garatjába. Természetesen férfit. Mert nőt rontani olyan volna, mint sót sózni, olajat zsírozni, mézet cukrozni, tüt szúrni, kardot vágni, jeget hűteni, napot melegíteni . . .

ADJUTÁNS. Ez oly természetes, hogy öfelsége fölöslegesnek tartja az ön további fecsegését.

MAGISTER. Igaza van. Tehát nézzünk szét a földgolyón. *A lupéval ráhajol a földgömbre és keresgél rajta.* Keresgéljünk az egyszerű, szerény emberek közt... valami csöndes otthonban... ahol a tiszta becsület tanyáz. Hopp... itt látok valamit. Külváros. Kis csöndes utca. Szerény, de tiszta lakás. Megvan! *Még közelebb hajol a lupéval a földgömbhöz.* Egy tanító. Nagyon szeretik a gyerekek. Ez nem lehet rossz ember. Most megy haza ebédelni a feleségéhez. Parancsolnak betekinteni a szobájába, az életébe?

ADJUTÁNS. Lássuk!

MAGISTER. Felvetítem. Nézzük és hallgassuk figyelmesen. *A nagyítólencsét a fekete függöny közepére irányítja. A földgömbből vékony sugár tűz át a lencsén, fényfoltot vet a függönyre. A függöny azon a helyen lassan szétnyílik. Egyszerű, világos, polgári szobát látunk. Kis terített asztal,*

két szék. A tanító jön haza, virágokkal. A felesége, Etel, az asztalnál áll.

TANÍTÓ. Jónapot édes kis feleségem.

ETEL. Isten hozott drága jó kis uram. De sok virágot hoztál.

TANÍTÓ. A gyerekek, a gyerekek! *Átadja a virágokat.* Neked adom édes szívem. Így aztán öröm tanítónak lenni. Minden nap telerakják virággal az asztalomat. *Leveti a kabátját.*

ETEL. Az ilyen arany ember meg is érdemli. *Megcsókolja.* Ezerannyit is megérdemel. Fáradt vagy, édesem?

TANÍTÓ. Éhes vagyok, édesem. *Leül.* Hol a leves?

ETEL *kinyúl, átvesz egy levesestálat és az asztalra teszi. Ad belőle a tanítónak.* Itt a jó leveske, édesem.

TANÍTÓ *kavargatja a levest.* Nem frázis ez angyalom. A mi pályánk a legszebb pálya. Csak szív kell hozzá.

ETEL. És neked van szíved édesem.

TANÍTÓ. Szeretnek a gyerekek. Ez nagy sor. Ma is, hogy a Steiner megbosszantott,

láttad volna a többit: mind úgy nézett rá, mintha meg akarná ölni. De én nem bántottam a Steinert. Szelid szóval megbánásra bírtam a Steinert. Boldog voltam, hogy jó szóval célt értem a Steinernél.

ETEL. Micsoda nemes gondolkozás. Milyen boldog vagyok, hogy a feleséged lehetek. *Leül ő is.*

TANÍTÓ. Hidd el, felemelő érzés jónak lenni. Milyen leves ez?

ETEL. Találd ki. A te kedvenced. Na? Az idén először! Meglepetés! Nem is örülsz neki?

TANÍTÓ. Nem tudom, micsoda.

ETEL. Borsóleves!

TANÍTÓ *piszkálja a levest a kanállal.*
És mi ez itt benne?

ETEL. Csurgatott tészta.

TANÍTÓ. De ezek a kis golyók?

ETEL. Golyók?

TANÍTÓ. Igen.

ETEL. Ez borsó.

TANÍTÓ. Milyen borsó?

ETEL. Milyen borsó. Borsó!

TANÍTÓ. Ne járjon a szád, mit fecsegsz? Kétféle borsó van, zöldborsó és szárazborsó.

ETEL. Hát nem látod édesem, hogy ez zöldborsó?

TANÍTÓ. Nem látom, mert nem zöld, hanem pizokszínű.

ETEL. Pizokszínű a te fejed, te undok ember, megint feldühösített az a kölyök az iskolában és most rajtam öntöd ki. Direkt lejártam a lábamat a csarnokban idei zöldborsóért.

TANÍTÓ. Ez idei zöldborsó? Ez? Hiszen éppen azért pizokszínű, mert nem idei, hanem tavalyi borsó, eltett borsó, konzerv borsó!

ETEL. Lejárom a lábamat friss idei zöldborsóért neki, nem is a kosztpénzből vettem, a kézimunkámból, amit eladtam és ő így beszél róla!

TANÍTÓ. Ha térdig jártad is le a lábad érte, mégsem idei. És a leves pedig hideg.

ETEL. Mert addig piszkáltad, amíg kihült.

TANÍTÓ. Én leszámítom a hőfokából ezt a piszkálási különbözetet és visszakövetkeztetek az eredeti hőfokára. Ez már hideg volt, mikor piszkálni kezdtem.

ETEL. Ne kínozz kérlek! Hát bánom is én, piszkos a borsó, hideg a leves, mit csináljak? Szegény anyám megmondta ezt előre! Későn jössz, azért hideg a leves! És még piszkálsz egy félóráig.

TANÍTÓ *dühösen*. Azért hideg, mert hanyag és felületes vagy, és a szárított borsót is azért sózzák a nyakadba idei helyett, mert meg se nézed, csak jössz, mégysz, szaladsz...

ETEL *sírva*. De mikor én jót akartam!

TANÍTÓ. A hózentrágeremet se varrtad meg! Mikor Napoleon győzelmeit tanítottam, leesett rólam a nadrág, röhögtek a gyerekek!

ETEL *sírva*. Korán kellett elszaladni a borsóért.

TANÍTÓ. Nem varrtál gombot a mellényemre, hiányzik a madzag az alsónadrágomról, a fogkefém ereszti a szőrt,

nem hegyezted meg a ceruzámat, görcs van a cipőzsínőromon . . .

ETEL *sírva*. Korán kellett szaladni a borsóért, ma volt az idén először borsó és nagyon keresik, mert friss.

TANÍTÓ. És terád mégis bűdöset sóztak.

ETEL *zokogva*. Most már bűdös is!

TANÍTÓ *kiáltva*. Ne bögj! Ne bögj az ebédembe, mert összetörök mindent!

ETEL *zokogva*. Bocsáss meg, nem bírom visszatartani, úgy el vagyok keseredve. Újból felzokog.

TANÍTÓ *ordítva*. Ne bögj, a teremtésit annak a keserves, bűdös életemnek, a teremtésit annak a hétszentséges. . . *Összevissza tör az asztalon mindent, felkel, fel-alá kezd járni, az asszony az asztalra borulva zokog.*

ADJUTÁNS *harsányan*. Mester!

MAGISTER *int, a függöny összecukódik*. Parancs!

ADJUTÁNS. Ófelsége is úgy gondolja, hogy ebből elég volt, mert ez a jóságos tanító úr olyan komisz ember, hogy ez

ugyis idekerül mihozzánk, ezen nincs mit rontani az ön masinájának. Már a nagy Dante megírta, hogy az ilyen ember itt nálunk sárban fog fulladozni, és sarat fog enni az idők végezetéig, mert haragosságban bűnös.

MAGISTER. Sajnálom, pedig olyan jól indult. Mikor a virágokkal hazajött, avval a szelid pofájával, már azt hittem, ez a mi emberünk. Hát ha megengedik, másfelé keressgélünk. *Megint vizsgálgatni kezdi a földgömböt a lupéval.* Nézzük csak. Itt volna egy másik ember, kérem. Író. Költő. A nemes érzelmek költője. Ábrándozó, szelídlelkű . . .

ADJUTÁNS. Nem rossz.

MAGISTER *közelebbről nézi a földgömböt.* Mint látom, imádják a nők.

ADJUTÁNS. Az se rossz.

MAGISTER *a földgömböt nézve.* És még hozzá szerelmes is . . . nagyon szerelmes. Most, kérem szépen, épp most megy az imárottjához. Nézzük meg ezt a randevut?

ADJUTÁNS. De még mennyire!

MAGISTER még mindig a földgömböt vizsgálta. Be fogunk nézni a szép hölgy szalónjába. *Mint az imént, nyílást varázsol a függönyre.*

A függöny szétválnak. Színes ernyős lámpa, chaise longue. Gyönyörű nő, színes pongyolában, áll a chaise longue mellett és karját tárja valaki felé, akit még nem látunk.

MAGISTER. Nagyon szeretheti, mert tetszik látni, hogy várja? *Csöngetés. Ő jön. Csöngetett.*

KÖLTŐ *belép.*

MAGISTER. Itt van! Figyeljünk!

PALMYRA. Csakhogy itt vagy, édes, édes, édes, édes, édes! *Nagy csók. Óh, istenem, hogy vártalak!*

KÖLTŐ. Késtem talán, angyalom? *Ijedten nézi az óráját.*

PALMYRA. Dehogy, gyönyörűségem! Csak én vagyok türelmetlen.

KÖLTŐ. Mert nagyon fájna, ha csak egy percnyi késéssel is bánatot okoznék az én édes, szép babámnak.

PALMYRA. Te jóságos!

KÖLTŐ. Ne boruljon felhő egy pillanatra se a szépséges szemedre.

PALMYRA. Te áldott, te jó!

KÖLTŐ. És elhoztam ezt. *Kis virágbokré-
tát ad át.*

PALMYRA. Ibolya? Most? Hisz ez a legnagyobb ritkaság!

KÖLTŐ. Tegnap egy elejtett szavadból kivettem, hogy szereted.

PALMYRA. Te gyöngéd... te áldott! Olyan bájos, olyan tiszta a jóságod, mint egy gyermeké. Hát csoda, hogy imádlak?

KÖLTŐ. Így, így... Ezzel a rajongó mosollyal az arcodon, így csókoljalak agyon, így... *Vadul csókolja.*

PALMYRA. Ne harapj, Albert!

KÖLTŐ. Haraplak... megeszlek... mindenestül... *Folytatja.*

PALMYRA. Ne, ne! Megfojtaszt! Megfulladok!

KÖLTŐ. Nem esik jól?

PALMYRA. De jól esik, csak...

KÖLTŐ *hirtelen.* Csak?

PALMYRA. Ül le szépen ide mellém. Oly

rég akarom ezt már neked megmondani.
A szájához nyul. Nézd, vérzik a szám.
Csupa vér.

KÖLTŐ. Lecsókolom róla! *Nekiugrik.*

PALMYRA. Ne, ne! Fáj! Maradj nyugton.
Ez most jó alkalom megmondani, amit
akarok. *Sírni kezd.* Olyan boldogtalan
vagyok!

KÖLTŐ. Miért?

PALMYRA. Mert csak erre kellek neked.

KÖLTŐ. Mire?

PALMYRA. Csak erre az érzékiségre.

KÖLTŐ. Csak erre? Hát nem szeretlek?

PALMYRA. Szeretsz! De ahányszor együtt
vagyunk, az első pillanatban rámveted
magadat mint egy tigris. Én még veled
soha egy félórát nem beszéltem, mindjárt
nekemjössz és összeharapsz és megeszel...
mikor én olyan boldog volnék, ha a lelkedet
is érezném... Ha beszélnél velem az éle-
tedről, a gondolataidról, a bánatodról...

KÖLTŐ. A bánatomról... mikor így
ülsz, hogy térdig látni ezt a szép lábadat,
ezt a karcsut... *elébeborul...* hiszen

vérbeborul a szemem, olyan örjítő...
átöleli a térdét.

PALMYRA *sírva.* Ne, ne! Látod, ez az!
Látod, csak a testemet szereted! *Zokogva*
rugdalódnak.

KÖLTŐ. Nézd csak, hogy rugdalódnak a
kis makrancos. *Mellé ül, lefogja...* Ejnye,
milyen erős... *dulakodik vele...* ejnye,
de haragszik most. Ilyenkor kell meg-
fékezni, lefogni, szerelemmel legyűrni az
ilyen dühös kis vadmacskát! *Lefogta és*
csókolja.

PALMYRA *védekezik.* Ne, ne! Albert!
Egy szót, egy jó szót... Csak egyszer,
csak egyszer egy csöndes pillanatot, hogy
a válladra hajthassam a fejemet... *meg-*
teszi ... mint egy szomorú gyerek, így...
és most csöndesen beszélj velem, beszélj,
taníts, oktass, nemesíts... jó akarok
lenni... hozzád méltó... tanulni tőled...
és nézd... te küzdesz az életben...
annyi irigyed van... mondd el nekem a
bajaidat, hogy vigasztalhassalak.

KÖLTŐ *a haját szagolva.* Milyen illatos

a hajad! Valami speciális, vadító illata van a hajadnak. Meg kell ettől bolondulni. *Vadul megkapja a fejét, csókolja a haját.*

PALMYRA. Ne ezt! Egy jó szót! Én meghalok abba, hogy nem lehetek a barátod! *Sír.* A költő... a bús versek költője nem adja a lelkét... Pedig azért szeretlek!

KÖLTŐ *közelről néz az arcába.* Mért ilyen vérpiros a szád... mért ilyen forró... mért ilyen duzzadt... *Vadul csókolja.*

PALMYRA *sírva.* Az édesanyád meghalt... nem is mondtad meg. Pedig istenem... a könnyeidet letörölni, anyád helyett anyád lenni...

KÖLTŐ. Mért szomorítsalak?

PALMYRA. Ide se jöttél akkor.

KÖLTŐ. A temetés után fáradt voltam.

PALMYRA. Épp azért, pihenni, nálam.

KÖLTŐ. Pihenni, nálad? Fáradtan jönni hozzád? Te égő, forró, te piros, te tűzparázs, te... te... *Nekiugrik.*

PALMYRA *sikoltva.* Nem ez kell! Nem ez kell! Én kétségbe vagyok esve! Én megölöm magamat! *Keservesen zokog.*

KÖLTŐ *nagyon érzéken.* Most . . . most . . . milyen tragikusan szép, mikor így zokog! Hát van-e istenibb perc, mint ezt a kis zokogó állatot csókkal elhallgattatni, megnyugtatóni, felvidítani, felforralni . . . Amíg nem zokog, hanem sóhajt, amíg sikolt, amíg nevet . . . a gyönyörűségtől kacag . . . a könnyei közt sikoltva kacag . . . gyere, gyere . . . *Átöleli, a chaise longue-ra akarja dönteni.*

PALMYRA *őszintén felzokogva.* Én megölöm magam! Én öngyilkos leszek! Én nem tudok így élni!

MAGISTER *int.*

A függöny összecsucódik.

MAGISTER *némán, kérdő arccal, előrelép.*

ADJUTÁNS. Őfelségének két megjegyzése van. Az első az, hogy épp abban a pillanatban tetszett ráereszteni a függönyt, mikor érdekes kezdett lenni.

MAGISTER. Azt belátom.

ADJUTÁNS. A másik az, hogy önnek ebben igaza volt, mert ezt az érzéki gazembert kár tovább hallgatni, ez is biztosan

a mienk. Őt az örökös forgószél fogja rángatni szennyes örvényében, mert bűnösen szeretett.

MAGISTER. Magam is úgy vélem. De eleinte reménykedtem, mert nagyon szeretik a nők és ő is oly gyöngéden jött, mint az engedelem. Ha nem türelmetlen öfelsége, kutathatunk tovább.

ADJUTÁNS. Bátran, akár holnapig is, ha már itt vagyunk. Kutassunk addig, amíg egy igazi jó embert, igazán tisztát, erkölcsösét, ártatlant nem találunk.

MAGISTER. Nekem is ez a célom.

ADJUTÁNS. Hát gyerünk tovább.

MAGISTER *vizsgálja a földgömböt a lupéval.* Kérem alásan, volna itt egy erkölcsös, komoly férfi.

ADJUTÁNS. Miféle?

MAGISTER. Hivatalnok.

ADJUTÁNS. Nem rossz. Milyen hivatala van?

MAGISTER *vizsgálódba.* Postatiszt.

ADJUTÁNS. Azok egyszerű, derék emberek szoktak lenni.

MAGISTER *vizsgálódva*. Ez a főpostán ül. Vasárnap délután. Nagyon szeretik a főnökei. Tegnap volt a jubileuma. Ezüst evőeszközt kapott a kollégáitól. És egy albumot.

ADJUTÁNS. Lássuk.

MAGISTER. Otthon, vagy a hivatalban?

ADJUTÁNS. A hivatalban.

MAGISTER. Fügöny!

A fügöny szétválnak. Postahivatal. A postás asztalánál ül és buzgón bélyegez leveleket. Egy nagyon-nagyon öreg, fehérszakállas, rongyos ember lép elébe, levelekkel a kezében.

ÖREG. Jónapot kívánok.

POSTÁS. Jónapot, mi tetszik?

ÖREG. Lehet itt ajánlott levelet feladni?

POSTÁS. Lehet. Ma vasárnap van, ma nem is lehet máshol, csak itt a főpostán.

ÖREG. Bocsanat, akkor előbb kiszuszogom magamat. Nagyon messziről jövök. Nyolcvankétéves vagyok. Cseléd vagyok.

POSTÁS. Isten éltesse. Na üljön le ott. *Buzgón tovább bélyegez.*

ÖREG *leül egy székre.*

POSTÁS. Nem akar egy korty vizet?

ÖREG. De bizony kérnék alássan.

POSTÁS *egy pohár vizet nyújt ki neki.*

Itt van, friss, most hozták.

ÖREG. Köszönöm szépen. *Iszik.* Isten fizesse meg.

POSTÁS. Örülök, hogy jólesett. *Visszaül a helyére, tovább bélyegez.* Csak szuszogja ki magát. Az édesapámra gondolok, az is ilyen öreg, derék, munkás, szegény ember.

ADJUTÁNS *Magisterhez.* Ez nagyon tisztességes ember.

MAGISTER. Úgy látszik.

ÖREG *fölkel.*

POSTÁS. Nos?

ÖREG. Kiszuszogtam magam, kérem. Tessék kérem. Ajánlott leveleket hoztam.

POSTÁS. Adja ide.

ÖREG. Tessék. *Beadja.*

POSTÁS. Ez hat darab. Ezt így nem veszem fel.

ÖREG. Miért, kérem?

POSTÁS. Mert csak ötöt lehet feladni. Hathoz már consignatio kell...

ÖREG. Mi az a consignatio? kérem?

POSTÁS. Az egy lap papiros, egy jegyzék, amire fel kell írni a hat levél címzettjének a nevét és a címét, rá kell vezetni a feladó nevét, kiállítandó két példányban, az egyik ittmarad, a másik visszamegy. *Visszaadja a leveleket.*

ÖREG. És öt levélnél ezt nem kell?

POSTÁS. Nem. Ötöt még én irok be a könyvbe.

ÖREG. És hatot már nem?

POSTÁS. Nem.

ÖREG. Miért nem?

POSTÁS. Öreg, maga egy kicsit sokat kérdez. Ez a szabály. Írja fel a jegyzékre a címeiket és hozza vissza. Gyerünk, gyerünk.

ÖREG. Kérem alássan, én nem tudok írni.

POSTÁS. Hát akkor vigye vissza a feladónak és az írja fel a hat címet.

ÖREG. Kérem alássan, a feladó a Gellért-

hegy tetején lakik, oda most másszak fel az öreg lábammal? Éjfél lesz, mire visszaszenvedek ide.

POSTÁS. A főpostán éjjel is van inspekció.

ÖREG. De hát csak nem tetszik most engemet visszaküldeni a Belvárosból a Gellérthegyre azért a pár sor írásért?

POSTÁS. Szabály, szabály.

ÖREG. És ha a hatodik levelet nem én hoznám, hanem egy másik ember?

POSTÁS. Attól felvennem.

ÖREG. És tőlem nem veszi fel?

POSTÁS. Nem.

ÖREG. Miért?

POSTÁS. Mert a másik ötöt is maga hozta.

ÖREG. Hát tessék azt képzelni, hogy ezt az ötöt én hoztam, aztán én itt kimegyek az ajtón, megint begyövök, ne tessék rám visszaemlékezni és tessék felvenni a hatodikat külön. Tessék azt képzelni, hogy más hozta.

POSTÁS. Öregem, én nem azért vagyok itt, hogy képzeljek, hanem, hogy a kötelességemet teljesítsem.

ÖREG. De már annyi időt tetszett itt elvitatkozni, mintha azt a hatodikat is felvette volna.

POSTÁS. Nem az idő a fontos, hanem a szabály. Mit ellenkezik? Lássa, ezért nincs rend ebben az országban.

ÖREG. Szóval én most törjem az öreg lábomat fel a Gellérthegyre és vissza.

POSTÁS. Bizony törje.

ÖREG. És attól lesz rend ebben az országban.

POSTÁS *dühösen*. Attól, hogy az emberek a kötelességüket teljesítik!

ÖREG. Nahát, ha ez kötelesség...

POSTÁS. Ne pofázzon, takarodjék innen. Mások is várnak. Mars!

ÖREG. Nahát kérem, én visszamászok a Gellérthegyre, de azt megmondom, hogyha ez így van, ahogy van, akkor én megmondom, hogy kegyed micsoda. Kegyed kérem, kegyed egy...

ADJUTÁNS *harsányan*. Állj!

MAGISTER *intésére a függöny összecukódik.*

ADJUTÁNS. Őfelsége óhajtja ezt a mondatot befejezni. Őfelsége legmagasabb véleménye szerint ez a «kegyed» egy disznó és ő itt fog nálunk a vörös folyóban, gőzölgő forró vérben főni és bőgni évmillióig, mert zsarnokságban találtatik bűnösnek. Ez se volt sikerült választás, Magister!

MAGISTER. Mit csináljak, kérem? Pechünk van. Nagyon nehéz igazi jó embert találni. De találunk, kérem, addig nem megyünk haza, amíg nem találunk, még ha mindnyájan itt alszunk is. *Keresgél a lupéval.* Hopp! Itt van egy nagyon híres, népszerű ember, az ország jótevője, akit a tömegek bálványoznak... akit a nép szeret, imád...

A függöny szétválík. Színes posztóval bevont emelvényen egy szónok beszél.

KÉPVISELŐ. Polgártársaim! Én, aki egész életemet politikával töltöttem...

ADJUTÁNS *ordítva.* Elég!!!

AZ UDVAR *felháborodva.* Elég! Ne lássuk! Vissza!

*Nagy felháborodás, zaj, a függöny össze-
csukódik. A felháborodás zaja csak nehezen
csillapul.*

MAGISTER. Bocsánatot kérek, ez nyilván-
való tévedés volt. Ezer bocsánat!

*A lárma elcsöndesedik. Ezalatt Magister
tovább keresgél a lupéval.*

MAGISTER *vizsgálgatva.* Kérem szépen!
Egy fiatal erdész! A természet embere.
Próbáljuk meg?

ADJUTÁNS. Lehet.

MAGISTER. Szelíd fiú. Egyszerű ember.
Szerény ember. Csöndesen éldegél egy
házikóban az erdőszélen.

ADJUTÁNS. Szeretik?

MAGISTER. A felesége imádja.

ADJUTÁNS. Szép a felesége?

MAGISTER. Se szép, se csunya. Jóarca van.

ADJUTÁNS. Nézzük meg.

*A függöny szétnyílik. Pad az erdőszélen.
Alkonyodik. A fa alatt ül János az erdész,
és a felesége, a padon.*

ILONKA. Milyen szép este. Mindjárt
nyolc óra és még világos van.

JÁNOS. Hosszabbodnak a napok. Itt a nyár. Szép a nyár az erdőn. Végtelenül szeretem az erdőt.

ILONKA. Én is, mert te szereted, jó uram.

JÁNOS. Drága jó feleségem.

ILONKA. Én édes derék uram. Téged szeretlek legjobban a világon. De kapsz is jó vacsorát. Olyat főztem neked, édes egy uram, hogy őfelsége a király is lenyalná utána a tíz ujját. De meg is érdemled, mert ma sokat dolgoztál. Sokfelé jártál, alig láttalak. Mit csináltál egész nap?

JÁNOS. Hát hogy is volt csak... hogy ki ne hagyjak valamit belőle. Reggel korán keltem, imádkoztam, aktákat írtam, megreggeliztem. Akkor a postára mentem, feladtam a pénzt az én drága jó öreg édesanyámnak, ahogy minden hónapban szoktam.

ILONKA. Mindig azt becsültem benned a legjobban, hogy így szereted az édesanyádat.

JÁNOS. Ez az én legmélyebb érzésem, fiacskám. Az édesanyám. Áldja meg az

isten hosszú élettel. Bizony. *Egy könnyet töröl ki szeméből.* Hát aztán onnan a postáról elmentem, meglátogattam a szegény öreg beteg vadőrünket, a Rezmegi Jánost, vittem neki egy üveg bort, egy egész fehér kenyeret és a sült csirkét, amit nekem sütöttél ebédre, azt odaadtam neki. Olyan hálás volt érte.

ILONKA. Aranyból van a szíved.

JÁNOS. Kötelesség a betegen segíteni. Akkor megint hazanéztem, enni adtam a kutyának, macskának, stiglicnek, papagálynak, tengeri nyúlnak, a kis fehér-egereknek, a leveli békának, a mókusnak, az aranyhalácskáknak és a selyemhernyóknak. Milyen jóízűen reggeliztek. Láttad volna.

ILONKA. Azok is szeretnek téged.

JÁNOS. Aztán kimentem az erdőre, felmáztam a fára és visszatettem a madárfészket, amit a rossz gyerekek tegnap leszedtek. Hogy örültek a fiókáknak az öregek! Láttad volna!

ILONKA. Megáld érte az isten!

JÁNOS. Aztán bennjártam a bírónál, megbocsátottam a vén Zsiga cigánynak, aki rőzsét lopott tegnap. Kibocsátottuk a kóterből. Sírva csókolt kezet érte. Nagyon megszántam, adtam neki egy öl fát a magunkéból és az öreg kockás szürke téli nadrágomat is neki adtam.

ILONKA. Jól tetted, édes fiam.

JÁNOS. Azonkívül cipőt ígértem neki.

ILONKA. Mindezt azért, mert rőzsét lopott?

JÁNOS. Nem, angyalom, hanem azért, mert megtért bűnös és földhözragadt szegény ember.

ADJUTÁNS *suttogva*. Mester!

MAGISTER. Parancs?

ADJUTÁNS. Ez kitünőnek mutatkozik.

MAGISTER. Igen. Azért csak nézzük még egy kicsit.

ILONKA. Hát aztán mit csináltál?

JÁNOS. Levelet írtam Balajkó Pistának, az iskolatársamnak, aki, tudod, meghívott, hogy menjünk fel hozzá Szent-istvánkor Budapestre, legyünk a vendégei.

Megírtam neki, angyalom, hogy mi nem szeretjük a bűnös, lármás várost, nem kell nekünk színház meg lóverseny...

ILONKA. Isten ments!

JÁNOS. Semmiféle bűnös élvezete annak a romlott világnak. Majd csak megleszünk mi itt a jó isten erdeje mellett, a tiszta kék ég alatt, a friss patak partján, a mi tiszta szegénységünkben és harmóniánkban... az én hűséges hitvesemmel...

ILONKA. Jól tetted, szívem.

JÁNOS. Na aztán, ahogy ballagok az erdőn, egyszerre csak lódobogást hallok... hát lassú trappban jön az úton a szépséges szép grófné az ő fekete lován...

ADJUTÁNS. Hopp!

MAGISTER. Parancs?

ADJUTÁNS. Figyeljünk csak!

ILONKA. Alice grófné, aki szerelmes beléd. *Mosolyogva cirógatja meg.*

JÁNOS *megcsókolja a kezét.* Bizony az, aki levélben írta, hogy otthagyná értem az urát... Emlékszel, hogy elszörnyűkötünk azon a ronda levélen?

ILONKA. Pfuj! Csupa érzékiség volt!

JÁNOS. Milyen romlottság! Ilyen világszép fiatal asszony és meg akarja csalni az urát! Az isten verje meg az ilyet!

ADJUTÁNS. Bravó. Ez egyre javul!

MAGISTER. Kitünő... csak még egy kicsit nézzük...

JÁNOS. Hát tudod-e, mit csináltam, mikor nagymessziről megláttam a fák közt, hogy ő az? Mint a macska, gyorsan felmásztam egy nagy fára, elbujtam a sűrű lomb közé, odabujtam előle. Eltrappolt a fa alatt, jobbra-balra nézegetett, engem keresett, láttam jól. Aztán, hogy nem talált, megfordult, eltűnt, visszavágtatott a kastélyba.

ILONKA *meghatottan*. Drága, jó, hűséges uram.

JÁNOS. Nem adnálak én téged a világ legszebb grófnéjáért sem, édes jó feleségem! Büszke vagyok a férfi-tisztaságomra. Nem láttam én még nőt se fürödni, se táncolni. Nem is fogok.

ILONKA. Te drága, komoly! — Hát aztán mit csináltál?

JÁNOS. Templomban is voltam, imádkoztam, hogy áldja meg a jó isten gyermekáldással a mi házasságunkat, aztán takarékbba tettem egy kis megspórolt pénzecskét, hiszen tudod, édesem, arra spórolok, hogy vehessek neked egy zöldköves gyűrűt, amire úgy vágyol...

ILONKA. Köszönöm, édes uram, előre is.

JÁNOS. Smaragdkő lesz benne.

ILONKA. Nem kell smaragd. Van egy szép, olcsó zöld kő is: a beryll. És a gyűrű ezüst is lehet. Nem cifrálni akarok én vele... Csak emléknék kérem, amit a koporsómba is elvigyek. Mikor kislány voltam, nálunk odahaza... egy pincében... egyszer kiástak egy régi, régi csontvázat... asszony volt. Az ujján gyűrű volt... akkor úgy sírtam... még akkor is rajta volt szegénykén az emlék, valakitől, akit szeretett... Csak ezért kérem tőled.

JÁNOS. Megkapod édesem. Egyelőre, hogy lásd, hogy ma is gondoltam rád,

vettem neked a búcsún egy szép mézeskalács-szívet, aztán hazajövet olyan boldog voltam, hogy a halálra kellett gondolnom, — mert hogy el ne bízzuk magunkat, és igazi jó kereszténynek mindez itt lenni csak rút siralomvölgye, mert a mi igazi életünk odaát van, a másvilágon.

ADJUTÁNS. Hát kérem, ez nagyszerű.

MAGISTER. Magam is azt hiszem. Eddig semmi hiba nincs benne.

ILONKA. Derék ember vagy, én édes jó uram, de kapsz is olyan rakott káposztát, mint senki fia ezen a világon!

JÁNOS *kitörő boldogsággal*. Rakott káposztát! Oh, te kedves, jó asszony! De nem eszünk belőle sokat, mert a falánkság bűn. Mértékletesség!

ILONKA. Mindjárt készen lesz. Idáig hozza a szellő a szagát. Én csináltam.

JÁNOS. Aztán hogy csináltad édesem?

ILONKA. Hát vettem, angyalom, egy kiló káposztát, megdinszteltem tejben. Egy kiló fiatal sertéshúst apróra vágtam, de nem öröltem, csak nagyon apróra vag-

daltam, pörköltnek megcsináltam. Aztán egy csésze rizskását tejben megdinszteltem. Na már most a nagy lábasba tettem a káposztának a felét, fölibe terítettem az egész pörköltet, szépen lesimítottam, afölibe teregettem a finom, puhára dinsztelt tejes rizskását, azt is lesimítottam, erre terítettem a káposztának a másik felét. Namár mostan ezt az egészet fél-liter jó friss vastag tejföllel nyakonöntöttem és be a sütőbe az egészet. Ott aztán elkezdett csöndesen suttogni, levedzeni, rotyogni...

ADJUTÁNS *vágyakozva kiált fel.* Jaj, jaj, de jó...

Az egész udvar nyáladzik, csettint, csámcsog, morog, élvez.

ILONKA. Félóra alatt most majd egészen felrottyan, vigyáz rá a Marcsa... akkor megfogjuk, kivesszük, kifordítjuk, mint egy tortát, avval a szafttal együtt, amit kisírt magából. A tetejét körülrakjuk frissen sült füstölt kolbásszal...

Nagy zaj az udvar körében.

ILONKA... még pedig minden kolbász mellé odatesszük azt a vékony szeletke finom szalonnát, ami a tepsiben együtt sült vele. Ez az én rakott káposztám!

ADJUTÁNS *nagy lelkesedéssel*. Bravó!!!

Óriási taps az udvar körében. Az összes ördögök morognak, vihognak, nyerítenek, csámcsognak és tapsolnak.

ILONKA. Most pedig megyek, megnézem, hogy hányadán vagyunk evvel a jó vacsorával. Majd kiszólok érted, édes uram, ha az asztalra tesszük, jó forrón.
Elmegy balra.

JÁNOS *pipára gyujt*. Mily boldog nyugalom... jó kis pipa... becsületben eltöltött nap... csöndes este... tiszta lelkiismeret... rakott káposzta...

MAGISTER *gyorsan, izgatottan, suttogva az Adjutánshoz*. Kérem jelenteni Őfelségének, hogy én ebben semmi hibát nem találok, alkalmasnak tartom, nagyon ajánlom.

ADJUTÁNS. Őfelsége helyesli az ön nézetét.

MAGISTER. Hát akkor, kérem, én ezt az embert megfogatom és lehozatom. Ezen fogjuk kipróbálni a gépet.

ADJUTÁNS. Őfelsége beleegyezik.

MAGISTER *tapsol.* Calcabrina! Alichino!

Calcabrina és Alichino előugrik.

MAGISTER. Nagy fekete gallért a nyakatok köré! *Megtörténik.* Érte mentek... a képre mutat, ...oda, ni... jobbról-balról óvatosan közrefogjátok... megragadjátok, ide lehurcoljátok. Egykettő!

Calcabrina és Alichino, az egyik balra, a másik jobbra, kiszáguld.

JÁNOS *boldog arckifejezéssel üldögél, pipázgat, közben halkán ezt mondja:* Beatus ille... qui... procul... negotiis... *Szeliden dudolgatni kezd.*

Calcabrina és Alichino nagy fekete köpenygallérba burkolózva, lopózva jelenik meg fenn a képen, jobbról az egyik, balról a másik. Egyszerre csak nekiugranak Jánosnak és felrántják a padról.

JÁNOS *rémülten.* Mi az?! Gazemberek! Segítség! Rablók! Vadorzók!

CALCABRINA. Ne ordíts!

ALICHINO. Velünk jössz!

JÁNOS. Rablók! Segítség! Mit akartok tőlem!

CALCABRINA. Ne ordíts! *Huzzák jobb-felé.*

JÁNOS. Hova hurcoltok?! Segítség!!!

ALICHINO. Tömd be a száját!

CALCABRINA *betömi János száját, hirtelen.*

JÁNOS *betömött szájjal fojtottan ordít.*

CALCABRINA. Fogd meg!

ALICHINO. Fogom!

CALCABRINA. Vigyük!

ALICHINO. Gyerünk!

Elhurcolják jobbra. A szín üresen marad. Messziről még hallani ordítani Jánost, egyre elhalóbban, aztán csönd.

MAGISTER *int, a fekete függöny össze-csukódik, ő előlép. A színpad kivilágosodik.* Felséges uram, magas minisztérium, most Calcabrina és Alichino lehozza ide hozzánk ezt az embert, akit, úgy látom, mindnyájan elég ártatlannak, romlatlannak, jónak, becsületesnek találtunk arra, hogy

rajta próbáljuk ki találmányomat, az emberrontó vörös malmot, a Corruptor Magnust. Az erdész úr azonban emberlábon jár, bármily hévvel rángatják is fürge ördögei. Miután az erdő széle, ahol őt látni szerencsénk volt, a pokolnak ettől a pontjától egybilliónyolcszázhetvennégy-ezermillióhatszázötvenhatezer kilométernyire fekszik, — tekintve Calcabrina és Alichino erős rángatását, — még mindig legalább tíz-tizenkét percnyi időt kell adnunk nekik arra, míg vele ideérnek. Nagyon kérném Őfelségét és magas kíséretét, hogy erre a rövid időre a bemutatásban szünetet méltóztassanak elrendelni, s azalatt talán a büffébe fáradni, ahol könnyű és kellemes sandvichekről és hűsítő italokról bátorkodtam gondoskodni. Tíz perc múlva megjön a kísérleti ember és akkor megkezdődhetik a találmány részletes bemutatása. *Meghajol.*

Zene harsan fel a színpalak mögött, — az iménti Ördöghimnusz — a Sátán és kísérete felmegy a lépcsőn a színpadra.

Magister a középben áll és mélyen meghajolva balfelé mutat. Az udvar zeneszórá lassan kivonul balra. Magister utolsónak marad. Az összes többi ördögök a színpad jobbsarkában kuporognak, elől.

MAGISTER *főlegyenesedve, az ördögeihez, boldogan. Gyerekek, eddig minden kitünően megy! Tíz perc szünet!*

Az ördögök mind kitódulnak jobbra, Magister futva siet az udvar után balra.

Függöny.

MÁSODIK RÉSZ.

Mikor a függöny felgördül, hasonló színpadot látunk, mint az első felvonásban. A különbség csak az, hogy jobbról-balról, egészen elől, keskeny, magasba nyuló vas-szerkezetek látszanak, s a háttérben, pontosan az első felvonásbeli fekete függöny helyén vérvörös függöny van.

I. KÉP.

Jobbról besiet Draghignazzo, balról ugyanakkor a Magister. A színpad közepén találkoznak.

MAGISTER. Nos?

DRAGHIGNAZZO. Megjöttek.

MAGISTER. Sértetlenül hozták ide? Nem történt az úton semmi baja?

DRAGHIGNAZZO. Nem. Azt mondják, nem igen akart jönni, hát a hátukra vették.

MAGISTER. A szép régi ördögtradíció!
Most hol vannak!

DRAGHIGNAZZO. A tornácon. Várják
parancsaidat.

MAGISTER. Vigyék a laboratóriumba,
vizsgálják meg, vegyék fel róla a kellő
adatokat.

DRAGHIGNAZZO. Már ez is megtörtént,
mester. Minden rendben van.

MAGISTER. Akkor megkezdődik a munka.
Menj, várjatok parancsra.

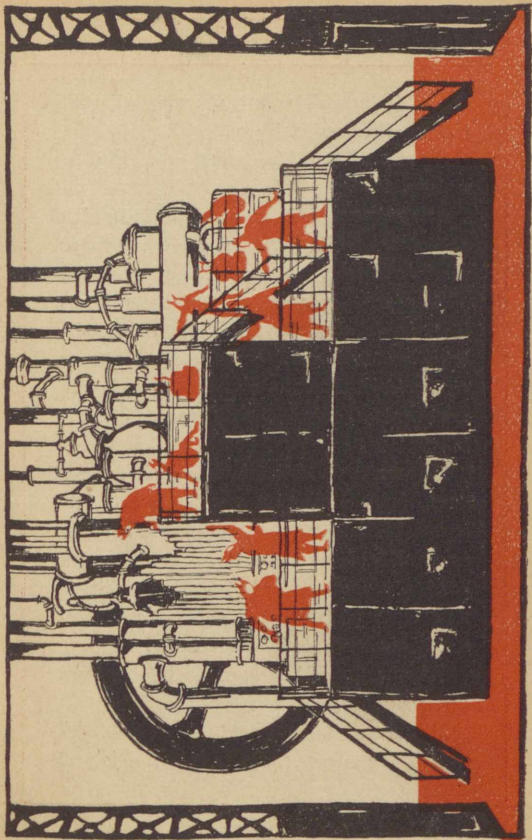
DRAGHIGNAZZO *jobbra kiszalad.*

MAGISTER *balra megy, kikiált a színpalak
mögé.* Jelentem felségteknek, hogy a kísér-
leti ember megérkezett. Ha nincs kifogá-
suk, méltóztassanak helyeiket elfog-
lalni.

*Künn megszólal az Ördöghimnusz, az
udvar bevonul a színpadra, a lépcsőn le-
megy a zenekarba és elfoglalja helyét. A zene
elhallgat.*

MAGISTER *tapsol.* Fel a függönyt!

*A vörös függöny felemelkedik. Látjuk a
gépet. Lomhán fordul a lendkereke. Sistereg,*

zug. Kéményeiből halvány, izzó füst száll.
Kékes villanyszikrák pattognak fölötte.

MAGISTER büszkén mutat rá. Íme a malom, felség!

ADJUTÁNS rövidke szünet után, mely alatt az udvar megbámulta a gépet. Őfelsége véleménye szerint a gép külseje impozáns.

A gépen, már akkor, mikor a vörös függöny felhúzódott, láthatóak voltak őrhelyeiken Libicocco, Ciriatto, Farfarello és Barbariccia. Hajladoznak, olajoznak, lassan mozognak a gépen, mint gépkezelő munkások.

MAGISTER. Köszönöm. Gondoskodni fogunk, hogy őfelsége a gép belsejét is láthassa. Sorba ki fogjuk nyitogatni a gépezetet takaró vaslemezeket, bele fogunk látni a szívébe a malomnak, s őfelsége figyelemmel kísérheti a gépezet működését. *Harsányan kiált.* Rubicante!

RUBICANTE jobbról megjelenik, parancsra vár.

MAGISTER. A babákat!

A babák menete, Mima kivételével jobbról

bevonul, Scarmiglione és Cagnazzo kíséri őket. A babák megállanak a gép előtt.

MAGISTER *vezényelve.* Be a malomba!

SCARMIGLIONE. Mind a helyére!

CAGNAZZO. Mozduljatok, előre!

A babák felmennek a gépre és annak titkos nyílásaiban egyszerre mind eltűnnek.

SCARMIGLIONE *miután a babák eltűntek, felszalad a gépre, elfoglalja kijelölt őrhelyét.*

CAGNAZZO *miután a babák eltűntek, felszalad a gépre, elfoglalja kijelölt őrhelyét.*

MAGISTER *harsányan kiált.* Hozzátok be Mimát!

MIMA *jobbról megjelenik, Rubicante és Graffiacane kíséretében. Megáll a színpad közepén.*

MAGISTER. A helyére!

GRAFFIACANE. A helyedre!

RUBICANTE. Éledj! Mozdulj!

MIMA *lassan felmegy a gépre, egy pillanatra megáll egy titkos nyílás előtt, majd hirtelen eltűnik a nyílásban.*

GRAFFIACANE *felszalad a gépre, elfoglalja őrhelyét.*

RUBICANTE *felszalad a gépmesteri hídra. Meglehető sötét van a színpadon. A gép már elcsöndesedett, most lassan jár, nesztelenül.*

MAGISTER *harsányan. Felség, most, hogy úgy mondjam, meg van töltve a gép. Most benne vannak a kövek a malomban. Vezényelve. Munkások! Mindenki a helyén van?*

A GÉPEN LEVŐK. *Igen!*

MAGISTER. *Vigyázz! Csönd és figyelem! Pillanatnyi szünet után. Jöhet az ember!*

Calcabrina és Alichino behozza Jánost, aki nem szívesen jön, rémült és csökönyös. Hármuk mögött jön Malacoda, aktákkal a kezében.

JÁNOS *rémülten. Jaj, jaj, végem van! Édes uramisten, hova jutottam!*

CALCABRINA. *Csőnd!*

ALICHINO. *Kuss!*

JÁNOS. *Édes uramisten, hol vagyok!*

MAGISTER. *Ön ugyan mástól kérdezi, de majd én fogok felelni: a pokolban van.*

JÁNOS. *Jaj, jaj, isten segíts!*

MAGISTER. Ne féljen, ne ordítson, ne fohászkodjék. Egy óra múlva otthon lesz a rakott káposztánál.

JÁNOS. De hát mit akarnak velem? Miért hurcoltak ide? Ébren vagyok, vagy álmodom? Élek, vagy meghaltam?!

MAGISTER. Legyen szíves befogni a száját. Ne legyen kíváncsi.

JÁNOS *siránkozik.*

MAGISTER. Ha ön nem hajlandó befogni a száját, befogjuk mi. Fogjátok be a száját!

Calcabrina és Alichino megkapják, kezükkel betapasztják a száját, János elhallgat.

MAGISTER. Malacoda! Megvizsgáltátok?

MALACODA *előlép.* Igen, mester. *Átadja neki az aktákat, sorban.* Ez itt a Röntgenképe. Ez a vérnyomás-vizsgálata. Ez a Wassermann-lelete. Ez a nedveinek vegyvizsgálata. Ez a hőfoka. Ezek az electrocardiogramjai. *A csomó többi részét is átadja.* És ez is mind vizsgálati eredmény.

MAGISTER *igen gyorsan nézegeti, lapozgatja az aktákat.* A Röntgen-képen egy

kis szívtágulás látható. *Felkiált a gépre.* Szívmozgató áramok száztizennégyről száz-tizenötre! *Tovább lapoz az akták közt.* Átlagos hőmérséklet . . . szóval melegvérű ember . . . *Felkiált a gépre.* Hűtőkészülék negyvenöt! *Lapoz.* Vérnyomás . . . igen . . . *Felkiált a gépre.* Kis turbina vissza, kettő és egynegyedre! *Aktába néz.* Wassermann negatív. *Felkiált a gépre.* Higanyoszlopot kikapcsolni. *Gyorsan átlapozza a hátralevő aktákat.* A többi nem lényeges. *Visszaadja Malacodának az aktákat.*

MALACODA *hátrahúzódik és láthatatlan kéznek kiadja a színpadról az akta-csomót.*

MAGISTER *a két ördöghöz, aki Jánost fogja.* Eresszétek el! *Calcabrina és Alichino elereszti Jánost, és mind a kettő jelszalad a gépre, elfoglalja őrhelyét.*

MAGISTER. FigyeljeteK jól. Mindenki a helyén van?

MINDAZOK, AKIK A GÉPEN VANNAK. Igen!

MAGISTER. Felséges uram, most az következik, hogy a gépet be kell igazíta-

nunk ennek az úrnak az egyénisége szerint.
Most úgyszólván mértéket veszünk róla.
Felkiált a gépre. Vigyázz!

MINDAZOK, AKIK A GÉPEN VANNAK. Kész!

MAGISTER *Jánoshoz.* Hány éves?

JÁNOS. Harminckettő.

MAGISTER *a gépre.* Áttétel. huszonhét,
tizennyolc! *Jánoshoz.* Sík földön született,
vagy hegyen?

JÁNOS. Alföldön.

MAGISTER *a gépre.* Légritkaság kettő! —
Vallásos?

JÁNOS. Igen.

MAGISTER. Turbina nyolc, át az ötre! —
Szereti a pénzt?

JÁNOS. Hát... Jó ha van.

MAGISTER. Váltócsap tizennégy! —
Szülei élnek?

JÁNOS. Az édesanyám.

MAGISTER. Szereti?

JÁNOS. A legjobban a világon.

MAGISTER. Főáram, nagykör, negyven! —
Volt Párizsban?

JÁNOS. Soha.

MAGISTER. Négyes kapcsoló, hatezer ampére! — Jó tanuló volt?

JÁNOS. Tiszta kitünő.

MAGISTER. Hatos át a kettőre! — Volt szerelmes?

JÁNOS. Szerelem... hát kérem...

MAGISTER. Ne dadogjon. Volt szerelmes? Sírás, csók, ablak alatt séta, fájdalom, öröm, levél, ágy, vágy?...

JÁNOS. Nem, kérem.

MAGISTER. Ön a fára mászott a szép grófné előtt.

JÁNOS. Igen, kérem.

MAGISTER. Miért tette ezt? Nem bizott az érzékeiben?

JÁNOS. Hát... kérem... emberek vagyunk... ami biztos, az biztos.

MAGISTER. Félt az érzékeitől.

JÁNOS. A bujasággal nem harcolni kell, hanem futni előle. Az egyházatyák is ezt tanítják. A bibliai József is futva maradt tisztán.

MAGISTER *felszól a gépre.* A kompreszorok be! A nagy kazán alá tizenhatezer

kalória! — Ön a feleségének zöldköves gyűrűt ígért.

JÁNOS. Igen.

MAGISTER. Köszönöm, készen vagyunk. *Az udvarhoz.* Ha parancsolják, elkezdhetjük.

ADJUTÁNS. Méltóztassék!

RUBICANTE *telefonál fenn a gépen.* A nagy kazán alá tizenhatezer kalória.

MALACODA. Kompresszorok rendben?

RUBICANTE. Rendben.

MAGISTER. Malacoda, a munkazubbonyomat! *Leveti a frakkját.*

MALACODA *láthatatlan kéztől hosszú, vörös munkaköpenyt vesz át és felségíti a Magisterre. A frakkot kiadja a színpadról.*

MAGISTER. Fogd meg!

MALACODA *megfogja János karját.*

MAGISTER *felszalad a gépre, a gépmesteri hídra, a kapcsolótáblához.* Még csak egyet, felséges uram! A gépen igen érzékeny jelzőkészülék van. Egy nagy csengő. Ahányszor az ember, akit a gépbe teszünk, rosszat cselekszik, a csengő automatikusan megszólal. Minden aljasságra megkondul.

Ezért neveztem el *aljasságjelzőnek*. Méltóztassék figyelni, azonnal be is mutatom egy példával, hogy hogyan működik. Malacoda!

MALACODA. Parancs, mester!

MAGISTER. Mondj egy mondatot, amelynek a végén valami aljasság van. Várj. Belekapcsollak a sugárba. *Rávilágít.*

MALACODA. A szülék felnevelik a gyermeket, testi és lelki táplálékot adnak neki, de ha a gyermek felnő és eltávozik a szülei házból, ha érdeke úgy követeli, bátran fordulhat szülei ellen is, mert érdeke ellen senkisésem tartozik tisztelni apját és anyját. *Megkondul a jelzőharang.*

MAGISTER. Kifogástalanul működik. *Leveszi Malacodáról a fényugarat.* Tehát indulunk. Rubicante! Play?

RUBICANTE *aki a gép másik oldalán, a másik kapcsolótáblánál áll.* Ready!

MAGISTER. Bekapcsolás!

A gépen levő munkásördögök mind megmozdulnak és a géphez nyulnak.

MAGISTER *harsányan vezényelve.* Fütők, előre!

Jobbról-balról beszalad a színpadra hat-hat, összesen tizenkét apró ördögfióka. Vértörősbe öltözött kis gépészinások. Néhányan kis vastalicskán szemet tolnak be. Akiknek közülük nincs talicskájuk, felszaladnak a gépre és a két nagy kémény alatt sorban egymás mellé kuporodnak, úgy ülnek ott, mint madarak az ágon. Halványan izzó piros fény világítja meg őket. Rubicante «nyisd ki» vezényszavára a talicskások egyszerre ugyanabban a pillanatban nyitják ki a kis vasajtókat, melyek mögül a tűztorkokból rettenetes tűz világít ki. Egy-egy lapát szemet dobna a torkokba. Aztán hirtelen, Rubicante «csukd be» vezényszavára egyszerre becsapják a vasajtókat. Elfoglalják kijelölt helyeiket, lekuporodnak talicskájuk mellé.

FIÓKÁK karban, valamennyien.

Dohog a tűz,
Lobog a tűz,
Robog a tűz,
Hejj! Hejj!

Kórusban visítanak.

MAGISTER *harsányan vezényelve.* Indulunk! Vigyázz! Előre! Nagyot mozdít egy emeltyűkaron.

A gép megindul. Pattog, szikrázik, füstöl, sistereg, dübörög. A nagy lendkerék lassan, lustán fordul. Színes fénysugarak villognak a gép különböző részein. Ez az egész zaj és mozgás lassan elcsöndesedik és meglassodik

JÁNOS *rémülten bámulva ezt.* Jaj, jaj! Uram segíts

MAGISTER *harsányan.* Fogd meg! Fel a malomra!

MALACODA *megragadja a rémüldöző Jánost, bal szélről a gép talapzatára, az emelvényre állítja. Ő maga felszalad a gépre, a Magister mellé.*

Meglehető sötét van a színpadon. A gép elcsöndesedik, lassan jár. A munkásördögök mozdulatlanul állnak helyeiken, csak Magister, Malacoda és Rubicante dolgozik, igen kis mozdulatokkal, fenn a kapcsolók, emeltyűk, kerekek közt.

II. KÉP.

*A gép bal szélső vas fedő-táblája nagy dübör-
géssel eltolódik helyéből. Helyén világítani,
majd kápráztatón kezd ragyogni, szikrázni
egy ékszerészkirakat.*

JÁNOS bámulva nézi ezt, előtte áll. Szent isten, mi ez . . . Nézd csak már no ! Olvassa a felírást. «Ékszerész . . .» Bámulja a kirakatot. Hatvanmillió . . . nyakék . . . fülbevaló . . . hetvenmillió . . . gyémánt, arany, zafir, topáz . . . gyűrű . . . húszmillió . . . gyöngy . . . az is gyöngy . . . kétszázmillió . . . fekete gyöngy . . . háromszázmillió . . . Hogy ragyog ! Nézni se birom. Az embernek belefájdul a szeme. Jaj de fényes, de gyönyörű. Höj, haj . . . smaragdgyűrű . . . zöldköves smaragdgyűrű . . . és mennyi ! Egész sor. És még egy sor. Kettő, három, hat, nyolc sor. Mind csupa zöldköves gyűrű. Jaj ha ezt látnád, édes Ilonkám ! Éppen ilyet akartam venni neked édesem ! De hát hol veszi az ember

a pénzt az ilyesmihez! Hogy örülnél neki édes Ilonkám, drága jó feleségem! Tizenhárommillió. Harmincnégymillió. Hát ha száz évig dolgozom is... Lesz nekem valaha tizenhárommillióm, hogy ezt megvehessem neked? De fáj érte a szívem. Hát lehet ennyi pénzt keresni? Hát lehet valaha ennyi pénzhez jutni!

MAGISTER *harsányan*. Igenis, lehet! *Nekifekszik a gépezetnek. Áttétel tizennégy!* Kapcsold!

RUBICANTE. Kész!

MAGISTER. Lassan fordítsd. Lassan indítsd. Sötétben bocsásd rá az áramot. Lassú átmenettel a fénysugarat. Nagyon ügyelj a finom hanglemezekre.

RUBICANTE. Úgy vigyázok rájuk, mester, mint a szemem világára.

MAGISTER. Megvan?

RUBICANTE. Parancs szerint.

MAGISTER. Vigyázz. Előre! *Berregés, dörgés.*

A kép hirtelen elsötétül. Dübörgés.

III. KÉP.

A gépnek az ékszerészkirakat mellett levő része megnyílik és baccarat-asztal ugrik onnan elő. Zöldfényű lámpa világít. Körben állnak frakkos játékosok.

CROUPIER. Mindenki tett? Nincs tovább.

ELSŐ JÁTÉKOS. Kérek!

Kártya repül.

ELSŐ JÁTÉKOS. Kilenc!

CROUPIER *a háta mögött álló Jánoshoz.* Ön nyert. Pénzt olvas. Öt, hat, hét, nyolc, tíz és tíz, az húszmillió. Nagy köteg pénzt nyom a markába.

JÁNOS. Én, kérem? Hát mi ez?

CROUPIER *miközben a többi játékosnak is fizet.* Ön megnyerte a tétet, ne kérdezzen annyit. Gyerünk tovább. Tessék tenni. Mindenki tett?

JÁNOS. Dehát én ezt mért kaptam, kérem? Ez nekem nem jár! *Visszadobja a pénzköteget az asztalra.*

JÁTÉKOSOK. Psszt!

CROUPIER. Mindenki tett, nincs tovább!

ELSŐ JÁTÉKOS. Kilenc!

CROUPIER. Nyert. *Jánoshoz, újra pénzt olvasva.* Ön megtette az egész húszmilliót. Ön ismét nyert. *Fizet neki.* Húsz, harminc, és tíz, az negyven. Tessék. *Dupla köteget nyom a markába. A többi játékosnak tovább fizet.* Huszonöt... hatvan... tessék.

JÁNOS *csodálkozva.* Negyvenmillió! Dehát kéremalássan...

CROUPIER *türelmetlenül.* Ne tessék zavarni a játékot, tessék csöndben maradni. *A játékosoknak tovább fizet.* Nyolevanöt, tizenhat...

JÁNOS. Dehát kérem, én nem akarok kártyázni! Minek tömik belém ezt az istentelen sok pénzt! Itt van, egyétek meg! *Az újabb köteget is visszadobja az asztalra.*

ELSŐ JÁTÉKOS. Kilenc!

CROUPIER *Jánoshoz.* Ön megint nyert!

MÁSODIK JÁTÉKOS. Kitünően játszik!

ELSŐ JÁTÉKOS. Merészen játszik!

CROUPIER *pénzt olvas.* Negyven és negyven... nyolevanmillió! *János mar-*

kába nyomja. Gyűrű, smaragdgyűrű, nyolcvanmillió, Ilonka. A játékosokhoz. Tessék tenni! A szín lassan sötétedik. Mindenki tett? Sötét van, az egész látomány eltűnik. Mindenki tett? Nincs tovább.

Sötét van, csak Jánost látni halványan megvilágítva, amint ott áll, két kezében két hatalmas köteg bankóval.

A lendkerék szikrázik és fordul.

JÁNOS *ezalatt. Milliók... milliók... Hogy történt ez? Mi történik itt velem? A fejem forró. A szám kiszárad. A kezem reszket. És ez a csomó pénz. Milliók...*

IV. KÉP.

A gépnek János közvetlen közelében levő vasfedője nagy dübörgéssel kinyílik. Aranybrokátos szalónfal egy darabkája látszik, melyen aranyozott falikar ragyogva világít. Arany fotelben ül Mima, dekoltálva, isteni szépen, legyezi magát. János bambán áll mellette, két kezében a pénzkötegekkel.

MIMA *mintha egy beszélgetést folytatna.*

Nincs igazad, édes szívem. A pénz nem piszkolja be a szerelmet. Igen, volt idő a multban, mikor pénz és szerelem két külön dolog volt. De ma... mikor egy asszonynak csak hogy *tiszta* lehessen, milliók kellene... És lásd, én imádlak, szeretlek... és az uram szegény, neki nincsenek meg az anyagi eszközei, hogy engem, aki szép és fiatal vagyok, méltón lásson el... És tudod, hogy őt gyűlölöm, és téged szeretlek, mert *tiszta* vagy, romlatlan, erős és szenvedélyes, mint egy lovag... te forró szerelmem, te... hát bánom én, hogy pénzt adsz, hát kevésbé szeretlek azért? Hiszen ugyis arra költéném, hogy neked tessék, violaszín fátyolharisnyára... habos ingre... selyemköntösökre... amiket leszaggass rólam... hogy elcsábítsalak végre... hogy megtörjelek végre, hogy felgyújtsalak ebből a férfi-szüzességedből... te drága... Ne resteld, add ide azt a pénzt.

JÁNOS. Nekem nem kell. Nem is az enyém. Ha úgy vágyódik rá... boldog

vagyok, hogy segíthetek az embertársamon. *Mind a két köteg pénzt átadja neki.*

MIMA. Oh, köszönöm, köszönöm! *A keblébe rejti a pénzt.* Tudom, hogy nem szerelemből adod. Nem szeretsz. Jóságból adod. Még nem szeretsz. De ezen a pénzen megveszlek. Szeretni fogsz.

JÁNOS. Mindenkit szeretni kell, aki szenved.

MIMA *feláll.* Engedd meg, hogy megköszönjem.

JÁNOS. Már megköszönte.

MIMA *kezet akar neki csókolni.* Te jóságos!

JÁNOS *elhúzza kezét.* Ugyan! Férfinak... kezetcsókolni!

MIMA. Hát a homlokodat. *Közeledik hozzá.*

JÁNOS. Nem jár érte semmi, még egy szó sem.

MIMA *idegesen.* De nekem kell, hogy egy csókkal köszönjem meg. Ne alázz meg!

JÁNOS. Nem... az bűn!

MIMA. A hálának a csókja bűn? Megalázol. Fájdalmat okozol. Pénzt adtál és

megvetsz. Nem vagyok testvéred, akivel jót tettél?

JÁNOS. Testvérem. Istenem... hol vagyok?... Mi ez?

MIMA. Megalázol?

JÁNOS. Nem... nem.

MIMA *homlokon csókolja*. Köszönöm, köszönöm, hogy a méltóságomat visszaadtad. *Megcsókolja a szemét*. A szemedet... azt a szomorú, szép szemedet...

JÁNOS *védekezve*. Ne, ne... elég...

MIMA *csókolja*. Nem, nem elég! Nekem nem elég! A szádat! *Megcsókolja a száját*.

JÁNOS. Istenem! Megégetsz! Mi ez?

MIMA *csókolja*. Szeretlek... csókollak... végre csókollak... szeress engem...

JÁNOS. Szikrázik az ajkad! Megégetsz!

MIMA. Csókollak! Forróbban csókolok, mint a feleséged?

JÁNOS. Oh! *Fájdalmasan kiált fel*. Jaj, a feleségem!

MAGISTER *kárörvendően, harsányan*. Most mássz a fára, ha tudsz!

FIÓKÁK *kórusban visítanak.* Hejj! Hejj!

MIMA. Ne gondolj a feleségedre. Része-
gedj meg a számtól. Érzem, hogy ízlik,
te szemérmes férfi, te... ölelj meg. Oh,
de forró a szád!

JÁNOS. Bocsáss el! Meggyulladok!

MIMA. Égsz már. Olyan vagy mint a
tűz. Kívánsz? Nagyon kívánsz?

JÁNOS. Oh milyen rettenetes bűn! Ki
vagy te? Megcsaltál! Befontál. A jószágom-
mal visszaéltél... nem vagy hálás...
csupa érzékiség vagy!

MIMA *érezkiesen.* Kívánsz?

JÁNOS *kínlódva, lihegve.* Nem!

MIMA. Ne hazudj! Hazudni bűn. Kí-
vánsz?

JÁNOS *fájdalmasan kiált fel.* Istenem, de
magamra hagytál!

MIMA. Kívánsz?

JÁNOS. Kívánlak! Most, ebben a perc-
ben igen... de tudom, hogy bűn...
hogy meg fogom bánni... csak a testem
kíván... most, ebben a percben... a
bűnös testem!

MIMA *kacéran*. Szebb vagyok mint a feleséged! Na hazudj!

JÁNOS. Szebb vagy.

MIMA. Forróbb vagyok.

JÁNOS. Forróbb vagy.

MIMA. Izgatóbb vagyok! Ne hazudj!

JÁNOS. Megbolondítasz!

MIMA. Te forró legény!... Na? Kell még a feleséged? Kell most a feleséged? Ne hazudj!

JÁNOS. Most... most nem kell... most... most csak te...

MIMA. Most megcsalod!

JÁNOS. Megcsalom! Megcsalom! *Vadul megcsókolja.*

Megkondul a jelzőharang.

MAGISTER *fenn a gépen*. Hurráh! Az első rosszaság!

FIÓKÁK. Hejj! Hejj!

MAGISTER. Rakjatok a tűzre!

RBUICANTE. Nyisd ki!

Talicskások és atöbbi fiókák, akik a tűztorkok közelében vannak elhelyezve, raknak a tűzre.

Ezalatt tart a nagy, néma csók.

RUBICANTE. Csukd be! *Hatalmas csörrenéssel csapódnak be a vasajtók.*

Csönd.

MIMA *miután szétváltak egymástól.* Ha tisztességes ember vagy, elhagyod a feleségedet.

JÁNOS. Nem... azt nem...

MIMA. Tudod milyen aljasság az, együtt élni egy nővel, ha az ember mást szeret?

JÁNOS. Ne bolondíts!

MIMA. Ilyen aljasságot akarsz elkövetni? Hogy fogsz a szemébe nézni? Hogy fogsz az ágyába feküdni? Birod azt? Elhagyod! Elhagyod!

JÁNOS *fájdalommal.* Elhagyom...

MIMA. Mert szeretsz.

JÁNOS. Soha... ilyen égőt... ilyen illatosat... ilyen bűnöset nem öleltem. Te boszorkány. A nyelved mint a gyík... a hajad, mint a napsütött bazsalikom illata a réten... forró nyári délben... meleg és édes...

MIMA. És édesem... sok pénzt hoztál, rengeteget hoztál, nyolcvanmilliót...

JÁNOS. Már meg is olvastad?

MIMA. Mialatt olyan hosszan csókoltál...
jaj de jó volt... mialatt az a hosszú csók
volt... itt a keblemen gyorsan meg-
olvastam. De szerelmem, ez kevés. Még
kell. Sok kell.

JÁNOS. Hozok még!

MIMA. Hol veszed?

JÁNOS. Ott, ahol ezt vettem. A kártya-
asztalon. *Szenvedéllyel.* Megyek vissza...
nyerni... milliókat... neked!

MIMA *diadalmasan.* Kártyázni még?

JÁNOS. Kártyázni megyek!

Kondul a jelzőharang.

MAGISTER. Hurráh!

FIÓKÁK. Hejj!

MIMA. Na most menj, menj, szívem,
szent isten, minden pillanatban jöhet az
uram!

JÁNOS *elbódul.* Még csak egy csókot.
Még ölelj meg egyszer. Nem tudok elválni
tőled.

Nagy csók.

V. KÉP.

Még egy vasfedő nyílik, ezáltal a szoba megnagyobbodik, függöny látszik. A függöny mögül megjelenik Alfonz, csinos, elegáns, hideg és gonoszarcu fiatal férfi. Vár, míg a nagy csók véget ér. János meglátja és harcra-készen néz rá.

ALFONZ. Bravó! Ez szép, forró, őszinte csók volt!

JÁNOS *izgalommal.* Ön a férje?

MIMA *gyorsan.* Hála istennek, nem. Még csak az kellett volna. Ez a legjobb barátom. *Szenvedélyesen.* A legjobb barátom. *Bemutatja.* Alfonz!

János kezet fog Alfonzzal.

MINA. Szeresd Alfonzot, édesem, szeresd nagyon. Hogy jöttél be ilyen titokban?

ALFONZ. Hátul, a tapétaajtón.

MIMA. Hogy megijesztettél. *Jánoshoz.* Szeresd Alfonzot, ő neked is jó barátod lesz.

JÁNOS. Én mindenkit szeretek.

MIMA. Én nem. De őt szeretem. Ő min-

den bajból mindig ki fog segíteni bennünket. Ő gonosz, okos, ügyes, hideg, aljas és szép.

ALFONZ. Ön most a szeretője a nagyságos asszonynak?

JÁNOS. Én őt sajnáltam és ő felkorbácsolta az érzéseimet. Azt a piszkos szót visszautasítom!

ALFONZ. Szereti.

JÁNOS. Most igen.

MIMA *elejti a pénzköteget.* Jaj! Leesett a pénzem.

Mind a hárman lehajolnak a pénzért.

ALFONZ. Milliók és milliók. Ezt a sok pénzt ön adta neki?

MIMA *igen gyorsan.* Nem ő adta, nem tőle van. Esküszöm.

JÁNOS. De igen, én adtam.

MIMA *szemrehányóan.* János!

JÁNOS. Nem hazudhatom.

ALFONZ. Nem hazudhatik?

JÁNOS *határozottan.* Nem.

ALFONZ. Inkább lovagiatlanul közhírré teszi, hogy pénzel egy férjes asszonyt?

JÁNOS. Tiszta érzéssel adtam. Nem akarok érte semmit. Hazudni pedig nem tudok.

MIMA. Majd megtanulsz, ha engem akarsz szeretni!

Élesen szólal meg az előszobacsengő.

MIMA rémülten. Csöngettek! Ez az uram! Bujj el!

JÁNOS. Nem bujok el, mert nem vétettem semmit.

Ujabb csöngetés.

MIMA. Bújj el, az istenért, tönkre akarsz tenni? Alfonz, segíts!

ALFONZ. Jöjjön ide a függöny mögé...
Megfogja a karját, hátrahúzza a homályba.

VI. KÉP.

A gép bal szélső vasfedője elmozdult helyéből és helyén világítani kezd egy előszobaajtó üvegje. Az üveg mögött látni a férj árnyékát. A szín jobbszéléről az emelvényen végigsiet egy szobalány és kinyitja ezt az előszobaajtót.

FÉRJ belép. *Haragosan.* Meddig kell csöngetnem, hogy kinyissa?

SZOBALÁNY. Mindjárt jöttem, nagyságos úr.

FÉRJ. Mit csinálnak itt velem? A kulcsot nem akarják ideadni, váratnak az ajtó előtt. Mi folyik itten? Mi történik itt?

SZOBALÁNY *sírvafakad.* Én nem tehetek róla, nagyságos úr. *Sírva megy el balfelé, eltűnik a gép egy sötét oldalnyílásában.*

Az előszobaajtó elsötétedik.

FÉRJ *Mima felé megy.*

MIMA *hamisan, tettetett közvetlenséggel.* Jóestét édesem. Te csöngettél olyan sokáig?

FÉRJ *izgatottan.* Miért nem nyitjátok ki rögtön az ajtót?

MIMA. Ne légy oly ideges, te engem agyonkínozol, én megölöm magamat.

FÉRJ. Mit vártok az ajtó előtt? Mi történik itt? Hetek óta történik itt valami a házamban! Érzem, szagolom, tudom. Te megváltoztál. Nyugtalan vagy. Sose vagy itthon. És ruhák, új ruhák, harisnyák! Egy szegény ember felesége izgató selyemharisnyákban!

MIMA. Te bolond vagy! Kikérem magamnak! *A lábát mutatja.* Ez a rongy? Ez műselyem! Mercerizált pamut!

FÉRJ. Ez igazi selyem!

MIMA. Esküszöm boldogságomra, az életemre, a te boldogságodra és életedre, hogy műselyem. Te bolond vagy. Én ezt nem fogom tűrni.

FÉRJ. Hallgass! Most is ez a tétovánézés, ez a rémület a szemedben. Ki volt itt?

MIMA. Senki!

FÉRJ. Ki van itt?

MIMA. Te örült vagy! Itt nincs senki. Béla, te egészen kijöttél a sodrodból, esküszöm mindenre, ami nekem szent, hogy itt nincs senki!

JÁNOS *váratlanul előlép.*

MIMA... csak ez az úr...

ALFONZ *előlép.*

MIMA... és Alfonz. *Hirtelen.* Csak ez az úr és Alfonz. Esküszöm, nincs itt senki más.

Kínos pillanat.

FÉRJ. Kicsoda ön?

JÁNOS. Jánosi János vagyok.

FÉRJ. Hogy kerül ide?

ALFONZ *bátran*. Velem jött. Én hoztam.

JÁNOS. Nem igaz.

MIMA *szándékoltan odébb lép, láthatóvá válik a földön egy nagy pénzköteg.*

FÉRJ *meglátja ezt.* Mi ez a pénz? *Felveszi a földről.* Megöllek!

MIMA. Ez nem az enyém. Mi közöm hozzá?

FÉRJ. Hát kié?

MIMA. Alfonzé.

FÉRJ *gunyosan nevet.* Alfonzé? Nálad ennyi pénz? A századrészét se bizza rád soha senki! Hacsak nem loptad...

ALFONZ. Az enyém. Jánosi János úrtól kaptam.

FÉRJ. Ki ez az úr?

ALFONZ. Jó barátom. Iskolatársam. Fiatal politikus, azért hoztam ide, hogy bemutassam neked.

FÉRJ *Jánoshoz.* Ön adta ezt a pénzt? Milliókat?

JÁNOS *bátran.* Én adtam.

FÉRJ. Kinek adta?

MIMA *aki János mellett áll, titokban, gyorsan, suttogva.* Az istenért, ha van szíved, ments meg a szégyentől és a haláltól!

FÉRJ *sürgetőleg, erősen.* Kinek adta?

JÁNOS *rövid habozás után, Alfonzra mutatva.* Ennek az úrnak adtam!

Kondul a jelzőharang.

MAGISTER *diadalmasan süvítve.* Hazudott!!!

FIÓKÁK *kórusban.* Hazudott! Hejj! Hejj!

Kis szünet. A férj leteszi a karosszékre felsőkabátját és kalapját.

FÉRJ *Alfonzhoz.* Hát kérlek alássan. Beszéljünk őszintén és nyersen. Te hazudsz és ez a gazember is hazudik. Te most meg akartad menteni ezt az asszonyt. De már nem lehet. Én mindent tudok. Ez az ember a szeretője. Régóta figyelem ezt az aljasságot. *Jánoshoz.* Gazember! Valld be! Szereted a feleségemet!

JÁNOS. Becsülettel fogok felelni. Én ezt a szép hölgyet mélyen megsajnáltam. Nem tagadom, hogy a bűnös érzéseim kívánják őt. Ha ez az? . . .

FÉRJ. Igenis, ez az.

JÁNOS. Akkor szeretem.

FÉRJ. Gazember! *Öklével az arcába üt.*

JÁNOS *védekezik.*

MIMA *felsikolt.*

ALFONZ *közibük lép.*

Az egész egy pillanat.

FÉRJ *fájdalmasan ordít fel.* Aljas banda vagytok mindnyájan! Még találkozunk! *Hirtelen felkapja felsőkabátját és kalapját a karosszékről, elrohan balra, eltűnik a bal szélső sötét nyílásban.*

Kis szünet.

ALFONZ. Bravó! Ez szép, forró, őszinte ütés volt.

MIMA. Megszégyenített téged . . . megaláztott téged édesem . . . jóságom . . . *Ráborul.*

JÁNOS *mély, fájdalmas szégyenérzettel.* Belehalok a szégyenbe.

ALFONZ *hidegen, élesen.* Vagy ő hal bele.

JÁNOS *csodálkozik. Ó?*

ALFONZ *hidegen.* Ilyen az élet. A sajnálatból pénz lesz, a pénzből csók, a csókból pofon, a pofonból párбай, a párбайból halál. De ez a halál lehet az övé is.

JÁNOS. Hogy én megöljem szegényt?

ALFONZ. Sajnálja?

JÁNOS. Nagyon.

MIMA *hirtelen, hiszterikusan.* Ha nem verekszel meg vele, én kinevetlek, megutállak, lenézlek... és talán még én is megütlek. Tönkretettél és nem állod meg a helyedet.

JÁNOS *selszántan.* De megállom a helyemet.

MIMA. Kiállsz vele.

JÁNOS. Kiállok.

MIMA. Rácélszol és rálősz.

JÁNOS. Igen.

Jelzőharang. Sötétség. A vasfedő becsukódik.

MAGISTER *diadalmasan süvít.* Megbarátkozott a gondolattal, hogy embert öljön.

FIÓKÁK. Embert akar ölni! Hejj! Hejj!
A gép zártan áll, minden vasfedője be van csukva.

MAGISTER. Tisztelettel kérek csöndet és figyelmet, míg a párbaj lefolyik. Nagyon kell vigyáznunk, hogy a golyók úgy repüljenek, ahogy kiszámítottuk. Rubicante, vigyázz! Kapcsolás: kettő, hat tized. Feszültség mennyi?

RUBICANTE. Nyolcszáztíz, huszonkettő.

MAGISTER. Főkapcsoló, egy fordulat, előre!

Berregés, dörgés. Aztán csönd. Aztán két pisztolylövés hallatszik.

MAGISTER. Nos?

RUBICANTE *telefonál*. A mester pontos jelentést kér a párbajról. Köszönöm. *Át-szól a magisterhez*. A golyók pontosan repültek. A földi ember könnyű sebet kapott.

MAGISTER. Akkor mehetünk tovább. Vigyázz. Előre!

VII. KÉP.

A gép egy fedő-táblája dübörögve nyílik. Karosszékbén ül János, bekötött homlokkal. Mellette áll Alfonz.

JÁNOS. Mit mondott az orvos?

ALFONZ. Hiszen hallottad.

JÁNOS. De mikor kikísérted, kint mit mondott?

ALFONZ. Ugyanazt, amit bent. Néhány napig maradj nyugodtan. A golyó nem sértette meg a csontot. Semmi az egész.

JÁNOS. Te hűséges jó barát! Mellettem álltál a párbaj nehéz órájában. Most is itt ápolasz, mintha a testvéred volnék.

ALFONZ. Mindnyájan testvérek vagyunk. De most másról van szó. Mi lesz az asszonnyal?

JÁNOS *izgatottan*. Hol van most?

ALFONZ. Ne izgasd magad. Visszament a régi lakásba, megpróbálja megkapni az urától a ruháit és az ékszereit. De nem hiszem, hogy megkapja. Az ura gyűlöli. Koldussá akarja tenni.

JÁNOS. És mindez miattam történik.

ALFONZ. Szeret téged. De szegény. Egy szál ingben áll a világban. A rokonsága előkelő és befolyásos. Ezért rettenetes a helyzete most. Kidobott asszony.

JÁNOS. Édes, szép, mártir angyalom.

ALFONZ. A részvénytársaságod megalakul. Holnapután vezetem be a Kátai vasrészvényeket a tőzsdére. Ha ez sikerül . . .

JÁNOS. Ha sikerül . . . fényben fürösztöm ezt a drága nőt . . . A világ királynőjévé teszem!

ALFONZ. Egyelőre csak koldussá titted.

Mima belép.

MIMA. Cicám, drágám, kutyám, paripám, hogy vagy? Jobban vagy? *Megcsókolja.* Dohányszagú vagy. Hát szabad cigarettáznod? Az uram kilökött. Egy inget nem engedett elhozni. Pöröljem be? Azért se pörölöm be. Súlyos a sérülésed?

ALFONZ. Nem.

MIMA. Hála istennek. Autotaxira nem volt pénzem. Konflison jöttem. A konflisban sírógörcsöm volt. Imádlak. Az ezüst retikülömet se adta ki. Volt egy zománc bonbonniérem, Párisban vettem, kilencszáznegyben, aránylag olcsó volt, azt se adta ki. Ugye a golyó nem érintette a csontot? Borzasztó lett volna, ha a csontot

érinti. Egy fagyaltot ettem, úgy odavoltam. Émelygett a gyomrom az izgalomtól. Szeretsz?

JÁNOS. Imádlak.

MIMA. Előbb azt hittem, hogy a hal volt rossz, amit tegnap ettünk. De csak idegesség volt. Kilökött nő vagyok. A válópöرت beadta. A hajtűimet sem tudtam megkapni tőle. Az anyámnál lakom. Nagyon szépen lakik. De konyhaszag van a lakásban. Imádlak. Tudod, a konyha belenyílik az előszobába. Milyen sápadt vagy. Így szép vagy. Te, a kocsiban olyan rosszul voltam, igazán azt hittem, hogy halmérgezés. Szeretsz?

JÁNOS. Meghalok érted.

MIMA. Az nem sikerült, hála istennek. De most tenni kell valamit. *Keservesen sírva fakad.* Ezt rendezni kell. Én nem élhetek így tovább egy napig sem. Alfonz, mondd meg, mit kell tennem. A bátyám főispán, a nagybátyám államtitkár, mit csináljak egy ingben az utca kövezetén?

ALFONZ. János segíteni fog.

MIMA. A pénzzel nem érek sokat. A becsületem! A pozicióm!

JÁNOS. Mindenem a tiéd.

ALFONZ. Feleségül fogod venni. Ez kötelességed. *Elfordul és a szemét törli.*

JÁNOS. Miért remeg a hangod? Miért fordulsz el?

ALFONZ. Mert én is szeretem.

MIMA *idegesen*. Alfonz, ne komplikáld a dolgot. Nagyon kérlek.

JÁNOS. Nem komplikálja, sőt egyszerűsíti. Drága jó barátaim, testvéreim legyetek egymáséi. *Mély fájdalommal.* Én lemondok.

ALFONZ. Hogy képzeled, hogy én a boldogulásának útjába állok?

JÁNOS. Ha szereted...

ALFONZ. Szeretem, de koldus vagyok. Koldusabb, mint ő.

JÁNOS. Én gazdagokká teszlek benneteket.

ALFONZ. Az nem segít rajtam. Ő téged szeret.

MIMA *idegesen, türelmetlenül*. Minek komplikálsz, te buta, minek komplikálsz?

JÁNOS *Alfonzhoz.* Hogy fáj a szívem most érted, te jóságos, hű barát... *Mimához fordul.* ...és teéretted, aki olyan régen szereted ezt a fiút! De nem birom, gyöngé vagyok... belepusztulok, ha nem rabollak el tőle! *Mimához.* Én elviszlek, elveszlek, mert megbolondulok érted... mert tönkretettelek és meg akarok részegedni attól, hogy hogyan emellek fel a porból a csillagokig... légy az enyém!

Mind megmozdulnak. Levélhordó jön.

LEVÉLHORDÓ. Ajánlott levél. Jánosi János úr.

JÁNOS. Én vagyok.

LEVÉLHORDÓ. Tessék aláírni. *Átad egy levelet és feléje nyújtja a könyvet.*

JÁNOS *átveszi a levelet, aláírja a könyvet.*

LEVÉLHORDÓ. Jónapot. *A könyvet visszaveszi, elmegy.*

JÁNOS *bámulja a borítékot.*

MIMA. Milyen furcsán nézed. Ismerős írás?

JÁNOS. A feleségem írása.

MIMA. Hát... még emlékezel rá? Még megvan?

JÁNOS. Az utolsó kis maradványai vannak még meg. Annyi esztendő. Szeretjük egymást. Ő oly jó és derék.

MIMA *ráborul Alfonzra*. Meghasad a szívem. *Hisztérikusan*. ...nem töltöttem be a lelkét egészen, maradványokról beszél, felesége van. Meghalok ebbe. *Görcsösen ragadja meg Alfonzot*. Féltékeny vagyok, szerelmes vagyok, éhes vagyok!

JÁNOS. De édesem!

MIMA. Ne nyulj hozzám! Dicsérd a feleségedet! Háziasabb mint én. De szárazabb a szája mint az enyém. Nem olyan síma a bőre a derekán. Nem olyan forró mint én. Te nem tudod úgy csókolni, mint engem, mért haraptad meg tegnap a mellemet, ha még van más asszony, akire gondolsz?!

JÁNOS. De szerelmem!

MIMA *türelmetlenül, idegesen*. Alfonz, vigyél magaddal.

JÁNOS. Nem engedlek, nem, nem!

MIMA *Alfonzhoz.* De vigyél! Én nem bírom ezt! Hetek óta ez a zaklatott élet... és soha egy nyugodt éjszaka az ágyamban... a megnyugtató férfi mellett. Már tizedik napja, nem tudom, mi az, férfi. Éhes vagyok, szomjas vagyok, fiatal vagyok és ő leveleket kap! Vigyél magadhoz, csókolj, amíg elájulok.

JÁNOS. Ne őrjíts meg, te boszorkány!

ALFONZ *szenvedéllyel.* Ha megölellek, meghalunk bele mind a ketten!

JÁNOS *nagyon szenved, leborul Mima lábához.* Ne gyötörj! Miért kínozol?! *Felkiáltva.* Mi ez? Kőrishogarat ettem, hogy ordítanak az érzékeim és ég a lágyékom utánad! *Ordítva.* Én elhagyom a feleségemet!

Csönd.

MIMA. Kelj fel.

JÁNOS *felkel.*

MIMA. Add ide a zsebkendődet.

JÁNOS *zsebkendőjét átadja neki.*

MIMA. Megtörülöm a szemedet. Egy ilyen nagy legény. És sír. Egy ilyen szép

nagy legény. *Szeliden simogatja.* Milyen forró a szemed a sírástól. Mutasd azt a levelet.

JÁNOS *a felbontatlan levelet feléje nyújtja.*

MIMA. Nem, nem. Csak bontsd ki te.

JÁNOS *felszakítja a levelet.*

MIMA. Mit ír?

JÁNOS *miután belepillantott a levélbe, eltakarja az arcát.*

MIMA *türelmetlenül.* Mit ír?!

JÁNOS. Hogy térjek vissza hozzá... mindent megbocsát... hogy gyerekünk fog születni... teherben van... kínlódik...

MIMA *Alfonzhoz, nagyon fájdalmasan, de gyorsan.* Kérlek, vigyél. Vigyél, nem birom. Jó, hogy nem küldtem el a kocsit.

JÁNOS. Én boldogtalan életem!

MIMA *gyorsan, türelmetlenül, fájdalmasan.* Kérlek, vigyél, ezt már nem óhajtom hallani, ezt az apai drámát. *Jánoshoz.* Gratulálok, fiam, menj haza pelenkát mosni, én belepusztulok, de odadobom magam ennek a csirkefogónak és tépje

össze a testemet, az életemet ez a gazember, ez a szép, hideg gazember, pusztuljon el az ölemben, de kábítson el mint a morfium és csókoljon a halálba. Isten veled, te, papa. Sírj tele egy pelenkát.

JÁNOS *felkiáltva*. Miért kínozol?

MIMA. Nem kívánhatom egy apától, hogy a feleségét és a gyerekét elhagyja.

JÁNOS *nagy meggyőződéssel*. Hát lehet azt?!!

MIMA. Tudom, hogy nem lehet. *Alfonz szájához közelíti a száját*. Itt az én vigasztalásom. Tudom, hogy nem lehet. Miért nem borotválkoztál, te lump? Úgy szursz.

JÁNOS. Egy kis idő . . . majd kieszelünk valamit, mindennek megvan a módja.

MIMA. Gyerünk innen, ezt nem tudom hallgatni. Azonnal meg fogsz borotválkozni. Készüljünk fel erre a forró elpusztulásra. Hiszen te tanítottál sikoltani . . . gyere! Tizedik napja nem tudom, mi az: férfi, pedig engem nem így szoktattak.

Az uram unalmas volt, de megbízható.
Jánoshoz. Isten veled, te apa. Majd sürgönyözd meg, hány kiló a gyerek.

JÁNOS. Ne kínozz!

MIMA. Nem lesz olyan szép gyerek, mint amilyent én tudtam volna neked szülni! Mindenesetre sürgönyözzél.

JÁNOS *a lábához borul.* Én nem birom! Te látod a lelkeket, én uram isten, engem megmérgezett a testi szerelem! Maradj itt, te bálvány, te...

MIMA *titokban int Alfonznak, hogy távozzék.*

ALFONZ *lábujjhegyen elsompolyog.*

MIMA *megcirógatja az előtte térdelő János fejét.*

JÁNOS. Én... én esküszöm, hogy elhagyom érted a feleségemet és a szegény kis gyerekeket... esküszöm... *Átöleli a lábát.*

MIMA *diadalmasan mosolyog.*

Jelzőharang.

A vasjedő becsukódik.

MAGISTER *diadalmasan süvit.* Aljas lett!

FIÓKÁK *kórusban.* Aljas lett! Hejj!
Hurráh! Hejj! Hejj!

Hirtelen sötétség.

MAGISTER. Vagyok bátor felhívni felséged figyelmét arra, hogy még tizenöt perce sincs, hogy ezt az embert örli a malom, és máris: hazudott, házasságot tört, emberre lőtt, elhagyta a feleségét és megtagadta gyermekét.

ADJUTÁNS. Ófelsége el van ragadtatva!

MAGISTER *lelkesen.* És ez még semmi, felséges uram!

ADJUTÁNS. Lássuk tovább!

MAGISTER *vezényelve.* Rubicante! Át a másik kapcsolóra. Harmincnégyezer Am-pére! Két fordulat! A felső kazánban a tűzre!

RUBICANTE. Nyisd ki!

FIÓKÁK *csak fenn, a gép felső részén raknak a tűzre.*

Lobog a tűz,
Robog a tűz,
Hurráh a mester!
Hejj! Hejj!

RUBICANTE. Csukd be!

A vasajtók becsapódnak.

MAGISTER. Mehet?

RUBICANTE. Kész!

A gép zártan áll. Minden vasfedője be van csukva.

MAGISTER. Indítsd a fényes karriért!

RUBICANTE. Mit kapcsoljak be előbb?
A tőzsdét, vagy a politikát?

MAGISTER. Mindig előbb a politikát, és utána a tőzsdét. Politika, előre!

A gép dübörög, aztán elhallgat. Sötét van. A zárt gép belsejéből hallani egy kortestanya lármáját. Aztán halljuk Alfonz harsány hangját.

ALFONZ HANGJA. Választópolgárok!

PARASZTOK HANGJAI. Halljuk! Halljuk!

ALFONZ HANGJA. Eljöttem ide közétek, hogy képviselőtökül ajánljam Jánosi János urat. Jánosi János maga a tiszta becsület. Jánosi János a leggazdagabb ember hazánkban. Jánosi János menyasszonya a legelőkelőbb családból való. Jánosi János megépítteti a vashidat, megszerzi a do-

hánygyárat, összevásárolja a kátaí vas-
művek részvényeit, kibővítetteti az üzemet,
minden embert boldoggá tesz, mindenki-
nek elengedetteti mindennemű adóját és
mindenkinél keresztapaságot vállal!

A parasztok hatalmasan éljeneznek.

ALFONZ HANGJA. Ezek után határozati-
lag kimondom, hogy Jánosi János urat je-
löljük képviselőnek!

Dörgő éljen.

ALFONZ HANGJA. Mostp edig vonuljunk
küldöttségileg a mi szeretett képviselő-
jelöltünkhöz!

*A sötétben, a gép méhéből erőteljesen zendül
fel a régi magyar kortesnóta.*

Jaj de magas, jaj de magas

Ez a vendégfogadó!

Van-e benne, van-e benne

Jánospárti szavazó?

Ha nincs benne Jánospárti szavazó,

Düljön össze ez a vendégfogadó!

Dörgő éljen.

MAGISTER. Vigyázz! Előre!

Dübörgés. Egy vasfedő kinyílik.

VIII. KÉP.

Kertre nyíló szép szoba. János egyedül áll a szobában. A kertben, az ablak alatt megjelenik Alfonz, lengeti kortestollas kalapját és beordít.

ALFONZ. Éljen a mi szeretett képviselő-jelöltünk!

PARASZTOK HANGJAI. Éljen!

MIMA *lelkendezve siet be.* Édes szívem, paripám, itt van a küldöttség. Alfonz vezeti a küldöttséget. Milyen boldog vagyok. Itt vannak a kedves káta parasz-tok, képviselőjünknek a karnak téged.

JÁNOS. Hívságos földi dolgok ezek. *Fájdalmasan.* Nem volna jobb elutazni együtt, mindent felejteni, napfényes Ri-viera, kék ég, tenger, rózsák, boldog szerelem...

MIMA. Te elfelejtetted édesem, hogy én egy kirugott nő vagyok, semmi pozícióm nincs, a bátyám főispán, a nagybátyám államtitkár, és te még el se vettél, csak viszonyozunk, mert még nincs végük a válópöröknek.

JÁNOS. Az néhány nap kérdése.

MIMA. Épp azért, mire egymáséi leszünk, minden legyen rendben. Te Kátán képviselő leszel és a Kátai vasrészvényt bevezetik a tőzsdére.

JÁNOS. Holnap...

MIMA. Holnap ilyenkor már gazdagok leszünk. Királyok leszünk.

Alfonz belép.

ALFONZ. Itt a küldöttség. Fogadd őket szívesen. Megválasztásod biztos.

MIMA. Képzeld, vonakodik!

ALFONZ. Hogyan? Vonakodol, szerencséd küszöbén? A részvényeidet óriási izgalommal várják. Azt mondják, szenzáció lesz holnap a tőzsdén.

JÁNOS *Alfonz kezét szorongatva*. Ezt mind, mind neked köszönhetem, te hűséges jóbarát... A párbajban az életemet... a szívemben az imádott nőt köszönhetem neked. Most karriert... gazdagságot... Hogyan hálálom ezt meg neked?

ALFONZ. Tiérettetek az életemet is. *Tiszteletteljesen kezét csókol Mimának.*

MIMA *felkiált.* Ne harapd a kezemet. Mindig megharapsz, mikor kezecsókolysz.

JÁNOS. Ugyan, édesem.

ALFONZ. Bejöhet a küldöttség?

JÁNOS. Bejöhet.

ALFONZ. Választópolgárok!

Néhány paraszt jelenik meg, színes népviseletben.

ALFONZ *szónoki pózban áll János elé.* Van szerencsém Nagyságodnak bemutatni a káta küldöttség tagjait. Nagy János, Kis János, Nagy Péter, Kis Péter, Nagy István, Kis István, Nagy András, Kis András. — Mélyen tisztelt, nagynevű hazánkfia, szeretett vezérünk és politikai példaképünk!

PARASZTOK. Éljen!

ALFONZ. Azon kérelemmel járulunk magas színed elé, kegyeskedjél elvállalni a káta kerület képviselőjelöltségét. Tudjuk, hogy ez nagy áldozat neked, aki nem keresed a szereplést. De a népnek szüksége van a te ragyogó tehetségedre, a te

tiszta becsületedre és a te hatalmas munka-
erődre!

PARASZTOK. Éljen!

JÁNOS *kérdőleg néz Mimára.*

MIMA *suttogva, gyorsan.* Vállald el! Ki-
rugott nő vagyok! Nincs pozícióm!
Szeretlek!

JÁNOS. Teéretted beledobom magam
ebbe a szörnyűségbe. Egész életemben
irtóztam a politika piszkától. De teéretted
elvállalom. Istenemre, csakis teéretted,
senki másért! *A parasztokhoz, hangosan.*
Választópolgárok! Elvállalom! De kiért
vállalom? Istenemre... csakis a népért
vállalom, senki másért!

Jelzőharang.

Sötétség. A vasfedő becsukódik.

MAGISTER *diadalmasan.* Csaló lett!

FIÓKÁK. Csaló! Csaló! Hejj! Hejj!
Hurráh!

MAGISTER. Gyorsan, tovább!

*Magister, Malacoda és Rubicante a szer-
kezetekhez nyúl.*

IX. KÉP.

A gép zártan áll ismét, mint az imént a kortesjelenetnél. De most Mima és János a gépen kívül, a gép előtt marad. Onnan mindketten lassan előrejönnek, bal felé a színpad szélére. Ott leülnek, mint valami meredek partról a zenekarba lógatják a lábukat. Halvány sugár kíséri és világítja őket.

MAGISTER. Vigyázz a sugárral! Pontosan kíséred őket! Erősebb áram!

Rubicante a szerkezethez nyúl, a gépből tompa berregés hallatszik, a sugár hirtelen nagyon erősen világítja meg őket.

JÁNOS. Alfonz boldogtalan lesz.

MAGISTER *a lehunytszemű Mimára mutat.* Kapcsold be a hangját!

Mimát sugár éri. Kinyitja a szemét és megszólal.

MIMA. Az oly szép, mikor egy férfi boldogtalan. *Megöleli.* Esküszöm cicám, esküszöm, hogy nem volt soha viszonyom Alfonzzal.

JÁNOS. De édesem... nem kérdeztem.

MIMA. Mégis esküszöm. Néha megharapta a kezemet, de tovább nem mentünk soha. Esküszöm! Nem hiszed.

JÁNOS. De hiszem.

MIMA. Esküdj meg, hogy hiszed.

JÁNOS. Esküszöm, hogy hiszem.

MIMA. Ez nem elég. Esküdj meg, hogy nem volt viszonyom vele.

JÁNOS. Esküszöm.

Jelzőharang.

MIMA. Látod, így szép, ha hiszel bennem. Akkor mindjárt nekem is van bizalmam. Mi egyszer együtt nyaraltunk vele.

JÁNOS. Kivel?

MIMA. Alfonzzal. Én az uramat akkor gyűlöltem. Én akkor meg voltam bolondulva. És mindössze azon az egy nyáron, akkor is csak egy hónapig volt vele viszonyom. Esküszöm. Most megint nem bízol bennem. Nem hiszed.

JÁNOS. De hiszem.

MIMA. Esküdj meg, hogy hiszed.

JÁNOS. Esküszöm.

MIMA. Ez nem elég. Esküdj meg, hogy csak egy hónapig volt vele viszonyom.

JÁNOS *lehajtja a fejét.*

MAGISTER *harsányan.* Rakjatok a tűzre!

RUBICANTE. Nyisd ki!

A vasajtók kinyílnak. Mindenütt raknak a tűzre. Az ajtók nyitva maradnak.

MIMA. Esküdj meg, hogy csak egy hónapig volt vele viszonyom!

JÁNOS. Az imént... megeskettél... az ellenkezőjére.

MIMA. Esküdj meg, hogy csak egy hónapig volt vele viszonyom.

JÁNOS *hallgat.*

MAGISTER *izgatottan, harsányan.* Még egyszer rakjatok a tűzre!

Megint raknak a tűzre. A tűz iszonyúan világít.

MIMA. Esküdj meg, hogy csak egy hónapig volt viszonyom vele.

JÁNOS *megadva magát, szégyenkezve.* Esküszöm.

MAGISTER. Na végre!

Jelzőharang.

FIÓKÁK *felsikoltva*. Hejj!

RUBICANTE. Csukd be!

Minden vasajtó becsapódik.

MIMA *feláll*. De most nem ez a fontos.
Mi lesz velünk kettőnkkel?

JÁNOS *előtte térdel*. A feleségem leszel.

MIMA. Ne szavald ezt ilyen ünnepélyesen, ez egészen természetes.

JÁNOS *lelkesen*. A hitvesem leszel.

MIMA. Nem a hitvesed leszek, kérlek, ne cifrázd. Te elveszel engem, mert kutya-kötelességed, te egy rendes ember vagy. Ha nem tennéd, gazember volnál.

JÁNOS. Miért bántasz? Nem hat meg ez a halálos szerelmem?

MIMA. Bocsáss meg, cicám, én szép vagyok, fiatal vagyok, — akkor volnék meghatva, ha vén, csunya dög volnék és te mégis imádnál. De így . . . légy te meghatva.

JÁNOS. A porban térdelek előtted.

MIMA. Az semmi. Nekem repülés kell. Ki a porból. A csillagokig fel, bűnben, élvezetben, szilajságban! *Simogatja a fejét*. Nem vagy elég gazdag.

JÁNOS. Most indul el a pénzem. Ma indul el a tőzsdén a karriérem. Oh, hogy gyűlölöm a tőzsdét... Ezt a gaz rablást!

MIMA. Ne gyűlöld! Milliárdok kellenek. Nem tudok szegény lenni. Aki szegény, annak szaga van. Ne légy szegény! Hatalmas légy!

A gépből halk, morajló zúgás hallatszik.

MAGISTER. Négyes kapcsoló! Tőzsde! Előre!

*Az összes ördögök a szerkezetekhez nyúlnak,
a moraj erősbödik.*

JÁNOS. Mi ez a zúgás?

MIMA *felragyogó arccal*. Figyelj csak. A tőzsde! Ma van a nagy nap. A te részvényeid napja!

EGY BÖRZIÁNER HANGJA *a gép belsejéből*. Adok Kátait!

MÁSODIK BÖRZIÁNER HANGJA *ugyanonnan*. Veszek Kátait!

Moraj, zúgás.

JÁNOS *feláll, izgatottan*. A Kátai részvény... Most vonul be a tőzsdére! Oh, elveszett tisztaságom!

MIMA *megragadja a karját.* Az én új, nagy, vad életem, veled! A forró, meztelen rabszolgád lenni... pénzért, pénzért! Rettenetes gazdagságban élni... Akarod?

JÁNOS. Akarom!

A zúgó moraj erősbödik, kihallani belőle szakadatlanul ezt a szót: «Kátai!» «Kátai!».

MIMA. A hatalmad előtt térdelni... pénz, pénz kell! Félni tőled... mert pénzed van... pénz! pénz! Felnézni rád, mint egy istenre, pénz... pénz! Puha selymekbe csavarodni, neked, a pénzedért... aranytól csörögni... pénzzel, pénzért... illattól ájulni... pénzzel, pénzért, pénz, pénz...

JÁNOS *a morajt túlkiáltva.* Mások éheznek, milliók éheznek!

MIMA *még jobban túlkiáltva a zúgást.* De én egy tündérkertben szaladok eléd, mert pénzed van, damaszkuszi rózsák közt... fátyollal a testem körül... nevetve, szerelmesen, úgy-e, az kell?

JÁNOS. Oh szegény koldus testvéreim!

MIMA *fokozva a hangját.* Drága pénzért...

tiszta rózsaoaljban fürödni... neked!
 Aranypiros madarakat akarok... pénz-
 zért! tollas halakat... repülő kocsit!

A zúgás már nagyon erősödik. Kihallani a morajból ezeket a kiáltásokat: «Kátai egy és félmillió!» — «Kátai! Kátai!» — «Veszek Kátait három millióért!»

JÁNOS. Hogy zúg, hogy dagad, mint a tenger!

MIMA. A mi gazdagságunk!

JÁNOS. Pénz! Pénz!

MIMA. Mit tudod te, mi az? Csak egy asszony tudja igazán szeretni a pénzt!

JÁNOS. Az én erőm!

A zúgás erősödik. Ilyeneket hallani: — «Kátait veszek!» — «Négymillió!» — «Veszek ötért!» — «Hat!» — «Nyolc!» — «Tízmillió!»

MIMA. Hogy zeng a te királyságod... És az én rabszolgaságom! Pénz! Pénz!

A zúgásból mint zenekíséretből most már a kiáltások egyre tisztábban hangzanak: «Húszmillió!» — «Ötvenmillió» — «Kátai!» — «Adok hatvanért!» — «Kátai!» — «Hetvenmillió!» — «Százmillió!»

JÁNOS *elragadtatva kiált fel.* Király vagyok!

MIMA. Több vagy! Vezérigazgató vagy!

A gépből harsogva: «Száz tízmillió!» — «Száz húszmillió!» — «Száz harminc!» — «Kátai!» — «Negyven!» — «Ötven!» — «Veszek!» «Kátai!» — «Száz hatvanmillió!» — *A vad ordítás a végső kig fokozódik. Majd az éles tőzsdei csengő lezárja a lármát: vége a börze-időnek. Az ordítás gyorsan lecsillapul. Az utolsó hangok, egyre halkabban:* «Száz nyolcvanmillió!» — «Kétszázmillió!»

MIMA. A világ királya lettél.

JÁNOS. Szerelmem!

MIMA. Most a menyasszonyod vagyok.

A zúgás egészen elhallgatott.

JÁNOS *a nagy csöndben.* Áldva legyen a pénz, amiért téged nekem megszerzett. Áldva legyen a pénz. *Zokogva.* Áldva legyen a véres, a piszkos, a rettenetes pénz... áldva legyen... én, szegény koldusa a te szerelmednek leborulok előtte... *Mima elé térdre borul sirva.*

Jelzőharang.

MAGISTER *diadalmasan mutat a térdelőre.*
Pénzimádó lett!

FIÓKÁK. Hejj! Hejj! Börzézett! Ajja-
jajjajjajj!

MÍMA. Kelj fel!

JÁNOS *felkel, letörli könnyeit.*

MÍMA. Gyere az esküvőre!

Balról egy ördög ugrik be, magasan tart Mima feje fölé menyasszonyi koszorút. A koszorúról tengersok hosszú fehér fátyol hull alá. Egy ördögfióka cipeli a nagy fátyol végét. Mima felnyúl a koszorúért és a fejére illeszti, mintha megkoronázná magát.

A gépből orgonaszó hallatszik. Boldog nászinduló.

MÍMA. Isten és ember előtt összekötjük testünket és lelkünket!

Kezet fognak.

X. KÉP.

Mintha meghasadna a gép, alulról egészen a legmagasabb pontjáig, a középen óriási gótikus templomkapu nyílik, templomba

*látunk. Oltár, gyertyák, színes ablak, dús,
ragyogó kép. Az orgona szól.*

János és Mima a kapu előtt áll.

JÁNOS *ünnepélyesen.* Új életre indulsz
velem.

MIMA. Veled, királyom.

JÁNOS. Enyém a lelked.

MIMA. A tied, királyom.

JÁNOS. A tested.

MIMA. A tiéd, királyom.

JÁNOS. A multad, a jövőd.

MIMA. A tied, királyom.

JÁNOS. A tekinteted, az ajkad, a melled.

MIMA. A tied.

JÁNOS. A karod és a térded szorítása.

MIMA. A karom... a térdem...

JÁNOS. A lélegzeted.

MIMA. És a sikoltásom...

JÁNOS. A könnyeid és a véred...

MIMA. És a termékenységem... amiből
ezer és millió évre indul a nagy család
fája...

JÁNOS. Enyémekek mind... fiak, uno-
kák... generációk...

MIMA. A testem szakadásával . . . örökitem meg a te életedet . . . a gyermekemben és annak gyermekében.

JÁNOS. Holtomiglan. Holtodiglan.

Elindulnak, be a templomba. Egyszerre megállnak, mert Ilonka jön ki a templomból, kezében párolgó fazékkal.

Az orgona elhallgat.

ILONKA *nagyon fájdalmasan, de egyszerűen.* János, édes jó uram! Hol maradsz olyan sokáig? Mért nem jössz vacsorázni? Nézd, már kész a káposztád, édesem . . . Itt van, nézd, ha nem jössz, odasül, kiszárad! Drágám! Elveszti az ízét . . . Nézd, a káposztád, édesem! Az én szeretetem föl benne! Az én szívem jósága illatozik benne! Az én húségem a tápláló ereje, az íze, a zamatja! Az én gondosságom, az én szorgalmam, az én hitvesi forróságom párolog benne . . . az én szerelmem sirdogál benne . . . Az én kisgyereke hangja pityereg benne . . . gyere haza, János, gyere már vacsorázni . . . nézd, itt a te káposztád . . . az én könnyeimtől.

ilyen forró... gyere vacsorálni... *Le-
térdel előtte.*

JÁNOS. Nem megyek.

ILONKA *felkel és sírva indul jobbfelé.
Kis távolságban megáll a gép előtt.*

MIMA. Ismered ezt a szegény asszonyt?

JÁNOS *lehajtja a fejét, nem felel.*

MIMA. Ki volt ez a szegény asszony?

JÁNOS *dacosan felveti fejét. Nem tu-
dom!*

Jelzőharang.

MAGISTER *harsányan. Megtagadta a
feleségét!*

*Hirtelen nagy erővel, harsányan zúg fel az
orgona.*

JÁNOS *a karját nyújtja Mimának.*

MIMA *belekapaszkodik és hozzásimul.*

*Az orgonaharsogásban büszkén vonulnak
be a templomba. A nagykapu becsukódik
mögöttük. Az orgona elhalkul.*

ILONKA *lassan, sírva megy végig a gép
egész frontján balfelé, bal szélen eltűnik.*

MAGISTER. Megtagadta a feleségét, a
káposztát és a magzatot is, felséges uram,

a magzatot is, amit az asszony a méhében hord.

FIÓKÁK. Megtagadta, hejj! Megtagadta, hurráh! hurráh! hejj! hejj!

MAGISTER. Az időkereket bekapcsolni! Rohannak a szíjak?

RUBICANTE. Rohannak, mint a forgószél!

FIÓKÁK. A szíjjak, a szíjjak, a szíjjak!!!

MAGISTER. Fut az idő! Rubicante! Napok, hetek, hónapok előre!

RUBICANTE. Kapcsolom, bontom, transzformálom! Fut az idő!

MAGISTER. Centrifúga!

RUBICANTE. Kész!

MAGISTER. Előre!

Dübörgés. Egy vasfedő nyílik.

XI. KÉP.

Lámpa alatt ül János és levelet olvas.

JÁNOS *olvas*... «Drága jó uram»... — azt írja: «drága jó uram, jól vagyunk itt Gradóban, a gyönyörű adriai tenger partján. Egész nap fürdöm és sétálok, rád gondolok és alig várom a napot, hogy

ismét nálad lehessek. Haragszom arra a nyomorult politikára, amely a parlamenthez láncol és nem engedi, hogy itt a tenger partján ülj mellettem és cirógasd gyönyörű kis gyermekünket, akinek csodájára jár az egész fürdőközönség. Mult levelemben azt írtam, hogy a jövő héten hazautazunk. De a gyerek oly szépen fejlődik, hogy az orvos azt mondta: még legalább négy hétig...» *Felnéz a levélből, ismét belenéz.* ... ezt írja: «az orvos azt mondta, még legalább négy hétig maradjunk, élvezzük ezt a gyönyörű időt, a tengert». *Felnéz.* Micsoda orvos mondta ezt? És mért mondta ezt egy orvos? Hogy kerül oda hozzájuk... az én gyerekeimhez... orvos?... *Olvas.* «De a gyerek olyan szépen fejlődik, hogy az orvos azt mondta... még legalább négy hétig...» *Rémülten.* Istenem! Édes jó istenem... csak nincs valami baja annak a gyereknek!!!

*Sötétség. A vasfedő becsukódik. Dübörgés.
Másik vasfedő nyílik.*

XII. KÉP.

*A sötétből asztalmagasságú emelvényen
piciny gyerekkoporsó bontakozik ki. Két
gyertya. Jobbról áll Mima, talpig gyászban.
Balról János. Köztük a kis koporsó.*

JÁNOS. Mikor azt a levelet írtad Gradóból, mindjárt rosszat sejtettem. «Az orvos azt mondta, hogy még legalább négy hétig maradjunk . . .»

MIMA. Pedig, hogy vigyáztam, mikor írtam.

JÁNOS. Mindent tudtam.

MIMA. Akkor már csak csont és bőr volt szegényke. *Zokog.* Mindent megtettünk, de hiába.

JÁNOS. Minden reményem. Az én kis életkém. Az én kis gyertyalángom, ami az én végtelen nagy szerelmem tűzvészén gyulladt.

MIMA. Szerelmem . . . ha láttad volna . . . mielőtt lecsukódott a kis szeme . . . egy-

szerre váratlanul rámnézett, komolyan és mélyen. Olyan volt a tekintete, mint a tiéd, mikor a szerelemtől sötét... Ezzel a tekintettel... mintha visszaadta volna a kis életét nekem...

JÁNOS. Milyen rettenetes és milyen szép: ebben a szent fájdalomban újra meg újra csak téged szeretni!

MIMA. A zokogásban... terád gondoltam... abban az iszonyú pillanatban, mikor kihült, megfehéredett, elhervadt szegényke. Valami felséges vágy fogott el... utánad... hozzád menni... összeforni veled! Ahogy erre a hideg, fehér kis csecsemőre néztem... mintha megmozdult volna a testemben az az ezer meg ezer másik... a többi... csupa rózsaszínű, édes, születésre váró... égni kezdett a testem, a lágyékom, a mellem... az anyaságom... utánad... hogy jöjj... belevadultam a vágyba: életet, életet adni... tőled, veled... hogy jöjj... és gyujtsd életre őket bennem, mind! A szám kiszáradt, a csókod után lihegtem az

éjszakában... de oly messze voltál... sikoltottam, hívtalak... aztán... el-
ájultam... úgy találtak meg... a kis
ágya mellett... a földön... szerelmem...
párom... hím-állatom... emberteremtő
istenem!...

JÁNOS *leborul a koporsó elé.*

ALFONZ *nesztelenül megjelenik Mima
mögött.*

*Kis szünet. Mima lecsukott szemmel,
sápadtan áll.*

ALFONZ *suttogva.* Eljöttem. Egy percre.
Egy pillanatra. Hogy lássalak. Hogy érint-
selek. Hogy megcsókoljalak. *Mima mellé
áll.*

MIMA *lassan kinyitja a szemét és Alfonz
vállára hajtja a fejét.* Szívem... édes, édes
szívem...

ALFONZ *suttogva.* Egy könnyet sírj csak
az arcomra, aztán megyek, bujdosom
tovább. Egy könnyet nekem, szegény árva
apának... akinek a gyereke itt fekszik
halva... és másnak kell adnom még ezt
a szent fájdalmat is...

JÁNOS *felmozdul, mert ezt hallotta, most rémült arccal, feszülten figyeli őket.*

MIMA *suttogva.* A temetőben légy ott. A tömegben vegyülj el. De úgy állj, hogy szembenállj velem. És nézz a szemembe folyton. Meredj a szemembe... És én is a te szemedet fogom nézni, folyton, folyton... amíg a földre nem teszik a mi édes gyerekünket...

ALFONZ. A mi gyerekünket.

MIMA. A szemedet akarom látni a temetőben. A sötét tekintetedet... Mielőtt lecsukódott a szeme, rámnézett... olyan volt a tekintete, mint a tied, mikor a szerelemtől sötét... Mintha visszaadta volna nekem az életét, szegényke... és akkor vártalak, vártalak, hogy jöjj... úgy égtem utánad... sikoltottam, hívtalak... de oly messze voltál, aztán elájultam... úgy találtak meg a kis ágya mellett... a földön... szerelmem... Most menj, menj szívem... és a temetőben a szemedet... a szemedet... azt a tekintetet, amivel a kisgyereked meghalt...

ALFONZ. Szomorú, bűnös szerelmem!
Forrón megcsókolja Mimat.

JÁNOS *fölemelkedik.* Ugyanazok a szavak... ugyanazok a szavak...

Hárman sokáig néznek egymásra.

JÁNOS *állatian felhördülve.* Rablók!
Csalók! Ringyó anya! Ringyó anya! Meghaltok! *Rájuk rohan.*

MIMA *eltűnik.*

ALFONZ *lefogja János kezét.*

JÁNOS *sírva, ordítva.* Ölj meg! Nem akarok tovább élni! *A földre borul.* Nem akarok tovább élni! Istenem, vedd el ezt a kint belőlem, az életemmel együtt! Meghalni! Meghalni!

ALFONZ *rettenetesen, kegyetlenül.* Itt hagyni? Nekem adni?

JÁNOS *rémülten ordít fel.* Nem! Nem!

ALFONZ *hideg gúnnnyal.* Meghalni?

JÁNOS. Élni! Élni! Visszavenni tőled! Szeretni! Megbüntetni! Megölni! De szeretni, imádni!

ALFONZ *kegyetlenül.* Ha férfi vagy, el kell válnod tőle.

JÁNOS. Nem! Élni! Megbocsátani neki!
Megtisztítani a bűntől! Megölelni és
csókolni! Belepusztulni! Vissza venni! Gyü-
lölni és imádni! *Ismét a földre borul.*

ALFONZ *erősen, parancsolóan.* El kell
válnod tőle!

JÁNOS *állati ordítással, felzokogva.* Nem!!!
*Sötétség. Jelzőharang. A vasfedő be-
csukódik.*

MAGISTER *süvítve.* Összetört! Aljas lett!
FIÓKÁK. Hejj! Hejj!

MAGISTER *lelkesen, kéjelegve.* Most fogja
jól a malom! Most van benn jól a hengerek
közt, most röpítik a szíjak, a kerekek!
Most lett jó anyaggá, felség! Most kerül a
nagy koptatóba! Előre, Rubicante, be a
nagytablát... mind a tizenkét kapcsolót!
Fenn ég a nagy kalória?

FIÓKÁK. Ég! Ég!

MAGISTER. Félfordulat, sugárosztó, hat-
ezerötszáz! Vigyázz!

A GÉPEN LEVŐK MIND. Mehet!

MAGISTER. Előre!

Dübörgés. Egy vasfedő nyílik.

XIII. KÉP.

*A válópöört vezető bíró előtt hárman állnak:
János, Alfonz és a gyászruhás Mima.*

BÍRÓ. Szíveskedjék elmondani, mik voltak indokai, hogy a válópöört itt jelenlevő férje ellen megindította.

MIMA. Kérem, én nem tudom magamat jogilag kifejezni, bíró úr, ő engem megrontott, a züllésbe kergetett.

JÁNOS. Én? Téged?

MIMA. Azzal kezdte, hogy ezt az urat odahozta a házhoz.

JÁNOS. Én hoztam oda?

BÍRÓ. Ne tessék közbeszólni.

MIMA. Ez az úr kérem, Alfonz úr, ez írta a kortesbeszédeit, kérem, ez mondta neki, hogy milyen nyakkendőt vegyen, ez volt az esze, a jobbkeze, kérem, ez csinálta az egész karrierjét és ezért kényszerített engem, kérem, hogy odaadjam magamat neki.

JÁNOS. Iszonyú dolgokat beszél, bíró úr, ez a szegény nő megzavarodott!

BÍRÓ. Ne tessék folyton zavarni.

MIMA. Én ezt az urat ki akartam dobni ezerszer, de ő folyton jött, hogy édes cicám, törd meg, édes cicám, csókold meg, ő a mi szerencsénk... és kéremszépen, éjszakákon át ott volt nálunk Alfonz úr és ő direkt elment hazulról, ez akkor volt, mikor a részvényeit bevezették... pénzért kérem, nyomorult pénzért, odadobta a feleségét egy ilyen kalandornak, csak hogy ő képviselő és milliárdos lehessen! *Zokog.* Pénzért, pénzért, amit úgy utálok!

JÁNOS. Bíró úr kérem, erre én nem tudok felelni. Ezek oly szörnyű hazugságok. Valami hipnózisban beszél, nem lehet, hogy ilyen romlott, az nem lehet, én még most is hiszek benne!

MAGISTER. Rakjatok a tűzre!

RUBICANTE. Nyisd ki!

Kinyílnak a vasajtók. Tűzvillanás. Raknak a tűzre.

RUBICANTE. Csukd be!

Becsapódnak a vasajtók.

MAGISTER. Majd adok én neked, hinni benne! Tovább!

MIMA. Hiszel bennem? Hát ha hiszel, hidd el, amit most mondok. Örülök, hogy most rákényszerítlek a válásra. Fizetni fogsz, most lesz pénzem, most végre azé lehetek, akit szeretek, nem a tied, te gyűlöletes, bamba, te szenteskedő, te útálatos! *Felordít.* Szabadulni tőled! Tőled szabadulni!

JÁNOS. Nem engedem elzúlleni! Elpusztul, ha elhagyom. *A bíróhoz nagy fájdalommal, szinte kiabálva.* Bíró úr, ez az asszony a legértékesebb anyag... ha van, aki vezeti... Ha most elválunk, elzüllick, a piszokba keveredik, nem bírom ki ezt a gondolatot! Én meg tudnám még menteni.

MIMA. Nem kellesz! Nem vagy te jó! Szerelmes vagy! Pfuj! Nem kellesz, itt-maradsz és én megyek a cimborámmal

Montecarlóba kártyázni, pezsgőzni és csókolózni!

BÍRÓ. A törvény szerint ki kell mondanom a válást. Önök nem férj és feleség többé. *Fölkel, eltűnik.*

ALFONZ. Gyere. A jegyek megvannak, az autó lenn vár, a vonat egy óra múlva indul. *A karját nyújtja.*

MIMA. Egy pillanatra! Menj csak előre, valamit akarok még ennek mondani.

ALFONZ *eltűnik.*

MIMA *Jánoshoz lép.* Ha volt férfi ezen a világon, akit szerettem, az te voltál.

JÁNOS. Szívem! Szegény szívem!

MIMA. Ha volt valaki, aki megégette az életemet, az te voltál. Azért öllek meg, mert szeretlek. Azért kínozlak agyon, mert látni akarom, meddig ér a szerelmed. Retteneteseket csinálj értem, örülj meg értem, a földön fetrengj értem, haldokolj értem... mert ez is még mind kevés lesz. *Hízkelvedve.* Cicám... Montecarlóba megyünk... jöjj utánam... siess, mert minél később jössz, annál többször leszek

az övé... Gyere, utánam, ments meg!
Vegyél vissza tőle!

JÁNOS. Utánad megyek... A kezedet.

MIMA. Nem... nem... *Indul.*

JÁNOS. Egy csókot... *Ölelni akarja.*

MIMA. Nem, nem! *Szelíden visszatolja.*

Itt most egyet se... ott lenn a tengernél
ezret, milliót! *Elsiet.*

JÁNOS. Utánad megyek! *Elrohan.*

Sötétség. Jelzőharang. A vasfedő becsukódik.

MAGISTER. Most meg van puhítva minden
rosszra! Most előre a legnagyobb kalóriák-
kal! Hajjhó! Fiókák! Búgnak a nagy
tüzek?

FIÓKÁK. Búgnak! Hejj!

MAGISTER. Időkerekék! Indítsd!

RUBICANTE. Kész!

MAGISTER. Minden sugár együvé! A szín-
keverő lombikokat izzásig hevíteni! Je-
lentést!

RUBICANTE *telefonál.* A színeket! Kéket,
mint a tenger. Kéket, mint az ég. Fehéret,
mint a márvány. Megvan? Na most : piro-

sat, zöldet, sárgát, okkert, karmint, kobaltot. Virágot, napfényt, tengert!

MAGISTER. A húros hangszereket édesen és halkán.

RUBICANTE *a telefonba*. Hegedű. Viola. Gordonka. Édesen, mint a fájdalom!

MAGISTER. Jelentést!

RUBICANTE *egy nyíláson benéz a gép belsejébe*. A színek lángolnak, mester. A nap süt, az ég ragyog, a tenger szikrázik. A levegő lágy, mint a méz. A vonók finoman suhannak a húrokon. *A telefonba*. A virágok? *Magisterhez*. Pillanatnyi pontossággal nyíltak, mester. Az illatvezetékek precizen dolgoznak. Egyéb parancs?

MAGISTER. Nincs.

A gép belsejében édes zene szólal meg.

FIÓKÁK. Muzsika! Édes! Édes! Édes!
Hejj!

MAGISTER. Vigyázz! Az összes táblákat félre!

A GÉPEN LEVŐK MIND. Kész!

MAGISTER. Előre!

Dübörgés. A gép alsó része végig megnyílik.

XIV. KÉP.

*Montecarlo. Tengerpart. Ragyogó ég, virágok,
tenger. Két pad. Az összes vasfedők nyitva
vannak a színpad egész szélességében.
Könnyű kvartett-zene.*

JÁNOS *szomoruan ül egy padon.*

FRANCIA NŐ *jön balról.* Szomorú ember,
ki vagy?

JÁNOS. Idegen vagyok.

FRANCIA NŐ. Adj egy aranyat.

JÁNOS. Nincs. Az utolsó pénzemem
utaztam ide, Montecarlóba.

FRANCIA NŐ. Hát akkor mibe fogsz
játszani?

JÁNOS. Az életembe.

FRANCIA NŐ *nevetve.* Kinek kell a te
életed?

JÁNOS. Egy nő után jöttem ide. Talán
annak kell.

FRANCIA NŐ. Nő után? Pénz nélkül?
Nevet és elmegy jobbra.

Kis szünet. Zene. Csoport jön balról: két nő, két férfi, nevetve, hangosan beszélgetve, mennek át a színen, kimennek jobbra.

MIMA *belép, elegáns kokottnak van öltözve.*

JÁNOS. Szívem! *Felugrik a padról.*

MIMA. Eljöttél! Utánam jöttél! *Nagy csók. Ül le ide.*

JÁNOS. Alfonz hol van?

MIMA. A rendőrségen. Most bocsátják el, egész éjszaka fogva volt. *Sír.* Szegény édes babám egész éjjel a börtönben volt. De most kibocsátják. Kifizettem érte az összeget. Lopott szegény, énmiattam lopott, aranyakat. De kevés volt még az is. Rengeteg pénz kell nekem, cicám, hiszen tudod.

JÁNOS. Lopott? Aranyakat?

MIMA. Mikor idejöttünk, első nap mindent elvesztettünk. Én megismerkedtem egy gazdag orrosszal, együtt vacsoráztunk vele, de Alfonz nem engedte, hogy továbbmenjek. Pedig nemcsak gazdag volt, hanem csinos is. Kövér volt, de szép arca volt. Szívesen elmentem volna vele...

ha nagyon sok pénzt adott volna. Azt hiszem, adott volna. Ostoba voltam. Tetszett is egy kicsit. Nagy piros szája volt. Sok pénze volt. Egy kicsit szerelmes vagyok bele. Annyit sirtam miatta.

JÁNOS. Hogy beszélsz, drága szívem?

MIMA. Akkor Alfonz nagy áldozatot hozott értem. Croupier lett. Ő, aki olyan úri gondolkozásu. De nem kerestett eleget. Az a kövér orosz nagyon tetszik nekem. Én akarom azt a kövér oroszt! Szép szeme van, olyan mélabús szláv tekintete és hófehér a bőre, mint egy lánynak. Alfonz lopott aranyakat, tudod, mint croupier lopott. Ruhákra kellett a pénz. Mert kokott vagyok, édesem, a te hibád. Kokott vagyok, nem is az első itten. De nem tudott eleget lopni, mert megcsipték, elfogták. Imádtam, mikor vitték a rendőrök. Olyan szomorúan nézett rám. Utálatos volt. Láttál már tolvajt? Meg tudtam volna halni érte. Egész éjszaka a rendőrségen volt. Reggel kifizettem a kárt.

JÁNOS. A pénzt hol vetted?

MIMA. Bementem éjjel egy gazdag ember szobájába.

JÁNOS. Az orosz . . .

MIMA. Oh, nem. Attól félek. Abba nagyon bele tudnék szeretni. Nem kell a pénze. Egy amerikai van itt. Már tíz levelet írt. Iszonyú gazdag. Gyönyörű fiú. De túlerős nekem. Brutális. Én a gyöngédséget szeretem. Most is beteg vagyok ettől az éjszakától. *A vállára hajlik.* Pedig olyan biztonságos érzés . . . megcsalni valakit, aki a börtönben van.

JÁNOS. Szegény romlott gyerekem . . . szegény . . . elzüllött szerelmem . . .

MIMA. Te vagy az oka. Te vagy az egyetlen, akit valaha szerettem. Te kergettél a bűnbe, mert elhagytál.

JÁNOS. Én?

MIMA. Meg tudsz nekem bocsátani?

JÁNOS. Hiszen azért jöttem ide . . . utánad, hogy a tíz körmömmel kaparjalak ki a sárból. A könnyeimmel csókoljalak tisztára . . . elvigyelek a becsületes szegénységbe . . .

MIMA. Szegény vagy?

JÁNOS. Mindent neked adtam. Ami kevés maradt, tönkrement.

MIMA. Látod, hogy szeretlek. Te is koldus, ő is koldus. És mégis a tied vagyok.

ALFONZ *belép.*

MIMA. János van itt. Az én örök hitvesem isten és ember előtt. Koldusabb mint mi.

ALFONZ *brutálisan.* Miből fizetted ki ma reggel a kárt a rendőrségen? Miből váltottál ki? *Fenyegetően.* Hol vetted a pénzt?

MIMA *Jánoshoz.* Védj meg, meg akar verni! Gazember! Miattad lettem utolsó... most meg akarsz verni?

JÁNOS *átöleli.* Ne bántsod. Bocsáss meg neki.

Zene elhallgat.

MIMA. Ments meg tőle. Vigyél el magaddal. Szerezz pénzt, akkor szeretni foglak és veled megyek örökre.

ALFONZ. Szerezz pénzt... én meggyülöltem, de ingyen nem adom.

MIMA. Szerezz pénzt! Ments meg tőle! János. Elviszlek innen! Segíts rajtunk

Alfonz, ha még van benned maradéka az emberi érzésnek.

MIMA. Ne frázisokat! Pénzt szerezz! *Hirtelen.* Én tudom, hogy szerezhethnél pénzt.

JÁNOS. Mondd... akárhogyan, még ha rabolni kell is.

MIMA. Azt nem. Sokkal veszélytelenebb és édesebb. Van itt egy rettenetes gazdag német lány. Előbb azt akartam, hogy Alfonz vegye feleségül. De ez most már lehetetlen, mert Alfonz börtönben ült. Szép ostoba kis szüzlány. Ha te ránézel azzal a szép sötét szemeddel, a tied. Ne nézz rá, meghalok bele. Ha beszélsz vele a te szomorú hangodon, a tied. Ne beszélj vele, nem élem túl. Ha megcsókolod a száját... jaj, hogy fog ez nekem fájni... olyan puhán és forrón csókolod meg, ahogy csak te tudsz és akkor már viheted is az esküvőre... és akkor pénzt kapsz, rengeteg pénzt kapsz és akkor a tied leszek örökre!

ALFONZ. Igaza van! Csábítsd el a lányt.

Várok egy hétig. Akkor kifizetsz engem és én eltűnök.

JÁNOS. Vegyem . . . feleségül?

MIMA. Más mód nincs. Ha engem akarsz.

JÁNOS. Akarlak . . . de . . .

MIMA. Nincs «de». Gyorsan kell. Ne hagyj nála! Ne hagyj a sárban!

ALFONZ. Megismerkedel a családjával, jársz velük itt néhány napig, hazudol, csalsz, hizelelsz, elcsavarod a fejét.

MIMA. Most fog idejönni . . . Bemutatunk neki . . . Küldj virágot neki . . . Légy gavallér . . . Vesztegesd meg a társalkodónőjét!

JÁNOS. De hiszen annyi pénzem sincs, hogy egy szál virágot vehessek neki.

ALFONZ. Itt van előleg a vállalkozáshoz. *Aranyakat ad neki.*

JÁNOS. Aranyak?

ALFONZ. Eldugtam, amennyit lehetett, a lopott aranyakból. Nesze még. *Aranyakat ad neki.* Ne félj, százszorennylesz a vételár.

MIMA. Ne bámuld. Tedd el. Engem fogsz megvenni rajta.

JÁNOS *szomorúan*. Elfogadom. És még meg is köszönöm. *Zsebreteszi.*

Jelzőharang.

MAGISTER. A lopott pénzt! Orgazda! Tolvaj!

FIÓKÁK. Hejj! Hejj!

A zene ismét megszólal.

MIMA. Vigyázz, figyelj, itt jön a német szüz!

CLARIBELLA *bejön a Fräuleinnal.*

MIMA. Claribella kisasszony, itt van a magyar mágnás, akiről annyit beszéltünk.

CLARIBELLA. Ah, báróné, milyen kedves.

ALFONZ. Bemutatom. Gróf Jánosi úr. A híres politikus, képviselő, milliárdos, úrlovas, földbirtokos.

CLARIBELLA. Ah? Ön az?

JÁNOS *kezet csókol.*

CLARIBELLA. A báróné annyit beszélt szüleimnek egy barátjáról, a híres politikusról, akit idevár... Atyám rajong a nagynevű emberekért. *Alfonzhoz.* Eleinte azt hittem, ön az.

ALFONZ. Nem, kisasszony, ő az.

CLARIBELLA. Gróf Jánosi?

MIMA. Hazudj!

JÁNOS. Gróf Jánosi, igen.

Jelzőharang.

CLARIBELLA. Atyám oly boldog lesz. És igaz, hogy egyike hazája leghíresebb embereinek?

MIMA. Hazudj!

JÁNOS. Igen!

Jelzőharang.

ALFONZ. A legrégibb nemesi családok egyike. Úgy-e nyolcszázéves a nemeségtek?

JÁNOS. Annyi.

Jelzőharang.

MIMA. De most bocsásson meg kisasszony, nekem ma még csomagolnom kell, Párisba megyünk.

CLARIBELLA *Alfonzhoz.* Ön is megy?

ALFONZ. Igen.

CLARIBELLA. Kár.

ALFONZ. Megigérttem a bárónénak, hogy elkísérem.

MIMA. Jöjjön, Alfonz. Isten velük. Pá

Jánosi. A viszontlátásra Párisban! *Sutogva.* Gyere Párisba.

JÁNOS. Hogyan?

MIMA. Vele.

JÁNOS. Mikor?

MIMA. Az esküvő napján... nász-
útra... nászra... hozzám! Várlak!

JÁNOS. Eljövök!

*Mima és Alfonz elsiet, János hosszasan
néz utánuk.*

CLARIBELLA. Milyen hosszán néz utána.
Szép asszony!

JÁNOS. Gyönyörű. De mi az ő szépsége
a maga csodálatos bájához képest?

CLARIBELLA. Ő érdekes, izgató, nyug-
talan, ideges, változékony.

JÁNOS. És maga derült, nyugodt, tiszta.

CLARIBELLA. Nem csodálnám, ha sze-
retné.

JÁNOS. Gyűlölöm... amióta magát meg-
láttam. Úgy vágyódom a tisztaság, a
szüziesség után. Az első látás, a maga
első szavai, a megjelenése... életemben
még nő nem hatott rám így.

CLARIBELLA. Ön hisz abban, hogy van ilyen pillanat alatt támadó szerelem?

JÁNOS. Csak ebben hiszek? Ha én magát most el tudnám innen ragadni, most, ebben a percben, mint egy rabló, erőskarral elvinni, örökre... A szemedbe nézni... az ajkadra forni... vezetni téged egy életen át!...

CLARIBELLA. Megéget evvel a forró beszéddel.

JÁNOS. Hol láthatom megint?

CLARIBELLA. Ma este... a Hotel de Paris-ban... ismerkedjék meg a szüleimmel.

JÁNOS. Boldogan.

CLARIBELLA. Maga végtelenül tetszik nekem. Nyíltszívű, bátor, erős, ragadozó.

JÁNOS. Tudna a feleségem lenni?

CLARIBELLA. Szabad a szíve?

JÁNOS. Ha maga akarja.

CLARIBELLA. Ezt az asszonyt szereti.

JÁNOS. Nem! Nem!

CLARIBELLA. Hát kit?

JÁNOS. Senkit. Szeretni senkit. Ha maga

most nem jön egyszerre ide eléem az ismeretlenségből... mint egy csoda... megmentő... odadoztam volna az életemet.

CLARIBELLA. Kinek?

JÁNOS. Nem ismeri. Egy... orosz kisasszony van itt. Nagyon gazdag... Egy kövér lány, de szép feje van... piros szája... hófehér bőre... mélabús szláv tekintete... majdnem belebódultam ebbe a tekintetbe...

Jelzőharang.

MAGISTER. Halljátok a gonosz kutyát, hogy' tanul Mimától?

CLARIBELLA. Nem ismerem a kövér orosz hölgyet, de nem lehet gazdagabb mint én.

JÁNOS. Nem kell nekem a pénze.

CLARIBELLA. És... ha majd megcsókoltál egyszer, nekem pirosabb lesz a szám, mint az övé. És ha nem látlak egy napig, szomorúbb lesz a tekintetem.

JÁNOS. Megbolondítasz! *Szenvedélyesen csókol kezét.*

CLARIBELLA. Fräulein! Megyünk.

FRAULEIN. Ja wohl! *Közelebb lép.*

CLARIBELLA. Este a hotel halljában. A szüleimnél.

Belép Ilonka a fazékkal.

ILONKA. Leroskadok már, édes istenem... jaj de elfáradtam, mondd, János, miért teszed ezt velem?... Drága jó fiam, már egészen kiszárad a káposztád, gyere már vacsorálni, az istenért, mit csinálsz velem, odahaza sír a kisgyerek!... *Féltérdre borul előtte.*

CLARIBELLA. Oh, a szegény koldusasszony. *Pénzt keresgél a retiküljében.*

ILONKA. Nem kell nekem pénz, drága, szép kisasszony. Az uramat adják vissza, szegény, jó, elbolondított uramat várom haza, tessék nézni kérem, neki csináltam ezt az illatos, jóféle, tejfölös, rakottkáposztát vacsorára és mióta várom, de ő csak nem jön, nem jön... már tessék nézni, hogy összeesik, összeszárad, már semmi szaftja nincs, oly régen várom... *Jánoshoz, fájdalmasan, kedvesen.* Gyere

haza édes uram, hiszen egészen össze-
szárad, aztán nem fog neked ízleni, ha
elromlik.

JÁNOS. Fogja szegény asszony, itt van
egy arany, aztán menjen isten hírével.
Aranyat ad neki.

ILONKA. Nem kell nekem az aranyad.
Tőled nem kell. Inkább éhenhalok, de
gyere vissza. Nézd, milyen messzire jöt-
tem, a tengerig hoztam ide utánad ezt a
fazekat!

JÁNOS *Claribellához.* Szegény koldus-
asszony, bizonyára örült.

CLARIBELLA. Oh, szegény! Segítsünk
rajta!

ILONKA *kedvesen.* Gyere haza, édes jó
uram.

CLARIBELLA. Itt ezen a fényes helyen
ilyen nagy nyomorúság!

ILONKA. Gyere, szívem, könyörgöm.
Megfogja János kabátját.

JÁNOS *idegesen.* Eresszen el, kérem.
Csak menjenek nyugodtan, kisasszony, én
gondoskodom róla.

CLARIBELLA. Milyen jó ember! Gyerünk Fräulein! A viszontlátásra.

JÁNOS. A viszontlátásra, este!

Claribella és Fräulein elmegy.

ILONKA. Ne menj oda, este. Gyere hozzám este. Nézd, a káposztád elhervad.

JÁNOS. Eressze el a ruhámat. Itt van pénz és menjen.

ILONKA *kiüti a kezéből a pénzt.* Nem kell a pénze! Vacsorázni jöjjön!

JÁNOS *nagyon idegesen.* Ha nem takarodik innen, ki fogom innen utasíttatni! Érti?! Fel fogom jelenteni a rendőrségen, hogy zaklatja a fürdővendégeket.

ILONKA *sírva.* Oh, én édes, jó uram, hogy lehetsz ilyen szívtelen!

JÁNOS. Takarodjék, mert lecsukatom, eltoloncoltatom. Nem akarom látni! Nem birom látni! Mars innen, ronda koldus-asszony!

ILONKA. Oh édes jó uram, megfoglak, nem eresztelek, haza viszlek! (*Megragadja újból.*)

JÁNOS. Hozzám ne nyuljon, mert megütöm! (*Ráemeli a kezét.*)

ILONKA. Jaj, meg akart ütni! (*Sírva elmegy.*)

Sötétség. Jelzőharang. Minden vasfedő becsukódik.

MAGISTER. Kezet emelt rá! Aljas! Szívtelen! Kegyetlen! Büszke vagyok, felség, oly pompásan fejlődik.

FIÓKÁK. Hejj! Hejj!

MAGISTER. Gyorsan tovább! Lássuk a többit. Kapcsold az időt!

RUBICANTE. Rohan az idő! Rohan a távolság.

MAGISTER. Hol vannak?

RUBICANTE *kis nyíláson a gép belsejébe néz.* A tengerparton. Az éjszakában. Csattog a csók. Szép az idő.

MAGISTER. És most?

RUBICANTE. Repül velük a hajó, mint a szél.

MAGISTER. És most?

RUBICANTE. A templomban. Mennek az esküvőre.

Valahol messze orgona búg.

MAGISTER. Tovább. Gyorsabban!

RUBICANTE. Tizedik sebesség!

MAGISTER. Hol vannak?

RUBICANTE. Repül velük a vonat, mint az orkán.

MAGISTER. És most?

RUBICANTE. Párisban vannak, mester!

MAGISTER. Na végre! Vigyázz! Hőfok ötvenöt Celsius a vérforralóban! Előre!

Dübörgés. Megint meghasad a gép a közepén, egész magasságában.

XVII. KÉP.

Nagyon előkelő párisi szálloda előcsarnoka. A portásfülkéje előtt. Este. Csillár ég.

PORTÁS *Groomhoz.* Szaladj, nyisd az ajtót a magyar milliárdosnak. Most jönnek a vonatról. Szeretem a nászutasokat.

GROOM *kiszalad.* Rohanok, Monsieur!
Balról belép két málhahordó szolgálkofferekkel, átmegy a színen. Utánuk jön Clari-bella és János.

PORTÁS. Van szerencsém jóestét kívánni

méltóságos uram, isten hozta Párisban.
Meghajol Claribella felé.

JÁNOS. Jóestét.

PORTÁS. A félemeleten rezerváltunk appartement-t méltóságodnak. Két hálószoba, szalon, ebédlő, előszoba, fürdőszoba, garderobe-szoba. A Maitre d'Hotel felvezeti méltóságtokat.

MAITRE D'HOTEL. Méltóztassanak parancsolni, erre . . .

JÁNOS. Postám van?

PORTÁS. Méltóztassék. *Átadja.* Egy távirat várja méltóságodat és ez az egy levél. A levél nem postán jött. Egy hölgy hozta egy órával ezelőtt.

JÁNOS *átveszi a két papirost, a táviratot feltépi, olvassa.* «Vacsora kész, káposzta kiszárad, jöjj azonnal, Ilonka.» *Összegyüri, összetépi, eldobja, dühösen.* Az inasnak és a komornának a szobája?

PORTÁS. Rendben van.

JÁNOS. Reggel jön a két automobilom. Egy kis villamosautó és egy nagy túraköcsi.

PORTÁS. A garázsban már intézkedtem.
A sofförnek is megvan a szobája.

JÁNOS. Két sofförünk van.

PORTÁS. Két szoba lesz.

MAITRE D'HOTEL. Parancsoljanak . . .
Mutatja, hogy merre.

PORTÁS. Legyen szabad négyszemközt
egy szót szólnom.

JÁNOS. Kérem. *Közel hajol hozzá.*

PORTÁS. A hölgy, aki a levelet hozta,
arra kéri, szíveskedjék elolvasni, mielőtt
felmegy a szobájába.

JÁNOS *Claribellához.* Bocsáss meg, angyalom, egy pillanatra. *Feltépi és olvassa a levelet.*

PORTÁS. A hölgy különben itt van.

JÁNOS *izgatottan.* Hol van?

PORTÁS. Benn vár az olvasóban.

JÁNOS *izgatottan, Claribellához* Édes, angyalom, menj fel a Maitre d'Hotel-lel én egy pillanat mulva jövök. Valamit azonnal el kell intéznem.

CLARIBELLA. Jó, édesem. A viszontlátásra, szerelmem. *Megcsókolják egymást.* Szeretsz?

JÁNOS. Imádlak.

CLARIBELLA. Siess!

JÁNOS. Egy perc az egész.

CLARIBELLA. Csókolj meg!

JÁNOS. Te drága! *Csók.*

CLARIBELLA. Ne várass!

JÁNOS. Rohanok!

CLARIBELLA *jobbra elsiet a Maitre d'Hotel-lel.*

JÁNOS *olvassa a levelet...* «Fel ne menj addig a szobádba, amíg velem nem beszéltél...»

Mima megjelenik. Nagy köpenye alatt táncosnőnek öltözve, félmeztelenül. Erősen kifestve. Szép és vad.

MIMA. Én vagyok. Én írtam. Én hoztam. Én várlak. Agyonlövöm magam, ha felmég a nászéjszakára. Gyere azonnal velem.

JÁNOS. Egyetlenem! Hiszen azért jött m ide utánad Párisba. Azért csaltam, azért hazudtam, azért nősültem... hát persze, hogy jövök hozzád!

MIMA. De most rögtön.

JÁNOS. Most rögtön? Szívem. Délben volt az esküvőm, most értünk ide... az első este... az első éjszaka...

MIMA. Éppen azért.

JÁNOS. Dehát hogy képzeled ezt!

MIMA. Kint vár az autotaxim. Velem jössz a Tabarinbe. Én ott táncolok neked, aztán addig isszuk a pezsgőt és az édes pálinkát, amíg az eszméletünk bírja, akkor eljössz hozzám és felrepülünk az égbe. *Hirtelen.* Ne mondd cicám, hogy ezt nem lehet, mert ebben a pillanatban agyonlőlek és rögtön magamat. *Revolvert csillogtat.* Most olyan rettenetesen szenvedek, mint még soha életemben. Ne mozdulj. Ne felelj. Ez a szűzlány olyan szép, hogy megbolondulok, ha rágondolok. A hangját hallottam, ahogy beszélt veled. Olyan szerelmes beléd, mint én. Érzéki kutya, éhes lány, most láza van fönt a szobában, úgy vár téged. De te nem mégy hozzá. Te velem jössz.

JÁNOS. A nászéjszaka...

MIMA. Nekem kell.

JÁNOS. Drágám . . .

MIMA. Nekem, a rongyos kifestettnek, az utolsóknak, aki cifra lettem miattad. Ez a szép nőstény most elvesz téged tőlem az égő szüzességével, és én sírva fulladok bele a piszokba! *Zokog.*

JÁNOS. Jövök veled . . . édes, szép szenvedő gyermekem . . .

MIMA. Ne törődj vele. Gazdag vagy?

JÁNOS. Nagyon.

MIMA. Mindened az enyém?

JÁNOS. Mindenem.

MIMA. Gyere, az autó vár. *Indulni akar.*

JÁNOS. Egy pillanatra. Amíg megmondom neki, hogy elmegyek.

MIMA. De csak egy pillanatra. Egy percre már nem. Ha egy percig maradsz, átölel és nem ereszt. És olyan szép, és olyan fiatal és szűz és én belehalok.

JÁNOS. Egy pillanat . . . ülj be az autóba . . . azonnal itt leszek.

MIMA. A nászéjszakádat akarom!

JÁNOS. A tied!

MIMA. Siess! *Eltűnik balra, János el-*

szalad jobbra. Sötétség. Dübörgés. A nagy vasfedők becsukódnak.

MAGISTER *süvítve.* Százezer Ampére!
Nagy fordulat. Alkoholgőzt a hajszálcsovekbe!

RUBICANTE. Megvan, mester.

MAGISTER. A szobalevegő?

RUBICANTE. Meleg és illatos.

MAGISTER. Vigyázz! Előre!

Dübörgés. Egy vasfedő nyílik.

XVIII. KÉP.

A hotelben, Claribella hálósobája.

CLARIBELLA *az ágyban fekszik, csipkésen, nászra várva az urát. Az ágy körül habos fehér függöny. A függöny mögött rózsaszínű sugarak ragyognak.*

JÁNOS *sietve jön be.*

CLARIBELLA. Na végre! Uram, parancsolóm, egyetlenem! *Felül az ágyban, karjait tárja.*

JÁNOS *idegesen.* Claribella, csak egy

pillanatra jöttem ... Azonnal visszajövök, de most el kell mennem!

CLARIBELLA. Most?... El kell... menned?...

JÁNOS *idegesen*. Egy percre... Azonnal visszajövök... de egy fontos ügyem...

CLARIBELLA. Fontos ügyed, most?

JÁNOS. Ne tégy idegessé. Elég baj ez nekem. De nincs egy pillanat veszteni való időm!

CLARIBELLA. Mit tettél velem! Mit tettél velem!

JÁNOS. Egy barátom van életveszélyben. Esküszöm neked a boldogságunkra, az életemre esküszöm, egy barátom vagyona van veszélyben.

CLARIBELLA. Mit hazudsz?!

JÁNOS. Az anyám egész vagyona forog kockán... ennél a barátomnál... az anyám becsülete... Azonnal kell intézkedni... A családunk hírneve... Esküszöm neked az anyám életére... Claribella... mennem kell...

CLARIBELLA. Hazudsz!

JÁNOS. Nem hazudom, esküszöm!

CLARIBELLA. Csaló vagy! Kalandor vagy!

JÁNOS *fenyegetően*. Ne beszélj velem így!

CLARIBELLA. Itthagyd a nászágyon a szűz feleségedet... Elcsábítottál! Megcsaltad a szüleimet... a pénzemért... rabló!

JÁNOS. Nem igaz! Egy szót se!

CLARIBELLA. Így, meztelenül rohanok utánad, ha egy lépést mozdulsz ebből a szobából! Én megmutatom neked, te csaló, hogy német lány vagyok! Én megvédem magamat! *Megragadja.*

JÁNOS. Eressz el! Már eltelt a perc! Megyek!

CLARIBELLA. Nem mégy! Ordítani fogok! Rendőrt hivatok! Csaló vagy!

JÁNOS. Bocsáss el!

CLARIBELLA. Mindent tudok! A szeretőd-höz akarsz menni! Te rabló! Ne hagyj el! Megöllek, ha elhagysz! *Ordítva*. Segítség!

JÁNOS. Ne kiálts! Ne csinálj botrányt! *Tenyérével betapasztja a száját.*

CLARIBELLA. Meg akar fojtani!

Dulakodnak.

JÁNOS. Ne ordíts!

CLARIBELLA *lihegve*. Az apám... hatalmas ember... nagyiparos... utólér a keze... reszkess az apámtól... te aljas... az apám a gyárosok szövetségének... elnöke... a kormány... a rendőrség... börtönbe csukatunk... a legelső német lány... én voltam a legelső lány Frankfurtban... és itt kell... becestelenül... verekednem... egy ágyban... egy gazemberrel...

JÁNOS. Ne kiálts! Megütlek! Ne karmolj! Eressz el! *Megüti.*

CLARIBELLA. Megütött! *Visszaüti.* Megütötte... *Üti*... Henninghausen... *Üti*... Claribellát... a gyáva... *Üti*... rabló!

JÁNOS *fojtogatja*. Agyonverlek, ha nem hallgatsz!

CLARIBELLA. Vérzem... vérzik a szemem... véresre vertél... te... Te azért ütsz engem, mert mást szeretsz...

JÁNOS. Igen! Azért! Te is szeretsz egy diákot, tudok mindent!

CLARIBELLA. De én otthagytam miattad, te rabló! Most szenved szegény! Most sír otthon, mert tudja, hogy ma van a nászéjszakám! Mást képzelsz! *Zokog.* Mit képzelsz most szegény!

JÁNOS *ordítva.* Hallgass!

CLARIBELLA *a párnába furja fejét és sír.*

JÁNOS. Úgy. Hallgass. *Liheg.*

CLARIBELLA *zokog a párnába.*

JÁNOS. Végre! *A homlokát végigsimítja, nyakkendőjét megigazítja.*

Kopogtatás az ajtón.

JÁNOS. Jövök! *Elrohan.*

Sötétség.

CLARIBELLA *fájdalmasan, halkán zokog a sötétben.*

Jelzőharang. Dübörgés. A vasfedő becsukódik.

MAGISTER. Ehhez nem kell magyarázat! A nászéjszakán megverte a feleségét!

FIÓKÁK. Hejj! Hejj!

MAGISTER. Száznolcvanezer Ampére!
A nagy szikrabontót beállítani!

RUBICANTE *a telefonba.* A szikrabontót!

MAGISTER. Jelentést!

RUBICANTE. Sötét az éjszaka, mester.
Zúgnak a hegedűk. Sikolt a gyönyörűség.
Égnek a pálinkák. Lüktet a fájdalom.

MAGISTER. Koffeint a szívekbe! Indítsd
a zongorát!

Zongoraszó.

RUBICANTE. Megtörtént.

MAGISTER. Az összes táblákat el a helyük-
ről! Vigyázz! Előre!

*Dübörgés. Végig kinyílnak alul az összes vas-
fedők, úgy mint az imént, a tengerparti jele-
netnél.*

XIX. KÉP.

*Éjjeli mulatóhely, a színpad egész szélességé-
ben. Bar, asztalok, jüst, ragyogó világítás.*

Nők, férfiak. Zene.

Egy asztalnál ül Alfonz Mimával.

JÁNOS *lélekszakadva rohan be.* Miért nem
vártál meg?

MIMA. Több volt mint egy perc.

JÁNOS. Az istenért lásd be, borzasztó nehéz helyzetem volt.

MIMA. Mindegy. Késtél.

JÁNOS. Meg kellett neki magyaráznom!

MIMA. Megcsókoltad!

JÁNOS. Nem!

MIMA. Esküszöl?

JÁNOS. Arra, hogy szeress!

MIMA. Miért rendetlen a nyakkendőd...
a hajad... a gallérod?...

JÁNOS. Megvertem.

MIMA *felsikolt*. Szeretted!

JÁNOS. Nem. Téged imádlak. És a feleségemet... a nászéjszakán... megvertem az ágyában... mert nem akart hozzád engedni... véresre vertem...

MIMA *boldogan felsikoltva*. Te! Igaz ez?

JÁNOS. Igaz.

MIMA. Igaz ez? *Vadul megöleli, csókolja*. Megverte... a mennyasszonyát... *Csókolja*... miattam... *Csókolja*... Ez rossz cicám, mert ő most még jobban fog téged szeretni és te... te szeretted...

láttam, mikor megcsókoltad... és most, hogy megbántottad... még jobban fogod szeretni... nem bírom... féltékeny vagyok... ostoba voltam... én vagyok mindennek az oka! Miért vetted el? Miért szeretted meg?!

JÁNOS. Nem szeretem... Csak téged!

MIMA. Nem igaz!

JÁNOS. De igaz!

PINCÉR *italt hoz.*

JÁNOS. Gyere, igyunk, igyunk mámort, felejtést! *Isznak. Alfonzhoz.* Igyál, te szomorú ember! Eleget voltál boldog, most én következem!

ALFONZ *Mimához.* Ülj az ölébe. Csókold. Engem senki ne sajnáljon! *Nagyot iszik.*

MIMA *Jánosra borul.* Gazdag vagy! Ott hagyod! Velem jössz! Most már örökre együttmaradunk. Szeretsz?

JÁNOS. Imádlak!

MIMA. Kívánsz?

JÁNOS. Megtébolyodom érted.

MIMA. Két nap, két éjszaka ki se jövünk a szobából!

JÁNOS. Te boszorkány... *Vadul csókolóznak.*

MIMA *fájdalmasan.* Alfonz... búcsúzz el tőlem! *Koccintásra emeli poharát.*

JÁNOS *pénzcsomót dob az asztalra* Alfonz *elé.* Nesze pénz, hogy ne fájjon!

ALFONZ. De aljas vagy!

MAGISTER. Bizony az!

FIÓKÁK. Aljas! Aljas! Hejj!

Isznak mind a hárman. A zene iszonyuan szól. Csókolózás. Tánc.

FRANCIA NŐ *kacéran közeledik* Alfonzhoz. Gyere!

ALFONZ *felugrik, táncolni kezd a francia nővel.*

FRANCIA NŐ *tánc közben.* Hagyd ott azt a nőt! Én többet fizetek!

MIMA *hirtelen.* Mindig evvel a nővel táncol, én nem birom ezt, belehalok a féltékenységbe! *Sikoltva.* Alfonz!!!

ALFONZ *tovább táncol.*

MIMA *kiáltva.* Alfonz! Ne táncolj evvel, megtiltom! *Felugrik, eltépi őket egymástól, a nővel összeverekszik.*

FRANCIA NŐ *sikoltozva elmenekül.*

A zene most halkán szól.

ALFONZ *brutális ütésre emelve öklét.* Miért nem hagysz békén?

MIMA. Nem tűröm, hogy ezzel táncolj.

ALFONZ. Most vagy féltékeny, mikor megjött a szeretőd és örökre elvisz?

MIMA. Most. Most és mindig.

ALFONZ. Mit akarsz tőlem?

MIMA. Hogy szeress és szenvedj!

János elbóbiskol.

ALFONZ *visszaroskad az asztal mellé.* Megölöm ezt a gazembert! Meggyilkolom ezt a gazdag gazembert. Nem birom tovább. Megölöm.

MIMA. Te csacsi. *Cirógatja.* Meg tudnád ölni?

ALFONZ. Ezerszer. Ha ezer élete volna.

MIMA. Ennyire tudnál szeretni?

ALFONZ. Te boszorkány.

MIMA. Milyen nagy érzés! Valakiért embert ölnek... *A két férfi közt ül, most a féltalomban levő Jánoshoz fordul.* ... A menyasszonyodra gondolsz!

JÁNOS *kábultan*. Részeg vagyok a bortól, a fáradságtól, a szerelemtől . . . tőled és a boldogságtól . . . csókolj meg! *Csókolóznak*.

MIMA. Ha a menyasszonyodat szereted, meghalsz. Elvesztettelek. Oly édesek és forrók ezek a tejillatu lányok, akik soká vártak. Mindent tudok. Végem van.

ALFONZ *sírva borul az asztalra*.

MIMA *fájdalmasan*. Ne sírj, te gyerek. Még egy pár év és oly csöndesek leszünk a temetőben. Igyál. Kihül a szívünk és nem fogjuk egymást szeretni. Csak én foglak még ott is szeretni . . . *Jánoshoz fordul* . . . téged. Mikor már csont leszek . . . akkor is foglak szeretni . . . *Alfonzhoz*. Ne sírj, unlak, sose szerettelek, ezt az egyet szerettem, de ez most eljön velem, az ágyamba és én még részegebbre csókolom, és ő józanra csókolja magát a karjaimban és megcsömörlik és visszamegy a friss szűzhöz, akit megvert és felcsókolja a könnyeit és felszakítja az életét és gyereket éget a testébe és engem megátkoznak mind a ketten . . . *Jánoshoz*. Alszol?

JÁNOS *félálomban, kábulatban.* Részeg vagyok... tőled...

MIMA *Alfonzhoz, aki még egyre sír.* Ne sírj, számár. Te se mutattad még meg nekem, hogy hogy tudsz szeretni. Mindig csak hasznod meg gyönyöröd volt belőlem.

ALFONZ. Aljas lettem érted.

MIMA. Mi az? Semmi.

ALFONZ. Csaltam érted.

MIMA. Semmi.

ALFONZ. Loptam, raboltam.

MIMA. Semmi.

ALFONZ. Hát?

MIMA. Ölni. Tudnál értem?

ALFONZ. Egyvalakit.

MIMA. Kit?

ALFONZ. Ezt itt.

MIMA. Róla van szó.

ALFONZ. Megölni?

MIMA. Még ma éjjel.

ALFONZ. Vigyázz, hallja.

MIMA. Részeg. Alszik. Még ma éjjel megöled. A pénze a tied. És én is a tied vagyok. Ha a kés benne van a szívében,

nyugodt lehetsz, örökre. Én mást nem fogok szeretni. Csak ezt szerettem. De abba bele kell nyugodnod, hogyha meghalt, akkor is fogom szeretni. Csak épp hogy nem fogom látni többet.

ALFONZ. Vigyázz, hallja.

MIMA. Nem hallja. Részeg. Szerelmes a menyasszonyába. Ha nem öljük meg, én belehalok és elpusztítalak téged is. Védjük magunkat. Rádnézve többé ebben az életben nincs jobb üzlet. Gazdag leszel és én a tied maradok. *Nagyon fájdalmasan.* Csak abba nyugodj bele, hogy még akkor is szeretni fogom. Csak nem találkozunk többé. Tehát?

ALFONZ. Igen. Mikor?

MIMA. Ma éjjel.

ALFONZ. Hol?

MIMA. Nálam. Az én szobámban. Oda-viszem. Te elbujsz az ágy alá.

ALFONZ. És végigvárjam, amíg...

MIMA. Nem. Most már soha többé. Maradjon örökké adós nekem ezzel az éjszakával. Hadd sírjam vissza ezer évig

mindig, mindig csak ezt az egy éjszakát.
A pénze a tied.

ALFONZ. És te? . . . végre senki másé . . .

MIMA. Egy halotté. Amíg élek, a haszonélvezet a tiéd. Pfuj, de utállak.

ALFONZ *feláll.*

MIMA. Menj előre. Bujj az ágy alá. Ha bejövök vele, ne mozdulj. Az ágyra ültetem, ez lesz a jel. Akkor fogd meg a lábát, én meg hátralököm a testét. Aztán szurd keresztül a szívét. Menj. Bátor katonám. Pfuj . . . de imádlak.

ALFONZ *elmegy.*

Jánoson észrevesszük, hogy mindezt halotta. Az utolsó mondat alatt titokban elővette a hátsó zsebéből a revolverét és áttette a kabátzsebébe.

MIMA *hamisan.* Alszol, édesem?

JÁNOS. Tessék? *Ugy tesz, mintha most riadna fel.* Nem alszom szívem, részeg vagyok, kábult vagyok.

MIMA *túlkedvesen.* Megyünk szívem.

JÁNOS. Hozzád?

MIMA. Igen. Az én szegény padlásszo-

bámba. Az ragyogjon fel a szerelmünktől,
mint egy templom. Ott öleljük át egymást
... és sírjunk és nevéssünk ...

JÁNOS. Gyere ... *Felkel.*

MIMA *szenvedéllyel.* Gyere, vőlegényem!
Egymást átölelve elmennek.

*Hirtelen iszonyu erős zene szólal meg,
amely gyorsan lehalkul. Lassan sötétség
támad és csönd lesz.*

*Jelzőharang. Dübörgés. Az összes vasfedők
becsukódnak.*

MAGISTER. Rubicante! Minden kap-
csolót be! Szikrabontó a maximumra!
Nyolcszázezer Volt a középen! Nagy
feszültség mindenütt! Graffiacane! A millió-
kalóriás pokolszenet! Malacoda! A mano-
meterhez! Farfarello, Scarmiglione, Ali-
chino, Calcabrina, Cagnazzo, Barbariccia,
Libicocco, Draghignazzo, Ciriatto! Mind
a helyén van?

A MEGNEVEZETT ÖRDÖGÖK. Igen!

MAGISTER. Fiókák! A tűzre, hogy resz-
kessenek a kazánok!

RUBICANTE. Nyisd ki!

FIÓKÁK *mindenütt raknak a tűzre.* Hejj!
Hejj! A tűzre!

Lobog a tűz!
Dohog a tűz!
Robog a tűz!
A tűz, a tűz, a tűz!
Hejj! Hejj!

*Óriási sugárzások. A lendkerék fordul,
szikrák pattognak körülötte.*

MAGISTER. Lezárni a tűztorkokat.

RUBICANTE. Csukd be!

A vasajtók becsapódnak.

MAGISTER. Kész?

VALAMENNYIEN. Kész!

MAGISTER. Vigyázz! Előre! *Megmozdít
egy emeltyűt. Dübörgés. A középben vasfedő
nyílik.*

XX. KÉP.

*Mima szegényes padlásszobája. Vaságy. Egy
szék. Semmi más.*

ALFONZ *óvatosan, lábujjhegyen jön be és
hirtelen elbujik az ágy alá.*

MIMA *egy pillanattal ezután jön be.* Itt vagy?

ALFONZ *az ágy alól.* Itt.

MIMA. Mindjárt jön. A hátsó traktuson, ablakon mászattam be, hogy ne lássa senki, mikor idejön. Psszt! Vigyázz! Hallom a lépését. Itt van!

JÁNOS *belép.* Itt vagyok, szívem. Nem látott senki.

Mikor Mima beszélni kezd, közben egyszer egy pillanatra elfordul, akkor János az ágy alá les és titokban előveszi revolverét, megvizsgálja és ismét visszateszi kabátja zsebébe.

MIMA. Itt vagy nálam. Az én börtönömben vagy. Most már innét soha többé nem mégy el. Nem mégy vissza soha többé a gyönyörű német kisasszonyhoz. *Megöleli.* Soha többé. Csókolj meg.

JÁNOS *szeliden megcsókolja.*

MIMA. Szeretsz?

JÁNOS *sírvafakad.* Szeretlek.

MIMA. Miért sírsz? Csókolj meg jobban. Nagyon. *Csók.* Még jobban. Úgy hogy vérezzen az ajkam. *Csók.* Így. És most...

ülj le oda az ágy szélére. *Nagyon fájdalmasan.* Isten veled.

JÁNOS. Isten veled, — de nem úgy, ahogy te gondolod. *Előveszi a revolverét, az ágy alá szegzi.* Tudom, hogy odabujtál az ágy alá. Meg ne mozdulj. Ha azonnal ki nem dobálsz ide a lábam elé a két késedet és a revolveredet, minden golyót beléd eresztek. Egykettő!

ALFONZ *az ágy alól.* Kegyelem! *Kidobja a két kést és a revolvert.*

JÁNOS *fölveszi ezeket és zsebreteszi.* *Mimához fordul.* Te ne mozdulj. Légy nyugodt, most nem fogsz meghalni. *Alfonzhoz.* Gyere elő, gazember.

ALFONZ *az ágy alól.* Kegyelem.

JÁNOS. Az életedet ajándékba kapod tőlem. Becsületszavamra. Jöjj elő.

ALFONZ *kibujik az ágy alól.*

Most Alfonz és Mima egymás mellett áll oldalt. János a revolverrel sakkban tartja őket.

JÁNOS. Nem azért jöttem, szívem, hogy szeresselek. Mindent tudtam, mindent hallottam, mégis eljöttem. Hóhérnak

jöttem, szívem, édes, egyetlen szerelmem, szenvedésem, életem nyomorúsága . . . szép boszorkányom . . . büntetni jöttem. Ne mozduljatok . . . minden hiába. A kapunál autó áll, tele rendőrrel. Adtál rá időt, te szép, ostoba boszorkány, hogy értesítsem őket. De nem úgy lesz, ahogy gondoljátok. Most kiélem magamat, én, Jánosi János, a legnyomorultabb a férfiak közt. Most megölöm az én lelkemet és megöletem a te szép testedet, boszorkány. A hóhérral öletem meg. Párisban vagyunk, boszorkány, elvándorolok a guillotinehoz, ott leszek, mikor azt a szép fejedet levágják. Isten legyen neked irgalmas és az én szegény lelkeimnek. *Alfonzhoz.* Te lépj elő.

ALFONZ előlép.

JÁNOS. Te nem kellesz nekem a bossúhoz. Te férfi vagy, velem egy a sorsod. *Pénztárcát dob elibe a földre.* Nesze itt a pénz, amiért meg akartál ölni. Ezt azért kapod, hogy most szökjél meg a hátsó traktuson, azon az ablakon, amin én bemásztam. Ezért a pénzért és az életedért

hagyd cserben ezt az asszonyt. Mert csak ő egyedül menjen a guillotinera.

MIMA. Ez nem igazság. A cinkosok együtt fognak menni a vérpadra.

JÁNOS. *Csak te* fogsz menni a vérpadra. Ő elszökik és cserbenhagy téged. Az igazság pedig nem érdekel.

MIMA. Ha büntetni jössz, bíró vagy.

JÁNOS. Hóhér vagyok. És szerelmes vagyok. *Csak te* halsz meg. Ha ketten mentek a bíró elé, te órá fogsz mindent és megmenekülsz. Azért követeled most az igazságot, hogy őt vérpadra juttasd. De nem fogod! Én a gyilkost futni engedem, füttyülök az igazságra! Gyűlöllek! Elta poslak!

Jelzőharang.

MAGISTER *harsányan, büszkén.* Felség! . . . A büszkeségem! Az első igazi ördögi gondolat!

AZ UDVAR. Bravó!

MAGISTER. Vigyázz mindenki! Tovább! *Megmozdít egy emeltyűkart.*

JÁNOS *Alfonzhoz.* Gazember, szedd fel a pénzt és szökjél. Vidd az irhádát!

MIMA *Alfonzhoz.* Elhagysz?

ALFONZ. Hogyne! *Felszedi a földről a pénzt.*

MIMA. Anyja voltam a gyerekednek.

ALFONZ. Az meghalt.

MIMA. A vérpadra juttatsz?

ALFONZ. Inkább te, mint én!

János már nyitvatartja az ajtót, Alfonz most kirohan.

JÁNOS. És most... mi ketten, édes. *Fájdalmas hangon, végig.* Nyugodtan és hidegen, ahogy hozzánk illik. Te meg fogsz engem érteni. Hiszen az imént magyaráztad meg, hogyan kell megölni azt, akit szeretünk. Én téged szeretlek. Most statárium van Párisban. Te gyilkosságra bujtottál fel valakit. Huszonnégy óra múlva a La Roquette-téren levágják a fejedet. És *majd én* leszek az, aki még azután is szeretni foglak. Jó?

MIMA *halkan.* Ha még egyszer... csak egyszer az ágyamba jönnél.

JÁNOS. Soha.

MIMA. Ha még egyszer, utoljára megcsókolhatnálak.

JÁNOS. Nem.

MIMA. Ha még egyszer . . . megérinthetném a kezedet.

JÁNOS. Nem.

MIMA. Ha csak egyszer még hosszan rámnéznél . . .

JÁNOS. Nem, boszorkány, nem.

MIMA *letérdel*. Én egy beteg állat vagyok, zárass éltem fogytáig börtönbe, de kegyelmezz!

JÁNOS. Nem.

MIMA. Én egyszer betegen és lázban, melléd feküdtem, mellhártyagyulladással, lázban, te még örültél, hogy olyan forró vagyok . . . nem mondtam meg, hogy beteg vagyok . . . mert láttam, hogy vágyódsz rám, kegyelmezz!

JÁNOS. Nem.

MIMA. És ha semmit se tettem, én bűnös vagyok, és te keresztény vagy, kegyelmezz!

JÁNOS. Nem!

MIMA *a földön fetrengve, ordítva.* A legutolsó szennyes féregnek, a kutyádnak, a rongynak, kegyelmezz!

JÁNOS. Nem!

MIMA *már hisztérikus kiáltozással, akadozva, kapkodva.* Én egyszer... ezt soha nem mondtam meg neked... a választásodon... egy ember vasbottal rád akart ütni... meg akart ölni... ezt ma se tudod... együtt mentünk... én felfogtam az ütést az arcommal... az arcsonatom megrepedt, akkor azt mondtam, foghártyagyulladás... operáltak... emlékszel? Még csak meg se mondtam... most megmondom... kegyelmezz!

JÁNOS *kegyetlenül.* Nem!

MAGISTER *kéjjel néz le rájuk.* Bravó!

MIMA. Én egyszer... mikor férj és feleség voltunk... melletted feküdtem az ágyban... te aludtál... egy félőrült szerelmes éjszaka után... kielégülten aludtál... és én úgy szerettelek, hogy nem tudtam elaludni a zokogástól... és

úgy zokogtam, hogy nem akartalak fölkelteni, és kimentem... és künn az előszobábam állt a sáros csizmád... és én ráborultam a te sáros csizmádra és csak-hogy megalázkodjam a nagy szerelmemben... hogy összetörjem a lelkemet... hogy a kutyádnál kutyábban szeresselek... a forró könnyeimmel... lemostam a csizmádat... a piszkos csizmádat tisztára mostam a forró, szerelmes könnyeimmel, csakhogy érezzem, mennyire szeretlek... emlékszel?... másnap nevetve kérdeztem: mitől olyan tiszta a csizmád... Kegyelmezz!

JÁNOS. Nem!

MAGISTER. Bravó!

MIMA *végő izgalomban, lihegve rémulten.* Egy pillanatig még! Te! Én egyszer... ezt nem tudom bizonyítani... én egyszer minden ok nélkül egy szál... egyetlenegy szál száraz ibolyát... amit gyerekkorom óta őriztem egy imakönyvben... levélben elküldtem az anyádnak... névtelesen... minden ok nélkül... ajánlott

levélben... én ezt nem tudom bizonyítani, de nem is kell bizonyítani, mert igaz... Kegyelmezz, Megkegyelmezel?

JÁNOS *igen rövid habozás után.* Igen.

MIMA *felordít.* Oh, te jóságos! *A lábához borul, zokogva.*

MAGISTER *harsányan.* Állj! Állítsd meg a gépet!

Hirtelen csönd. Mima és János mozdulatlan.

MAGISTER *idegesen.* Rubicante! Itt valami baj van! Ez igent mondott, pedig megint nem-et kellett volna mondania. Nézzetek utána! A horganykapocs?

RUBICANTE. Rendben!

MAGISTER. A karburátor?

DRAGHIGNAZZO. Tizenötön!

MAGISTER. Szikrabontó?

DRAGHIGNAZZO. A maximumon!

MAGISTER. Nem értem, miért bocsátott meg neki! Rubicante! Mindenesetre kapsold be a pótdinamót! Megvan?

RUBICANTE. Meg!

MAGISTER. Akkor időkérék vissza húsz

másodperccel! Lássuk még egyszer az utolsó jelenetet! Vigyázz! Előre! *Az emeltyűhöz nyúl, izgatottan néz le Jánosra és Mimára.*

Halk, rövid dübörgés.

MIMA *pontosan ugyanúgy, mint az imént.*
 ... a forró könnyeimmel lemostam a csizmádat, a piszkos csizmádat tisztára mostam a forró, szerelmes könnyeimmel, csakhogy érezzem, mennyire szeretlek, emlékszel... másnap nevetve kérdeztem: mitől olyan tiszta a csizmád! Kegyelmezz!

JÁNOS *ugyanúgy, mint az imént.* Nem!

MIMA *ugyanúgy.* Egy pillanatig még! Te! Én egyszer... ezt nem tudom bizonyítani, én egyszer minden ok nélkül egy szál... egyetlenegy szál száraz ibolyát... amit gyerekkorom óta őriztem egy imakönyvben... levélben elküldtem az anyádnak... névtelenül... minden ok nélkül... ajánlott levélben... én ezt nem tudom bizonyítani, de nem is kell bizonyítani, mert igaz. Kegyelmezz! Megkegyelmezel?

JÁNOS *most határozottabban.* Igen!

MIMA *felordít*. Oh, te jóságos! A lábához borul zokogva, pontosan ugyanúgy, mint az imént.

MAGISTER. Állj! Állítsd meg! Másodszor is ugyanaz a hiba! *Nagyon izgatottan*. Felség, neki megint azt kellett volna felelnie, hogy «nem», — és rá kellett volna kiáltania a nőre, hogy: «Hiába minden könyörgés, nincs kegyelem, én téged kivégeztetlek!» — és ehelyett kérem, egyszerre ellágyul, igen-t mond és megbocsát. *Ordítva*. Vigyázz! Mindenki maradjon a helyén. Magam nézem meg a szikrabontót, talán ott van a hiba. *A gépmesteri hídról még följebb szalad a gépre*.

János és Mima mozdulatlan.

RUBICANTE *átkiált a jobboldali hídról a baloldalra Malacodához*. Adjunktus úrnak jelentem, valami nyugtalanító van a gépben, nem akarom a mestert izgatni...

MALACODA. Na mi az? mi az?

RUBICANTE. Amióta ez megbocsátott, a csapágyak egyszerre mind felmeleged-

tek... Valami belső remegés fogja el az egész gépet... a finom vezetékekben az emberi könnyek felforrottak... itt valami nincs rendben.

MALACODA. Vészhűtőket a csapágyakra! A vezetékeket víz alá. Vigyázz a manometerre! Odafönt négyszáz atmoszféra. Csak hidegvér.

RUBICANTE. Igenis.

MAGISTER *ezalatt visszaért a helyére.* Minden kapcsoló egész fordulat! Minden a maximumra! Rakjatok a tűzre!

RUBICANTE. Nyisd ki!

FIÓKÁK *gyorsan, némán raknak a tűzre.*
Ezalatt:

MALACODA. Mester, ez már a legnagyobb kalória.

MAGISTER. Ne fecsegj! Lezárni a tűztorkokat!

RUBICANTE. Csukd be!

FIÓKÁK *hirtelen egyszerre csukják le a tűztorkokat.*

MAGISTER. Még egyszer egy perccel vissza. Csináljuk újra ugyanazt a jelenetet!

Lassan indíts! Vigyázz! Előre! *Halk, rövid dübörgés.*

MIMA *a mozdulatlanságból lassan emelkedik fel, újra kezdi ugyanúgy, mint az imént.*
... én egyszer minden ok nélkül egy szál... egyetlenegy szál száraz ibolyát... amit gyerekkorom óta őriztem egy imakönyvben... levélben elküldtem az anyádnak... névtelenül... minden ok nélkül... ajánlott levélben... én ezt nem tudom bizonyítani, de nem is kell bizonyítani, mert igaz... Kegyelmezz! Megkegyelmezel?

JÁNOS *felordítva.* Igen!!!

MIMA *felordít.* Oh, te jóságos! *A lábához borul zokogva.*

MAGISTER *üvöltve.* Állj! Állítsd meg!

JÁNOS *felordítva.* Nem állj! Nem mondok mást, — igen, igen, és százszor igen, és megbocsátok és megkegyelmezek és azért születtem erre a világra, hogy megbocsássak és igen, igen, igen, igen, te szegény, bűnös asszony, megbocsátok neked, igen!!! *Sírva emeli fel magához.*

MAGISTER *ordítva*. Rubicante! Állítsd meg a gépet!

RUBICANTE *kiáltva*. Nem lehet, mester! Eltörte a centrifugát!

MAGISTER. Bedobni a pótszíjat! Nagy dinamó előre!

JÁNOS *Mimát ölelve*. Szabadon lélegzem! Nem érzem a forróságot az agyamon! Megbocsátok neked, te szegény, bűnös gyerek...

MIMA *zokogva*. Rossz vagyok!

JÁNOS. Nem igaz! *Hatalmasan kiáltva*. Jók vagyunk! Nem vagyunk rosszak! Igenis megbocsátok, mert szeretem az anyámat és szeretem a kis elszáradt virágot és szeretem a szegény együgyű gondolatot és ebben a förtelmes életben, ha meglátom, rárohanok és sírva csókolom, még ha mind meg is dögöltök belé, pokol fajzatja!

MIMA *sírva*. Te jóságos, te jóságos, te szabadító! *Zokogva csókolja a kezét*.

MAGISTER *harsányan vezényelve, mint hajóskapitány a viharban*. Vigyázz! Ki ne

bocsásd a sugár hatalmából! Kapcsold be a nagy szikrázót!

JÁNOS. Kapcsolhatod már!

RUBICANTE. Nem lehet, mester!

MAGISTER *rettenetes haraggal.* Micsoda szó az, hogy: nem lehet!?

RUBICANTE. Amióta azt mondta, hogy szereti az anyját, az asszonyi idegek a nagy ideghárfában mind elszakadtak és most rövidzárlat van az áramfordítónál!

JÁNOS. Fordíthatod már! Szeretem az anyámat! Igen! Szeretem a kis száraz virágot! Szeretem a bűnöst, mikor sir! *Átöleli és magához szorítja Mimát.* Szeretem mint a testvéremet!

A gépből zugás, dübörgés hallatszik.

MALACODA. Mester, az embervér felforrt a tartályokban! Kicsordul és ég!

MAGISTER. Oxigénhűtőket!

JÁNOS. Szeretem mint a testvéremet!

A gépből recsegés, dübörgés.

MALACODA. A láncok úgy szakadnak, mintha papirból volnának!

MAGISTER. Acélhevedereket!

RUBICANTE. Pattognak a szigetelők! A nagy áttétel elszakadt! Mester, valami kárhozát fut végig a gépen!

JÁNOS. Ne sírj, gyermekem, az élet keserű, de a szeretet édes, mint a virágméz! *Szeretettel simogatja.* Nézz rám. Milyen más most a szemed!

MIMA. Szabadító!

Zugás a gépben.

RUBICANTE *lerohan a helyéről.* Mester! ... Attól az egy igen-től, amit az ember ki-mondott, tönkremegy a gépünk. Mint egy éles homokszem, úgy fut végig a finom szerkezeteken, végigkarcol és hasít mindent! A sugarak elgörbülnek! A babák valami ismeretlen fájdalomtól remegnek! Valahol hiba volt a számításban!

MAGISTER *lerohan a gépről, gyűlölettel áll meg Jánossal szemben.* Egy homokszem! Ez az átkozott egy kis porszem, gyémánt vagy micsoda, ami mindnyájukban benne van, ez az, amit nem tudtam megőrizni, megolvasztani, átkozott szem gyémánt!

Hatalmasan kondul meg a gépben egy harang és szakadatlanul szól.

János dacosan néz farkasszemet a Magisterrel. Mima János lábánál ül a földön és rajongva néz fel rá.

MIMA *rajongva.* Harang! Édes harangszó!

MAGISTER. Mi az?!

MALACODA. A harangok maguktól megszólaltak, mester! A vezetéjük nem funkcionál!!

DRAGHIGNAZZO. A kerekek visszafelé forognak, mester!

CALCABRINA. A nagy szíj visszafelé fut, mester!

ALICHINO. Baj van, mester!

RUBICANTE *rettenetes kiáltással.* Vége a gépnek!

MIMA *diadalmasan felordítva.* Vége a gépnek! Szabadítóm! Hallod a harangot?

Állandó zugás, a harang szakadatlanul szól.

MAGISTER *görnyedezve, öklét rázva János felé, aki összefont karral áll és büszkén néz*

le rá. Felséges uram . . . félmillió év munkája omlik itt össze előtted! Egy porszemen, egy szón dül össze az ördögi lángész nagy alkotása! Felség, ezúttal nem birtam ezzel az emberállattal! Van bennük, legbelül, legalul, legmélyen, valami csöppnyi csöpp, ami romolhatatlan! Mikor már olyan rothadt, hogy visít az ördög az örömtől, akkor még mindig felszillan benne ez a fényes porszem, ez a kis örökmécs, talán a Napnak egy paránya, talán az ő istenüknek egy vércsöppje, — ezt mind magával hordja, csak nem tudni, hol és mikor bukkan rá a kutató! Romlott, egyre jobban, gyönyörűen romlott, már gyűlöletből embert készült ölni . . . már a gépnek ebben a rekeszében . . . itt, ni . . . már várt a hóhér és a vérpad . . . *A gép egy vasfedője némán nyílik. Látni a lenyugvó nap fényében komoran meredő guillotinet.* És akkor egyszerre kibuggyant belőle ez a puha, «igen!», amikor legkevésbé vártam, egy semmiségnél, egy giccsnél, egy buta, fantáziátlan közhelynél, egy lapos, ordi-

naré kis csacsiságnál! Egy semmi, egy szó... de végigfutott a gépemen és tönkretette. *A földre rogy, ott fetreng, mint a hernyó.*

JÁNOS *elbocsátja Mimát. Harsányan, ünnepélyesen kiáltva.* Istentől származom! Istentől származom! *A messzeségből egyetlen erős, felujjongó trombitaszó hallatszik, aztán elhal.* Boruljatok le a fényes porszem előtt, amit tőle kaptam útravalónak, amivel eljegyeztem magam az én Uramnak, boruljatok le!

Hatalmasan dördül meg az orgona hangja a gépben.

RUBICANTE Mester, magától dörög az orgona! Mester! Maguktól énekelnek a sípok!

ALICHINO *fájdalmasan felsivítva.* Felázadt a rab orgona!

HOTELPORTÁS *feldultan rohan elő a gép egy nyílásából, hadarva beszél.* Szaladj, nyiss ajtót a magyar milliárdosnak! Hozta isten Párisban, méltóságos uram! Egy hölgy várja önt! *Fájdalmasan felzokog.*

Én vagyok mindennek az oka, mert én adtam át neki a levelet. *Keservesen zokog.*

JÁNOS. Ne sírj! Én azért jöttem a világra, hogy megbocsássak neki és neked és mindenkinek, aki ellenem vét, még nektek is, bűdös ördögök.

CLARIBELLA *más nyílásból rohan elő.* Én nem akartam hozzád feleségül menni, én tudtam, hogy mást szeretsz, de égette az agyamat a forró sugár... Én tisztességes vagyok! *Jánoshoz rohan és leborul előtte.*

JÁNOS. Jó vagy és tiszta vagy és mind azok vagyunk és bocsásd meg nekem, hogy megütöttelek, de nem tudtam, mit cselekszem!

PORTÁS *felzokogva.* Én adtam neki a levelet!

FÉRJ *Mima első férje, előrohan egy más nyílásból.* Én szerettem őt, nem akartam elkergetni, meg akartam bocsátani neki, de égek valamitől!

ALFONZ *más nyílásból rohan elő.* János! A barátod akartam lenni! Nem birtam,

mert nincs szívem, kivették a szívemet . . .
késsel vágták ki a szívemet, János!

PORTÁS *felzokogva*. Én adtam neki a levelet!

FÉRJ. Térj vissza hozzám! *Mimának mondta*.

MIMA. Édes, jó, szegény uram! Hogy dobolnak a szíveim! Két szívem van! Idegen vér ég bennem! Meggyulladok!

JÁNOS. Bocsássatok meg nekem mind, mind!

ALFONZ *felordítva*. Kivették a szívemet!
A vasfedők egymásután maguktól kinyílnak, a babák mind kirohannak és térdreborulnak János előtt. Sírnak, a kezüket tördelik.

FRANCIA NŐ *felkiált*. Nem akartalak gunyolni! Idegen hang szólt belőlem!

JÁNOS. Nyugodjatok meg! Mindent tudok!

GROOM. Én gyerek vagyok! Szegény kisgyerek vagyok! Mit tettek velem!

MAGISTER *kétségbeesetten*. Miért beszélnek ezek össze-vissza?

RUBICANTE *harsányan*. Felszabadultak, mester! Össze-vissza érik őket a sugarak!

MAGISTER. Összefogdosni valamennyit! Vissza a jégre!

RUBICANTE. Felszabadultak a sugarak hatalma alól!

PORTÁS *zokogva*. Én adtam neki a levelet.

JÁNOS. A szívetekbe látok, ti szegény rab lelkek!

ALFONZ. Barátod akartam lenni! De kivették a szívemet! Úgy fáj a helye!

FÉRJ *Mimához*. Édes jó feleségem!

MIMA. Szegény jó uram!

ALFONZ *ordítva*. Nem akartam csalni! Nem akartam lopni! *Végtelen fájdalommal, panaszosan*. De nincs szívem! Nem akartam ölni! Úgy vérzik a szívem helye! Úgy fáj!

JÁNOS *felszalad a gépre*.

MIMA *végtelen fájdalommal, Jánoshoz, kiáltva*. Mit tettél velem! Te élő ember! Úgy égnek a szíveim! Fájnak a szíveim! *Két tenyerét két szívére szorítja*.

Mindezek alatt a harang és az orgona szakadatlanul szól a gép belsejében, ugyancsak szünetlenül hallani a zugást, morajlást, tompa dübörgést.

JÁNOS már felment a gép felsőrészére, onnan lekiált, mindent túlharsogva. Mind az én testvéreim vagytok! Mind az én szegény testvéreim vagytok Istenben!

Ujjongva harsan fel egy trombita valahol a magasban.

RUBICANTE minden lármát túlordítva. Felforrt a víz a kazánokban! Szabadon futnak az áramok! Meggyulladt a gép!

FIÓKÁK teljes erejükből visítva. Hejj! Hejj! Hejj! Hejj!

A fiókák és az összes ördögök lemenekülnek a gépről. A fiókák visítanak, miközben leszaladnak. Valamennyien lent kuporodnak le, a színpad sarkában. A gép füstölni kezd, a kéményekből lángok csapnak elő, a zugás, dübörgés erősödik. Az udvar hirtelen feláll.

JÁNOS már egészen fenn áll a gépen, a tetején, néhány baba közt, akik a lábaihoz

borultak és térdét átölelték. Nagyon harsányan kiált, minden zajt túlharsogva. No, bűdös ördögök, én most itthagylak titeket, veszekedjete meg, ahányan vagytok! Hol a kalapom?!

MALACODA *alulról felkiált hozzá. Ilyenkor a kalapját keresi? Örüljön, nyomorult, hogy megmenekült!*

JÁNOS *leordít hozzá. Hogyne! Majd itt hagyom nektek a kedves kis kalapomat, ti kutyazsírral kikent, ronda, kénköves ördögök! Az egyik babától átveszi a kalapját, feje fölött meglengeti. Én édes rakott káposztám, jó kis Ilonkám, drága feleségem, mit tettem veled, mit tettem veled! Jövök már Ilonkám, csak tartsd melegen a vacsorát! Hatalmas diadalordítással. Ajánlom magamat! A gép legfelső pontjáról hátul leszalad, eltűnik.*

A babák lassu mozgásokkal széledeznek a gépen, most egyik se szól, mindnyájan csöndesen zokognak.

MAGISTER *aki eddig megtörten támolygott és ájultozott lenn a színpad elején, az*

ördögei közt, akik támogatták. Felség... meneküljön, aki tud... én itt maradok... Erőre kap. ... és újra kezdem! Kiegyenesedik, a színpad közepére áll, harsányan kiált. Újra építeni! Újra kezdeni!

Az udvar elmenekül a nézőtéren át, kirohan a nézőtérről.

MAGISTER *erőre kapva.* Malacoda! Rubicante! Előre, pimasz ördögök, mind! Megmenteni a babákat! A babákat!

Az ördögök kétoldalt láncba fonódnak és a rémüldöző babákat összeterelik. Mikor a babák jönni látják őket, felsikoltanak, zokognak, félnek, reszketnek.

MIMA *most a gép legfelső részén áll, ott ahol János elszaladt. Karjait fölemeli, hátrakiált János után. Te élő ember, mit tettél az én két szívemmel? Végtelen fájdalommal felzokogva. Mit tettél velem, te drága, jó élő ember!*

MAGISTER. Eresszétek elibük a függőnyt, hogy egy se szabaduljon!

A nagy vörös függöny hirtelen leereszkedik.

XXI. KÉP.

A függöny előtt most egyesegyedül a Magister áll, zordul összefonva karjait a mellén.

A zugás, dübörgés, harang, orgona, emberhang, sikoltozás most fojtottan hallatszik, tompul. Egyszerre mennydörgésszerű hatalmas robaj hallatszik, mely lassan elhal. Ugyanekkor az egész lárma nagyon csöndesre, távolból hallatszó dübörgéssé csöndesedik, amely azonban tovább szól, szakadatlanul.

Rövid szünet.

Aztán jobbról megjelenik a szomorú csapat. Mima kivételével az összes babák, szorosán egymás mellett, mint egymáshoz láncolt rabok, lehorgasztott fővel jönnek. Az ördögök vasvillákkal kísérik őket. Átvonulnak balra, a lépcsőn le a zenekarba, a mélységbe, ahonnan jöttek. Az őket kísérő ördögök velük együtt tűnnek el.

MAGISTER miután elvonultak előtte. Gyűlölettel. A jégbe valamennyit! A leghidegebb jégre fagyasszátok vissza valamennyit, hogy millió évig is elálljon!

A csoport eltűnik a mélységben.

A hátsó zaj erőre kap, felzug, főként a harangot és az orgonát hallani.

Most jobbról, egyedül jön Mima, ugyanabban a fehér lepelben, amelyben először megjelent, hátrakötött kézzel, Malacoda és Rubicante közt. Őt csak az ördögfiókák kísérik, görnyedve, guggolva mennek mellette. Mima némán, felemelt fővel, kibontott hajjal, sápadtan, lehunyt szemmel lépdél, mintha élő-halott volna. Lassan megy ez a csoport is a többi után. Rettenetes dübörgés, dörgés, csattogás a függöny mögött, mintha a haldokló gép utolsó búcsút ordítana Mima után.

Mikor Mima eltűnt, a zaj lassan teljesen elcsöndesedik, csak a harang szól, egyre halkabban.

JÁNOS *szerényen jelenik meg jobbról.*
Bocsánatot kérek, de hogy a fenébe kell
innen kimenni?

MAGISTER *zord tekintettel, összefont karral
nézi. Nem felel.*

JÁNOS. Futkosok itt jobbra-balra, kö-
nyörgöm és nem találok a kijárást

MAGISTER *nem felel, csak nézi.*

MALACODA *jön fel a zenekarból, a lép-
csőn, baloldalt, ahol Mimát lekísérték.*
A lépcső felső részén megáll. Jánoshoz.
Mit akar?

JÁNOS *szerényen.* Haza szeretnék menni,
vacsorázni, könyörgöm. Merre van itt a
kijárást?

MALACODA. Maga csak menjen mindig
a káposztaillat után. Érzi?

JÁNOS *a levegőbe szaglász.* Hát úgy...
nagyon messziről...

MALACODA. Hát csak mindig menjen
utána, pontosan a szag után...

JÁNOS. Köszönöm szépen. *Megint körül-
szaglász a levegőben, aztán balra mutat.*
Úgy érzem, erről jön! *Alázatosan kalapot*

emel. Istennek ajánlom! Szaglászva megy el balra.

MAGISTER és MALACODA erre a köszöntésre hirtelen bosszusan félrefordul mind a kettő, mind a kettő nagyot prüszköl.

A harang halkán, szeliden szól.

MAGISTER összefont karral fordul János után, nézi, követi a szemével. Nem érdemes hinni az emberekben. Én hittem bennük... és csalódtam. *Sóhajt.*

MALACODA *tiszteletteljesen.* Mester!

MAGISTER *ránéz.*

MALACODA. Nem kellett volna elereszteni.

MAGISTER. Amíg él, nincs jogom itt tartani.

MALACODA. De kérem, lármát fog csapni a földön, majd jár a szája... mesél... nagy szégyenben maradunk...

MAGISTER. Nem hiszik el neki. Azt fogják mondani, hogy álmodta. *Nagyot sóhajt és elmegy jobbra.*

MALACODA *felmegy a színpadra, baloldalt*

megáll, körülnéz, hogy nem látja-e senki. Balra, a színpalak mögé int.

KÉT FIÓKA balról behozza a földgömböt és leteszi ugyanoda, ahol az első felvonásban állt, aztán visszaszalad, el.

MALACODA zsebéből kiveszi a nagyító lencsét és vizsgálgatni kezdi a földgömböt. Aztán, ugyanúgy, mint az első felvonásban a Magister, kis fényfoltot vetít a vörös függöny közepére. A vörös függöny szétnyílik.

XXII. KÉP.

Az erdőszélen. Ugyanaz a kép, mint az első felvonásban. Csakhogy most már beesteledett. Holdvilág. A harang szakadatlanul szól, szeliden, most már mintha távolból hangzó estharang volna.

JÁNOS ülve alszik a padon.

ILONKA HANGJA messziről. János! Édes uram!

Szünet.

JÁNOS *nem felel, alszik.*

ILONKA HANGJA *közelebbről. János! Édes uram!*

Nincs válasz.

ILONKA *belép balról. Nézz csak, elaludt. Nem csuda. Nagy szeretettel. Annyit fáradt szegény egész nap.*

MARCSA *parasztcseléd, Ilonka mögött belép balról. Szinte kár felkölteni, olyan édesen alszik.*

ILONKA *kedvesen. Megállj csak Marcsa... fel ne riasszuk. Majd úgy költjük fel, hogy öröme legyen benne... hogy kellemes legyen az ébredése. Hozd ki csak, fiam, a káposztásfazekat. De vigyázz, mert forró, meg ne égesd magad!*

MARCSA *kiszalad balra.*

ILONKA. *Édes, jó, derék uram... isten áldja meg még ezt a kis álmodat is!*

MARCSA *balról boldogan jelenik meg a fazekkal, kendőben fogja, mert forró. A fazék gőzölög.*

ILONKA. *Add ide. Átveszi tőle a fazekat.*

Ez az ő legkedvesebb illatja . . . evvel fogjuk felköltetni . . . *Letérdel eléje és kedvesen az orra alá tartja a fazekat. A hold élesen világítja meg ezt a kis jelenetet, János arcára, Ilonka arcára és a fazéokra süt. A fazéken bádogfedő van.*

ILONKA *halkan, Marcsához.* Nyisd ki!

MARCSA *lekapja a bádogfedőt a fazékról.*

A káposzta dúsan gőzölög a holdfényben.

ILONKA. *Csukd be!*

MARCSA *visszacsapja a fazékra a fedőt.*

JÁNOS *mint aki mély álomból ébredzik.*
Káposzta . . . káposztaillat! *Felébred. Rakott káposzta . . . Mi az? Feltámaszkodik, a szemét törli.*

ILONKA *nagyon kedvesen, nagyon jószágon.* Ébredj édes, jó uram, itt van a te jó vacsorád, a te jó rakott káposztád, a szívemmel csináltam neked, gyere, gyere szépen utána, gyere csak az illatja után . . . ott benn vár a tiszta terített asztal . . . gyere csak szépen . . . gyere, gyere . . .

gyere csak szépen . . . *Elindul a fazékkal balra.*

JÁNOS. Hogy elaludtam ebbe a jó levegőbe . . . Ejnye, ejnye . . . Már harangoznak is . . .

ILONKA. Gyere, drágám, gyere. *Csalogatja balfelé a fazékkal, mint ahogy kukoricával szokták vezetni a baromfit.*

Elballagnak balra, elől Ilonka a fazékkal, utána János, leghátul boldogan mosolyogva, Marcsa.

A szín egy pillanatig üres. Az estharang szakadatlanul szól.

A vörös függöny összecsucódik.

A harangszó elhallgat.

MALACODA magasra emelt orral, az eltűnt kép után szaglász. Mély meggyőződéssel. Húszmillió évet adnék az életemből egy kis rakott káposztáért! *Földhözvágja a nagyítóüveget és kisiet jobbra.*

Függöny.

MOLNÁR FERENC

SZÍN MŰVEI:

- Az ördög.** Vígjáték 3 felvonásban.
- Liliom.** Egy csirkefogó élete és halála.
Külvárosi legenda hét képben.
- Józsik.** Bohózat 3 felvonásban.
- A doktor úr.** Bohózat 3 felvonásban.
- A testőr.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A fehér felhő.** Mirákulum 5 változásban.
- Farsang.** Színmű 3 felvonásban.
- Úri divat.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A farkas.** Vígjáték 3 felvonásban.
- Égi és földi szerelem.** Dráma 5 felv.
- Színház.** Három egyfelvonásos.
- A hattyú.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A vörös malom.** Színjáték két részben,
26 képben.

MOLNÁR FERENC

MŰVEI:

A Pál utcai fiúk. Regény.

Az éhes város. Regény.

Egy haditudósító emlékei

1914 november — 1915. november.

Hétágú síp. Tréfák, tárcák, karcolatok.

Józsi és egyéb kis komédiák.

Ketten beszélnek. Tárcák, rajzok.

Kis hármaskönyv. Elbeszélések.

Egy gazdátlan csónak története.

Regény.

Muzsika. Elbeszélések.

Ismerősök. Feljegyzések, krónikák.

Az órlás és egyéb elbeszélések.

Rabok. Regény.

7.702

MEMORANDUM FOR THE RECORD

DATE: 10/10/54

N.M.